صبح صادق

۱۳ پاسدار

فرمانده کل سپاه در نخستین همایش تخصصی و حرفه‌ای حسابرسی مطهر

انضباط مالی قدرت‌ساز است

سالروز شهادت حضرت صدیقه کبری (س) تسلیت

هفته‌نامه | سیاسی، فرهنگی و اجتماعی | سال بیست و دوم | شماره ۱۱۱۹ | دوشنبه ۶ آذر ۱۴۰۲ | ۱۳ جمادی‌الاول ۱۴۴۵ | ۲۷ نوامبر ۲۰۲۳ | ۱۶ صفحه

۲ سرمقاله
اکبر معصومی
رسوایی نظم بین‌الملل

۸ پیوست
روایت سفری برای اجرای برنامه‌های محرومیت زدایی
جهاد خدمت به مردم

۱۲ جبهه
حسن نوروزی
سبزپوشان دریادل

پاداش ایستادگی

پیروزی ملت فلسطین و ناکامی رژیم اشغالگر

فرزان شهیدی
کارشناس ارشد بین‌الملل

با گذشت ۴۸ روز از عملیات سهمگین «طوفان‌الاقصی» و جنگ بی‌امان در غزه، آتش‌بس موقت چهار روزه، بامداد سوم آذرماه در این منطقه اجرایی شد. بر اساس این آتش‌بس که با میانجی‌گری مصر و قطر انجام شد، ۱۵۰ اسیر فلسطینی شامل زنان و کودکان زیر سن قانونی در برابر آزادی ۵۰ نفر از اسرای رژیم صهیونیستی از غزه آزاد خواهند شد. همچنین طبق این توافق، حملات نظامی متوقف شده و کمک‌های امدادی از جمله سوخت برای تأمین نیازهای انسانی وارد نوار غزه خواهد شد؛ درباره آتش‌بس موقت غزه ذکر چند نکته مهم است:

آتش‌بس هر چند به شکل موقت، نوعی پیروزی برای مقاومت فلسطین و یک شکست برای رژیم اشغالگر به شمار می‌آید؛ زیرا معادله جنگ غزه ـ که یک جنگ نابرابر و نامتقارن است ـ همچنان به نفع جنبش حماس رقم خورده است. به همین دلیل با وجود تلاش‌های میانجی‌گرانه، رژیم صهیونیستی از ابتدا به آتش‌بس تمایلی نداشته و بر ادامه جنگ اصرار می‌ورزید. تسلیم این رژیم در برابر توقف جنگ و تبادل اسرا نشان‌دهنده آن است که رژیم غاصب در تحقق اهدافی چون نابودی حماس یا آزادسازی یک طرفه اسرا ناکام مانده و در نهایت به آتش‌بس تن داده است. به عبارتی، آتش‌بس موقت بیش از همه نتیجه مقاومت مردم غزه در مقابل حملات وحشیانه رژیم صهیونیستی و تاکتیک‌های حماس در واکنش به حملات رژیم و مدیریت هوشمندانه صحنه نبرد بوده است.

آتش‌بس غزه با میانجی‌گری منطقه‌ای (مصر و قطر) شکل گرفت. این مسئله نشان‌دهنده ناکامی نهادهای رسمی بین‌المللی، مانند شورای امنیت است که قاعدتاً موظف به حل و فصل جنگ‌ها و بحران‌ها هستند. علت این ناکامی حمایت غرب به ویژه ایالات متحده آمریکا از جنگ رژیم صهیونیستی علیه غزه و وتوی پیشنهادهای آتش‌بس در شورای امنیت بوده است. با این حال، گفته می‌شود واشنگتن به تازگی بر تل‌آویو فشارهایی وارد کرده بود تا آتش‌بس موقت را بپذیرد، زیرا ادامه جنگ و محقق نشدن اهداف رژیم اشغالگر، موجب افزایش هزینه‌های تل‌آویو و متحدان غربی آن می‌شد.

با توجه به استقبال عموم کشورهای جهان از آتش‌بس موقت در غزه، امید می‌رود این توافق تمدید شده و به توافق پایان جنگ تبدیل شود، اما رژیم صهیونیستی که همچنان خود را شکست خورده می‌بیند، اعلام کرده است، پس از پایان مهلت آتش‌بس، جنگ را ادامه خواهد داد. با این حال، ادامه جنگ با شدت گذشته در هاله‌ای از ابهام قرار داشته و به عوامل متعددی از جمله موفقیت تبادل اسرا و حساسیت رژیم صهیونیستی به فشارهای بین‌المللی و نیز موضع آمریکا بستگی دارد.

از این منظر، دورنمای جنگ برای رژیم صهیونیستی مبهم است؛ زیرا ارتش صهیونیستی در نقطه اوج فضای جنگی، همه توان خود را برای نابودی حماس به کار گرفت؛ اما موفق به این کار نشد. در ادامه قطعاً کار رژیم صهیونیستی دشوارتر خواهد شد؛ زیرا افزون بر آنکه جنگ حالت فرسایشی می‌یابد، واکنش‌های خارجی ضد جنگ ـ حتی از سوی حامیان این رژیم ـ افزایش خواهد یافت.

در نهایت اگر رژیم صهیونیستی به توافق پایان نبرد تن دهد، یک شکست تازه و تاریخی در کارنامه ننگین خود ثبت کرده و نوار غزه با وجود تحمل آسیب‌های فراوان معنوی و مادی، در کنار محور مقاومت، پیروزی جدید خود را جشن خواهد گرفت.

۲ مقاومت

مروری بر نتایج و دستاوردهای عملیات هفتم اکتبر نیروهای مقاومت

طوفان در چشم اهریمن

شماره ۱۱۱۹ | دوشنبه ۶ آذر ۱۴۰۲
صبح صادق

طوفان در چشم اهریمن

مروری بر نتایج و دستاوردهای عملیات هفتم اکتبر نیروهای مقاومت

گروه پرونده
صبح صادق

«طوفان‌الاقصی» عملیاتی است که ۷ اکتبر، مقاومت فلسطین آن را برای پاسخگویی به جنایت‌های رژیم صهیونیستی آغاز کرد و تا امروز ادامه دارد. این واقعه منحصر به فرد تاریخی تأثیرات مهمی در معادلات منطقه‌ای و بین‌المللی گذاشته است؛ از جمله اینکه حیثیت ۷۵ ساله رژیم صهیونیستی را نزد مردم دنیا و دولت‌ها زیر سؤال برده و به دنبال آن هیمنه این رژیم غاصب را به یکباره فرو ریخته است. بر کسی پوشیده نیست که این عملیات پیامدهایی به دنبال داشت و باید در سه مرحله فوری، کوتاه‌مدت و بلندمدت آنها را بررسی کنیم. از این رهگذر نتایج و دستاوردهای این عملیات را بیان می‌کنیم؛ چراکه همچنان در شروع این ماجرا هستیم نه پایان آن؛ لذا می‌طلبد با دقت نتایج و دستاوردهای این واقعه مهم را دنبال کنیم.

شکست سیاسی تل‌آویو

عملیات طوفان‌الاقصی و آشکار شدن ناکامی‌های اطلاعاتی و امنیتی رژیم صهیونیستی و به اسارت گرفته شدنِ ده‌ها صهیونیست به دست جنبش مقاومت اسلامی فلسطین و البته به هلاکت رسیدن و مجروح شدن صدها نفر دیگر، سطح بحران‌های سیاسی و اجتماعی در اراضی اشغالی را که پیشتر نیز به اوج رسیده بود، اکنون به مرحله و نقطه انفجار رسانده است. در این زمینه، شاهد برگزاری تظاهرات در شهرهای بزرگ فلسطین اشغالی از سوی معترضان به نتانیاهو و خانواده‌های اسرای صهیونیست هستیم و این معترضان سعی دارند صدای خود را به هر نحو ممکن به مقامات ارشد رژیم صهیونیستی برسانند و آنها را به پذیرش درخواست‌های خود وادار کنند. اکنون سطح بی‌اعتمادی به سازوکارهای سیاسی و امنیتی در عمق اراضی اشغالی به قدری افزایش یافته که بر اساس گزارش‌های گوناگون، روند «مهاجرت معکوس» از اراضی اشغالی به شدت افزایش یافته است. روندی که قبل از عملیات طوفان‌الاقصی نیز به استناد آمارها و اطلاعاتی که آژانس‌های مهاجرتی اروپایی ارائه می‌کردند، افزایش قابل توجهی پیدا کرده بود و اکنون اوج‌گیری قابل ملاحظه‌ای داشته است. در این میان، باید توجه داشت که بسیاری از اسطوره‌سازی‌های رژیم صهیونیستی از خود نزد شهروندانش نیز درهم شکسته و اینطور به نظر می‌رسد که سطح سرمایه اجتماعی رژیم اسرائیل نزد شهروندانش به پایین‌ترین حد ممکن رسیده است. معادله‌ای که در کلیت خود از ضربات سنگینِ عملیات طوفان‌الاقصی بر پیکره بی‌جان صهیونیست‌ها حکایت دارد.

شکست استراتژیک بی‌سابقه

یکی از مهم‌ترین اهداف تبلیغات حساب‌شده و استراتژیک اسرائیل درباره قدرت نظامی و تسلط امنیتی‌ـ اطلاعاتی‌اش بر فلسطینیان، «بازدارندگی» بود. این استراتژی تبلیغاتی برای سال‌های متوالی ثمربخش بود و البته رژیم صهیونیستی هم برای تثبیت و دامن زدن به این تصویر، از هیچ تلاشی فروگذار نکرد. حمله اخیر حماس نه‌تنها نشان داد که این گروه شبه‌نظامی اسلام‌گرا، توانایی به‌مراتب بیشتری از آنچه پیشتر تصور می‌شد دارد؛ بلکه روایت رویین‌تن بودن اسرائیل نیز با واقعیت سازگار نبوده است. هر اتفاقی بیفتد، این واقعیت که ۱۵۰۰ اسرائیلی در یک بازه زمانی بسیار کوتاه به دست فلسطینیان کشته شده‌اند، تغییر نخواهد کرد. عملیات طوفان‌الاقصی مسئله بازدارندگی رژیم صهیونیستی را به‌شدت شکننده کرد و این رژیم با یک موضوع ویژه پس از این روبه‌روست که موجودیت آنها را به‌شدت تهدید می‌کند. از سوی دیگر با توجه به اینکه رژیم صهیونیستی یک موجودیت جعلی است که با ملت‌سازی سعی کرد خود را به جامعه جهانی تحمیل کند، با شکنندگی شدید این بازدارندگی در پروژه ملت‌سازی با استفاده از حضور یهودیان دنیا در سرزمین‌های اشغالی نیز با مشکل جدی مواجه شده است. عملیات طوفان‌الاقصی هیمنه اسرائیل را که از جنگ شش‌روزه قوت گرفته بود، به‌شدت شکست. فلسطینیان در این عملیات توانستند بیش از ۲۰ موضع اسرائیل را هدف قرار دهند و تا عمق ۱۵ مایلی اسرائیل پیشروی کنند که با این عملیات عمق استراتژیک گروه‌های فلسطینی به‌شدت افزایش یافت.

افتضاح اطلاعاتی

صهیونیست‌ها سال‌ها به تشکیلات اطلاعاتی و امنیتی خود می‌بالیدند و فخرِ آنها را به جهان و حتی کشورهای غربی می‌فروختند. در این راستا، اسطوره‌پردازی‌های عجیب و غریبی از مهارت و تبحر تشکیلات اطلاعاتی و جاسوسی این رژیم، نظیر سازمان «موساد» مطرح می‌شد و دیگر نهادهای اطلاعاتی صهیونیست‌ها، نظیر «شین بت» و «شاباک» نیز وضعیت مشابهی را برای خود ایجاد کرده و سعی داشته‌اند تصویری مدرن و پیچیده را از خود، که در قالب آن شکست و ناکامی هیچ جایی ندارد، به دولت‌ها و افکار عمومی جهان ارائه کنند. با این حال، اجرای موفقیت‌آمیز عملیات طوفان‌الاقصی، ضربه مهلکی به این تصویرسازی صهیونیست‌ها از قدرت اطلاعاتی و امنیتی‌شان وارد کرد و از چشم‌انداز کلی اسطوره شکست‌ناپذیری را که رژیم اشغالگر قدس سال‌ها برای خود ساخته بود و روی آن مانور می‌داد، در هم شکست. فراموش نکنیم که در قالب عملیات «طوفان‌الاقصی»، برای نخستین بار مقاومت فلسطین توانست کنترل بیش از ۲۰ شهرک صهیونیست‌نشین را به دست بگیرد و تا عمق اراضی اشغالی پیشروی کند. از همین منظر باید گفت، شکست امنیتی و اطلاعاتی رژیم صهیونیستی در نتیجه عملیات «طوفان‌الاقصی»، معادلات بازدارندگی جدیدی را در منطقه، به‌ویژه از سوی مقاومت فلسطین به رژیم اشغالگر قدس تحمیل می‌کند که همین معادلات، خود روند فروپاشی رژیم صهیونیستی را تسریع و تسهیل خواهد کرد. از این‌رو، این نکته برای جهانیان آشکار شده است که صهیونیست‌ها درباره قدرت اطلاعاتی و امنیتی خود صرفاً لاف‌زنی می‌کنند و اهل غلو هستند و در میدان عمل، به‌شدت آسیب‌پذیرند؛ موضوعی که بدون تردید بر همکاری‌های بین‌المللی متحدان جهانی رژیم اسرائیل با آن نیز اثرگذاری منفی خود را خواهد داشت.

نفرت جهانی از اشغالگران

اجرای موفقیت‌آمیز عملیات طوفان‌الاقصی و متعاقباً کارزار نظامی وحشیانه رژیم اشغالگر قدس علیه نوار غزه و به خاک و خون کشیدنِ صدها فلسطینی در جریان عملیات کور هوایی و توپخانه‌ای، موجی از اعتراضات بی‌سابقه را علیه صهیونیست‌ها در اقصی نقاط جهان برانگیخته است. برای نمونه، حضور بیش از ۱۰۰ هزار انگلیسی در جریان اعتراضات علیه وحشی‌گری صهیونیست‌ها و بمباران نوار غزه و کشتار غیرنظامیان این منطقه، رویدادی بی‌سابقه در تاریخ انگلیس، به‌عنوان یکی از نزدیک‌ترین متحدان رژیم اشغالگر قدس به شمار می‌آید. شهرهای شیکاگو، واشینگتن دسی سی و نیویورک در آمریکا نیز شاهد اعتراضات بی‌سابقه‌ای در اعتراض به تجاوز و نسل‌کشی صهیونیست‌ها علیه مردم نوار غزه بوده‌اند و البته دیگر کشورهای اروپایی نظیر فرانسه، آلمان یا کشورهایی، نظیر استرالیا نیز شاهد اعتراضات گسترده مردم علیه رژیم اشغالگر قدس بوده‌اند. این اعتراضات جدای از اعتراضات فراگیرِ کشورهای عربی و اسلامی در حمایت از ملت فلسطین هستند و نشان می‌دهند که تا چه اندازه مردم در کشورهای غربی با رویه‌های نژادپرستانه و آپارتایدیِ اشغالگران صهیونیست مخالفند و درواقع، نوعی شکاف میان رویکرد ملت‌ها و دولت‌های غربی در مواجهه با رژیم صهیونیستی وجود دارد. از این‌رو، صهیونیست‌ها شاهد یک شکست قابل توجه از منظر افکار عمومی بین‌المللی نیز در بحبوحه کارزار نظامی وحشیانه خود علیه نوار غزه، در دوره زمانی پس از عملیات طوفان‌الاقصی بوده‌اند.

بن بست سیاست خارجی

عملیات طوفان‌الاقصی و متعاقباً کارزار نظامی گسترده و وحشیانه صهیونیست‌ها علیه نوار غزه، عملاً پروژه بزرگ آنها در حوزه سیاست خارجی‌شان را ـ که توسعه «توافق ابراهیم» و عادی‌سازی روابط با کشورهای عربی‌ـ اسلامی بود ـ با یک ناکامی بزرگ مواجه کرد و موجب سکته و به کما رفتن آن شد. در این زمینه شاهد بودیم که دولت عربستان به‌صراحت از تعلیق تمامی مذاکرات با رژیم اشغالگر قدس در زمینه دستور کار عادی‌سازی روابط خود با این رژیم خبر داد و با توجه به تعمیق شکاف‌ها میان کشورهای عربی و اسلامی با رژیم صهیونیستی، شاهد بوده‌ایم که حتی آن دسته از کشورهای اسلامی، نظیر مراکش و امارات نیز که روابط خود را با صهیونیست‌ها عادی‌سازی کرده‌اند، لب به انتقاد از این رژیم گشوده‌اند و مواضع تقابلی در قبال آن اتخاذ کرده‌اند؛ معادله‌ای که احتمالاً در ادامه راه، مرگ قطعی توافق ابراهیم را رقم خواهد زد. بررسی واکنش‌های جهانی به طوفان‌الاقصی از یک‌سو و نگاه انسانی و اسلامی به حقوق مردم فلسطین از سوی دیگر، ثابت می‌کند که سیاست عادی‌سازی روابط با رژیم غاصب صهیونیستی ناسنجیده است؛ از همین رو چنین سیاستی افزون بر اینکه مخالف ارزش‌های اسلامی و حقوق انسانی ملت آواره فلسطین است، با سیاست جدید جهانی در قبال رژیم صهیونیستی نیز هماهنگی ندارد.

پایان یک هژمونی

شکست ترمیم‌ناپذیری که رهبر معظم انقلاب درباره طوفان‌الاقصی به آن اشاره کردند، یک بُعدش نسبت ملت‌ها و دولت‌های مختلف دنیا در ارتباط با رژیم صهیونیستی است؛ این بُعد به‌خصوص پس از بمباران بیمارستان المعمدانی، به شکل ویژه‌ای در دنیا بروز پیدا کرد. در بسیاری از کشورها و نه‌فقط کشورهای مدافع مقاومت، خشم عمومی از اسرائیل ایجاد شد؛ تجمعاتی متعدد و پرجمعیت از تگزاس و شیکاگو تا اردن و مصر و سوئد و فرانسه و... . این حجم از نفرت از اسرائیل به‌صورت طبیعی به همدستان او و به طور مشخص آمریکا سرریز کرده است و آمریکا در ذهن مردم به‌عنوان متهم ردیف دوم و حتی اول این جنایات شناخته می‌شود. این کینه‌های بروز یافته را ساده و کم‌ارزش تلقی نکنید، همین فشار افکار عمومی است که حتی مثل فرانسه را هم مجبور می‌کند که این ماجرا را محکوم کند. اردن خروج مردم غزه را اعلام جنگ با خود می‌داند. آذربایجان رفیق و یار غار اسرائیل، سفیر رژیم صهیونیستی را اخراج می‌کند. کلمبیا روابط سیاسی خود را به‌طور کل با این رژیم کودک‌کش قطع می‌کند و... . اینها در عرف دیپلماتیک دنیا معنا دارد و آن هژمونی آمریکا و فرزند نامشروعش اسرائیل را که سال‌ها برایش زحمت کشیده‌اند، از بین می‌برد. یکی از جدی‌ترین ثمرات از بین رفتن این هژمونی، فشار اقتصادی است که به اسرائیل و حامیانش وارد می‌شود. وقتی در قلوب مردم آزاده دنیا به جهت این جنایات، اسرائیل منفور می‌شود؛ روابط اقتصادی کشورها با این رژیم محدود می‌شود، تحریمش کلید می‌خورد، کالاهایش خریده نمی‌شود و... .

سرمقاله

رسوایی نظم بین‌الملل

اکبر معصومی
کارشناس بین‌الملل

دخالت در امور کشورهای جهان سومی از اصلی‌ترین کنشگری‌های غرب، به ویژه آمریکا و اروپا در طول یک قرن اخیر بوده است. بررسی بهانه‌های غرب نشان می‌دهد، کلید واژه «دموکراسی» رمز همه حملات و دخالت‌ها بوده است.

نجات بشریت، دفاع از حقوق بشر، حمایت از دموکراسی، حمایت از مردم و... از جمله کلمات پرتکرار غرب در طول سال‌ها و دهه‌های اخیر بوده است. چه بسا بسیاری از کشورهای جهان با تکرار همین کلمات ویران و نابود شدند. حمله به عراق، افغانستان، لیبی، سوریه، یمن و... دخالت در امور کشورهایی، همچون جمهوری اسلامی ایران، ونزوئلا، لبنان، روسیه، کوبا، چین، کشورهای آفریقایی و... با هدف حمایت از دموکراسی از سوی غرب صورت گرفته است.

کلمه دموکراسی از زبان یونانی می‌آید و تقریباً به معنای «حکومت مردم» در زبان سوئدی است. طبق تعریف غرب در دموکراسی‌ها قدرت سیاسی در دست مردم است. بنابراین، حمله و دخالت غرب در امور دیگر کشورها، با این ادعاست که دموکراسی در غرب نهادینه شده و به تبع آن و با درخواست مردم کنشگری دولت‌های غربی در حوزه سیاست داخلی و خارجی تنظیم می‌شود.

اما در هفته های اخیر شاهد آن بودیم شهروندان آمریکایی و اروپایی در تظاهرات میلیونی لندن یا تظاهرات صدها هزار نفری در واشنگتن و برلین و پاریس و دیگر شهرهای کشورهای غربی خواستار توقف نسل‌کشی رژیم صهیونیستی در غزه شدند. این تجمعات نشان می‌دهد که برخلاف ادعای سران غربی شهروندان کشورهای غربی خواستار کنشگری فعال دولت‌های خود در توقف حملات رژیم صهیونیستی به غزه هستند، پس تحقق دموکراسی در گروی عمل به این خواسته مردمی است؛ این در حالی است که در این مدت ایالات متحده به منزله پشتیبان اصلی رژیم صهیونیستی در میدان نبرد و دولت‌های اروپایی به عنوان حامی صهیونیست‌ها در نهادهای بین‌المللی رفتار کردند و به نوعی شریک جرم صهیونیست‌ها در جنایت علیه بشریت در غزه هستند. اینکه کنشگری دولتمردان آمریکا، فرانسه، انگلیس، آلمان و... برخلاف واکنش افکار عمومی به جنگ غزه تنظیم می‌شود، به معنای بی‌هویت شدن دموکراسی غربی است که تنها در دانشگاه‌ها تدریس می‌شود و هویت بیرونی ندارد. حال دیگر صحبت از حمایت از حقوق بشر و دخالت در امور دیگر کشورها به بهانه حمایت از مردم، محلی از اعراب ندارد؛ از این رو دولت‌های غرب دیگر نه بازیگرانی مبتکر و خلاق در حوزه دموکراسی هستند و نه نماد عقلانیت و نماینده شهروندان خود به شمار می‌آیند. بنابراین، یکی از مهم‌ترین آثار پسینی جنگ غزه شناخت هویت واقعی دولت‌های غربی است که با حمایت از کشتار رژیم صهیونیستی عملاً به دولت‌های خودکامه تبدیل شدند؛ از این‌رو باید منتظر تشدید منازعات تئوریک در غرب بر سر مدل حکمرانی و دال‌های گفتمانی باشیم. همچنین، در چنین شرایطی، دلیلی برای پذیرش اصالت دولت‌های فاقد عقلانیت و حامی ظلم در نظام بین‌الملل وجود ندارد. انتظار می‌رود پس از پایان جنگ غزه و توقف ماشین جنگی رژیم صهیونیستی، به کشورهای غربی دیگر اجازه کنشگری در مباحثی همچون آزادی بیان، مردم‌سالاری و دموکراسی، حمایت از حقوق بشر و... داده نشود.

تغییر توازن وحشت

۷۵ سال است سرزمین فلسطین به دست دژخیمان رژیم صهیونیستی تصرف شده و مردم فلسطین در این سال‌ها یک شب سر راحت به بالین نگذاشته و همواره در وحشت و اضطراب بوده‌اند. با عملیات طوفان‌الاقصی این اضطراب و وحشت به سمت رژیم صهیونیستی سوق پیدا کرد و شهرک‌نشین‌های اطراف نوار غزه در پس شعارهای توخالی فرماندهان نظامی ارتش اسرائیل و سازمان‌های امنیتی پر عمق و پر هزینه شست‌شان خبردار شد که غزه دو میلیون نفری با وجود گردان‌های رزمی حماس و کتائب القسام برگ‌های رو نشده‌ای در اختیار دارد و یورش صبحگاهی چتربازان چریک حماس خواب شیرین سربازان، افسران و رده‌های مختلف ارتش قدرتمند و مجهز تل‌آویو را به کابوسی دهشتناک مبدل کرد. رژیمی که همواره به جهان و حامیان سفاکش اشراف اطلاعاتی‌اش را به رخ کشیده بود، در کمتر از ۲۰ دقیقه هیمنه پوشالی‌اش سرخط خبری رسانه‌های جهان قرار گرفت و واجد جمله قصار و تاریخی امام خامنه‌ای «شکست ترمیم‌ناپذیر» شد. رژیم حیفا این روزها شاهد کوچ اجباری یا بهتر است بگوییم فرار ساکنان غاصبش است. کشتی و هواپیماهای زیادی را اجاره کرده تا بتواند سیل عظیم این مهمانان غاصب یا غاصبان مهمان را که از سراسر اروپا و آمریکا به سرزمین فلسطین کوچانده بود، خارج کند. صهیونیست‌ها مسافران غاصب و غاصبان فلسطین هستند که باید به کشورهای خودشان برگردند که این کوچ معکوس با سرعت در حال اتفاق افتادن است. اگر رژیم خروج شهرک‌نشینان را آزاد بگذارد، سرعت این کوچ اجباری بیشتر می‌شود؛ اما به حول و قوه الهی این اتفاق خواهد افتاد؛ چون وحشت دامنه‌اش با شلیک پرتابه‌های جبهه شمالی (حزب‌الله لبنان) حوثی‌های سلحشور یمنی و نیروهای حماس در حال گسترش است.

شوک اقتصادی

وزیر دارایی رژیم صهیونیستی هزینه روزانه جنگ رژیم صهیونیستی علیه غزه را ۲۴۶ میلیون دلار خواند و در توصیف وضعیت بحرانی این رژیم در سایه جنگ گفت: «وقت نفس کشیدن نداریم. بودجه ۲۰۲۴ـ۲۰۲۳ ما به دلیل جنگ غزه دیگر مناسب نیست. هنوز هزینه‌های غیر مستقیم جنگ بر اقتصاد اسرائیل که به دلیل فراخوان گسترده سربازان ذخیره و تشدید حملات راکتی فلسطین وارد وضعیت فلج نسبی شده، ارزیابی نشده است.» همچنین ارزش شِکِل (واحد پول رژیم صهیونیستی) هم به کمترین میزان خود در ۱۱ سال گذشته رسیده که کارشناسان معتقدند با ادامه جنگ، پایین‌تر هم می‌آید. ارزش واحد پول رژیم صهیونیستی از زمان درگیری با غزه روزانه در حال کاهش است. نرخ برابری شکل طولانی‌ترین سلسله زیان در ۳۹ سال اخیر را ثبت کرده است. از سوی دیگر، بر اساس برآوردهای روزنامه اقتصادی «کالکالیست» تا پایان سال ۲۰۲۳، کسری بودجه کابینه رژیم صهیونیستی به دلیل جنگ غزه به سه درصد و حتی چهار درصد از تولید ناخالص داخلی جهش خواهد کرد؛ در حالی که کسری بودجه قبل از جنگ حدود یک و نیم درصد بود. کشورهای غربی هم از تحریم کالاهای صهیونیستی بی‌نصیب نمانده‌اند. فهرست این شرکت‌ها شامل رستوران مک‌دونالد، هاردیز، برگر کینگ و مشروبات نستله، کوکاکولا، لیپتون، استار باکس، خودروهای هیوندای کره جنوبی، مواد شوینده با برند «تاید» و «آریل» و لوازم آرایشی آمریکایی «کایلی جنر» و «لوریا» و شرکت فناوری اطلاعات «اچ پی» و شرکت IBM که سخت‌افزار رایانه، میان‌افزار و نرم‌افزار را تولید و به بازار عرضه می‌کند و پوشاک و لوازم ورزشی با مارک‌های «Nike» و «Puma» است. شرکت‌های فناوری «اینتل»، «اوراکل» و «hP»، شرکت هواپیماسازی بوئینگ و شرکت داروسازی و لوازم آرایشی و «Johnson & Johnson» در فهرست کشورهای حامی رژیم صهیونیستی هستند که با تحریم مردم کشورهای مسلمان روبه‌رو شده‌اند. برخی از این کشورها در اقدامی بی‌سابقه و البته فریبکارانه پیشنهاد کمک به فلسطین را هم داده‌اند؛ اما باز هم از سوی مردم تحریم شده‌اند.

رسوایی رسانه‌ای

امپراتوری رسانه‌ای غرب پس از عملیات طوفان‌الاقصی، شکست بزرگی خورده است تا جایی که امروزه حرکت برخی از رسانه‌هایی که در پی فضاسازی‌های کاذب بوده‌اند تا حدودی لنگ شده است. امپراتور رسانه‌ای غرب تا پیش از عملیات طوفان‌الاقصی، سعی داشت با روایت‌های نادرست جای مظلوم و ظالم را عوض کند. این تاکتیک رسانه‌ای غرب است که یک حماسه شکوهمند، یک واقعه وحشتناک در ابعاد بشری را به یک خبر سطحی و یک خبر سطحی را به حماسه‌ای بزرگ و حادثه‌ای دارای ابعاد به مخاطب القا کند. این رسانه‌ها کشته شدن کرور کرور مردم خاورمیانه را خبری سطحی و نازل و پیش پا افتاده معرفی کردند و کشته شدن یک اروپایی یا اسرائیلی را واقعه‌ای تأسف‌بار برای وجدان بشری ارائه کردند. این رسانه‌های خود فروخته، کشته شدن ده‌ها هزار کودک فلسطینی در اثر اشغال یک سرزمین را حق طبیعی یک رژیم و یک عدد ناچیز و طبیعی جلوه می‌دهند، اما جوانان مظلوم و غیرتمند را عده‌ای سرکش و تروریست معرفی می‌کنند و چنان تبلیغاتی به راه انداخته‌اند که مردم جهان، به دید منفی به این جوانان مسلمان نگاه کنند، اما با عملیات طوفان‌الاقصی وجدان‌های بشری و اذهان مردم غرب که تحت سیطره این جباران و زرسالاران پلید قرار دارند، بیدار شده است.

غافلگیری واشنگتن

مهم‌ترین ویژگی حمله همه‌جانبه صبح شنبه ۷ اکتبر نیروهای جنبش مقاومت اسلامی فلسطین حماس به شهرک‌های اطراف غزه که به کشته شدن ۱۴۰۰ صهیونیست منجر شد، عنصر غافلگیری بود. دستگاه‌های اطلاعاتی و امنیتی رژیم صهیونیستی هم همواره از خودشان تصویری افسانه‌ای انعکاس می‌دادند، اینطور جلوه می‌کردند که همواره یک گام از دشمنان اسرائیل جلوتر هستند. این تصویر پوشالی از طریق ترور کور رهبران فلسطینی و حملات هوایی صهیونیست‌ها به غزه و سوریه در رسانه‌ها بزرگنمایی می‌شد و این توهم را برای صهیونیست‌ها ایجاد کرده بود که دست برتر اطلاعاتی را دارند و از واقعیت‌های میدان غافل شده‌اند. شبکه «سی‌ان‌ان» می‌گوید، اطلاعات به اشتراک گذاشته شده با آمریکا نشان می‌دهد نیروهای حماس عملیات طوفان‌الاقصی را طی دو سال در زیرزمین و بدون خروج از تونل‌ها طراحی کرده‌اند. «سی‌ان‌ان» در ادامه می‌گوید، طبق اطلاعات به دست آمده، آنها برای جلوگیری از ردیابی اسرائیل و آمریکا طی این دو سال هرگز از کامپیوتر و موبایل استفاده نکرده‌اند. همچنین این افراد رفت و آمد زیادی به خارج از محدوده عملیاتی خود، برای بحث و رایزنی و انجام هماهنگی‌ها نداشته‌اند. اطلاعات به اشتراک گذاشته شده از سوی اسرائیل با مقامات آمریکایی همچنین نشان می‌دهد، چگونه حماس برنامه‌ریزی این عملیات را از طریق اقدامات ضد جاسوسی قدیمی، مانند برگزاری جلسات حضوری و استفاده نکردن از ارتباطات دیجیتالی که صهیونیست‌ها می‌توانند سیگنال‌های آن را در تونل‌ها ردیابی کنند، پنهان کرده است. در نتیجه این مسئله، نگاه جدیدی را ارائه می‌کند و نشان می‌دهد حماس چگونه توانسته رژیم صهیونیستی و آمریکا را غافلگیر کند و ۱۵۰۰ نیروی خود را به سمت مرزهای رژیم صهیونیستی سرازیر کند.

بازگشت فلسطین به صدر

عملیات طوفان‌الاقصی به منزله یک حرکت برق‌آسا و شوکه‌کننده تغییرات مهمی را از جنبه‌های گوناگون بین‌المللی به وجود آورد. این عملیات که سبب شد مسئله فلسطین دوباره به صدر اخبار و معادلات بین المللی بازگردد، مرحله جدیدی از تحولات سیاسی و فرهنگی را در جهان کلید زد. عملیات نظامی ناگهانی فلسطینی‌ها در جنوب اسرائیل از نظر شکل و محتوا برای همه غیر منتظره بود و در شرایطی اتفاق افتاد که مسئله فلسطین آنطور که باید در جهان مانند گذشته مطرح نبود. حتی گفته شد که برخی کشورهای عربی نیز دیگر به مسئله فلسطین، مانند گذشته اهمیت نمی‌دهند. این عملیات دوباره فلسطین را به صدر مسائل جهان اسلام آورد و با کشتار مردم غزه این مسئله برای بسیاری از مردم جهان، از جمله افکار عمومی کشورهای غربی به یک موضوع ویژه تبدیل شد. پایگاه خبری «عربی ۲۱» در این باره مطرح می‌کند: «با عملیات «طوفان‌الاقصی» ناامیدی رخت بربست و دروازه‌های تاریخ گشوده شد. تا پیش از این گفته می‌شد مسئله فلسطین دچار «انسداد تاریخی» شده است و جهانیان از جمله کشورهای عربی از آن عبور کرده‌اند و عملاً به هم پیمان اسرائیل تبدیل شده‌اند.»

جدا شدن دوست و دشمن

فلسطین فهمید ایران اسلامی پشت اوست، ملت‌های آزاده جهان پشت او و به‌طور مضاعف این جوامع در حال گسترش هستند. بعضی از حاکمان منافقانه از اسرائیل حمایت می‌کنند. موشک‌های یمنی و فلسطینی را رهگیری می‌کنند. بعضی‌ها روابط اقتصادی، سیاسی و تجاری دارند. ملت ایران این رفتارها را فراموش نخواهد کرد و بعد از فروکش کردن گردوغبار تهاجم ددمنشانه صهیونیست‌ها عمیق‌تر به مسائل خواهد نگریست و قاعدتاً عمق راهبردی قوی‌تری را در پلن دفاعی و دکترین تهاجمی یا روابط سیاسی‌اش خواهد داشت. مضاف بر این، در طول این سال‌ها رسانه‌های معاند و بازوهای امنیتی رژیم صهیونیستی چقدر تلاش کردند روابط بین شیعه و سنی را به هم بریزند؛ اما این اتفاق به اهل تسنن فهماند که یک رهبر شیعی و وفادار مانند سید علی خامنه‌ای(مدظله‌العالی)، شخصیت مقتدری، مانند بدرالدین حوثی در یمن و سیدحسن نصرالله که وعد الصادق لقب گرفته، در لبنان حامی وفادارشان هستند. در این بین، باید به یک نکته راهبردی و مشخص اشاره کرد؛ آن هم بالا رفتن اعتمادبه‌نفس حماس در حوزه‌های مختلف نظامی و جنگیدن در دل محاصره و زیر رصد شدید اطلاعاتی دشمن، مونتاژ و ساخت تسلیحات بومی و مدیریت میدانی آن هم با شهری که ازلحاظ تراکم در جهان اولین است.

وحدت ملت‌ها

«طوفان‌الاقصی» بر بسیاری از ادعاهای که درباره اختلاف بین گروه‌های مقاومت فلسطینی مطرح می‌شد، خط بطلان کشید. از حمله حماس تمام این گروه‌ها اعلامیه حمایت کردند و از وحدت کلمه و وجود هماهنگی بین جنبش‌های مقاومت سخن گفتند که برای اثبات این مدعی می‌توان به اظهارات رئیس دفتر سیاسی جنبش مقاومت اسلامی فلسطین و سخنگوی سرایا القدس نگاهی داشت. بررسی واکنش مقامات کشورهای اسلامی و جنبش‌های اسلامی مقاومت در سراسر جهان نشان می‌دهد، حفظ و اعاده حقوق مردم فلسطین، برای کشورهای اسلامی مهم است و در راستای دفاع و حمایت از حقوق مردم مظلوم و آواره فلسطین وحدت کلمه دارند. برای درک این موضوع کافی است به بیانیه‌های وزرای خارجه کشورهایی، همچون جمهوری اسلامی ایران، عراق، مصر، قطر، بحرین، عمان، حزب‌الله لبنان و اعلام حمایت صریح مقامات حکومت سرپرست طالبان از حقوق مردم فلسطین و جنبش مقاومت حماس، نگاهی داشته باشیم.

بیداری جهانی

هر چند فجایع و جنایات علیه مردم مظلوم و بی‌دفاع غزه، به ویژه زنان و کودکان دل هر آزاده‌ای را به درد می‌آورد، اما از سوی دیگر صحنه‌هایی حیرت‌آور از توکل و توسل مردم مقاوم این منطقه به نصرت الهی را پیش چشم جهانیان قرار داده و موجب بیداری جهانی درباره ماهیت اصلی رژیم صهیونیستی شده است. امروز بسیاری می‌پرسند این قرآن چه کتابی و اسلام چه مکتبی است که کودک فلسطینی با تلاوت آیات قرآنی بدون بیهوشی یا بی‌حسی زیر تیغ جراحی می‌رود و این یکی از بزرگ‌ترین دستاوردهای مقاومت مردم مظلوم فلسطین در معرفی اسلام در بین ملت و کشورهای جهان است. این اتفاق همچون دفعات قبلی که فرجام نافرجامی را گریبان‌گیر کابینه رژیم صهیونیستی کرد، ثبات سیاسی داخلی رژیم اشغالگر را متزلزل کرد و هم اینکه اکنون موجب بیداری بیش از پیش مردم دنیا شده است. اکنون در دل کشور آمریکا که حامی اصلی اسرائیل است و در اروپا مشاهده می‌کنید که مردم بیدارتر از گذشته به پا خاسته‌اند و در راستای حمایت از مردم مظلوم غزه تجمعات باشکوهی برگزار کرده‌اند؛ با اتفاق طوفان الاقصی خیلی از دولت‌ها بیدار شدند، بخشی از سفارت‌خانه‌های رژیم اشغالگر به آتش کشیده شد، بیش از حدود ۳۰ سفارت‌خانه آن تعطیل شد و حتی قطع روابط صورت گرفت.

قدرت درون‌زای فلسطین

عملیات طوفان‌الاقصی نتیجه سال‌ها ظلم، بی‌عدالتی و تبعیض رژیم غاصب صهیونیستی علیه ساکنان مظلوم فلسطین است که کاسه صبر این مردم صبور و مبارز را لبریز کرد. نیروهای حزب‌الله و جبهه مقاومت، توان نیروهای خودجوش مردمی را با آموزش‌های نظامی ارتقا دادند و این آموزش‌ها هم در اجرای عملیات طوفان‌الاقصی مؤثر بود. عملیات طوفان‌الاقصی آزمون بزرگی بود که نشان داد گنبد آهنین رژیم صهیونیستی شعاری بیش نبوده و ارتش مجهز تا دندان مسلح این رژیم با حمایت و پشتیبانی آمریکا در برابر یک مجموعه خودجوش و محلی شکننده و نفوذپذیر است.

پیشرفت و قدرت مقاومت

«طوفان‌الاقصی» به معنای آشکار شدن توان جبهه مقاومت در سرزمین‌های اشغالی بود. مقایسه قدرت نظامی و تهاجمیِ گردان‌های عزالدین قسام در عملیات «طوفان‌الاقصی» نشان می‌دهد حماس طی سال‌های گذشته به صورت مستمر سعی در افزایش توانایی‌های نظامی خود داشته است. یکی از مهم‌ترین بخش‌های این عملیات مغلوب شدن سامانه گنبد آهنین بود که در جنگ‌های پیشین، نظیر آن کمتر دیده شد. در واقع، حماس پس از سال‌ها توانست نقطه ضعف این سامانه دفاع هوایی پیشرفته را در قالب شلیک همزمان تعداد زیادی موشک پیدا کند. به عبارت دیگر، این عملیات نشان داد وجود همه تجهیزات نظامی، موشکی و هواپیماهای جنگی که رژیم غاصب صهیونیستی در اختیار دارد، نمی‌تواند سرزمینی را تصرف کند. آنها رجزخوانی می‌کنند؛ ولی قدرت حمله زمینی را ندارند، اما جنایت‌هایی که انجام می‌دهند، وحشتناک است و دل هر انسانی را به درد می‌آورد.

بر هیچ‌کس پوشیده نیست که «طوفان‌الاقصی» بیش از گذشته، موجب برملا شدن جنایت رژیم صهیونیستی علیه مردم مظلوم فلسطین شده و چهره واقعی این رژیم را به مردم دنیا نشان داده است؛ اما این همه ماجرا نیست، بلکه این اتفاق رژیم صهیونیستی را در رسیدن به اهدافش که همان نیل تا فرات بود، ناکام گذاشت. در همین راستا و ادامه جنایت این رژیم بود که پیش از «طوفان‌الاقصی» یهودیان نسبت به سیاست‌های دولت نتانیاهو معترض بودند و واقعه ۷ اکتبر هم موجب شد به شکل علنی صف خود را از رژیم صهیونیستی جدا کنند. مسئله دیگری که پس از «طوفان‌الاقصی» بر دنیا هویدا شد، باز هم شکست این رژیم در قبال نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران بود. از ۷ اکتبر تا به امروز نتانیاهو و هم‌پیمانانش بسیار کوشیدند که پای ایران را به این جنگ باز کنند؛ اما درنهایت ناکام ماندند. همین مسئله باعث شد کارشناسان اذعان کنند که ازاین‌پس تغییر بنیادین اسرائیل قبل و بعد از ۷ اکتبر را شاهد خواهیم بود؛ چراکه آشکار شدن ضعف این رژیم سبب شد تا ساکنان سرزمین‌های اشغالی دیگر نتوانند به سرویس‌های دفاعی و امنیتی تل‌آویو اعتماد کنند و این مسئله بیش از همه پایگاه اجتماعی این رژیم را تحت‌الشعاع قرار خواهد داد. موضوع مهم دیگر این است که پس از طوفان‌الاقصی شاهد دو سخنرانی محکم و کوبنده از جانب دبیر کل حزب‌الله لبنان بودیم که بیش از گذشته با هوشمندی سیدحسن نصرالله در این دو سخنرانی، قدرت حزب‌الله بر جهانیان آشکار شد. پس از این سخنرانی‌ها بود که چند نفر از متفکران صهیونیستی اذعان کردند که این رژیم از نقطه بدون بازگشت عبور کرده و چاره‌ای ندارد جز اینکه حقوق فلسطینی‌ها را به رسمیت بشناسد، شهرک‌سازی را متوقف و دموکراسی را برقرار کند. نکته پایانی هم این است که افزون بر اینکه سیاست‌های یکجانبه‌گرایانه سازمان ملل به نفع رژیم صهیونیستی زیرسؤال رفت؛ حیثیت دولت‌های غربی در دفاع بی‌چون‌وچرا از این رژیم هم خدشه‌دار شد که قطع به‌یقین ادامه این رفتارها به احقاق حق فلسطینیان و پیروزی آنها منجر خواهد شد.

روزنه

نباید فراموش کنیم

عباس محمدیان
مدرس دانشگاه

فلسطین و آنچه را که بر این سرزمین مقدس می‌گذرد، باید همه‌جانبه دید. طوفان‌الاقصی را هم با همه فراز و فرودهایش باید با دقت و همه‌جانبه نگریست. یک سویه دیدن ما را از دیدن تمام ساحتی و همه ابعاد باز می‌دارد. چیزی که ـ متأسفانه ـ در فرآیند بازنمایی ماجرای این رخداد بی‌نظیر شاهد هستیم. در روزهای نخست ماجرا تنها بر پیروزی نظامی حماس متمرکز شدیم؛ اما بمب‌های مرگبار و خون‌ریز صهیونیست‌ها که فرود آمد، خانه‌ها و بیمارستان‌ها که فرو ریخت، سکوت کردیم و برخی به تبیین دراماتیک ماجرا نشستند. قابِ غالب و پیروز را کلا کنار نهادیم تا مظلومیت صد درصدی غزه را در توحش تعمیق شده صهیونیست‌ها نشان دهیم. بله، مظلومیت غزه را باید فریاد کرد آن هم نه تنها در بلندگوهای رو به خانه! بلکه بلندگوهای جهانی. باید با همه توان کوشید که چشم جهانیان را به این واقعه بینا کرد تا غیرت انسانی‌شان قدرت شیطانی کودک‌کش‌ها و بیمارکش‌ها را تراش دهد؛ اما وجه حماسی ماجرا را نباید در غبار غفلت نشاند و گذاشت که به فراموشی سپرده شود. فلسطین به این نفسِ تازه نیاز داشت. مردم مسلمان نیاز دارند به این هژمونی اقتدارآفرین. ملت‌های مسلمان نیاز دارند در کنار چشم‌هایی که می‌بارند، دست‌های به قدرت مُشت شده را هم ببینند. ادامه مبارزه و حرکت در مسیر پیروزی هر دو را با هم می‌خواهد. گفتن اینکه طوفان‌الاقصی کاری کرد که همه ارتش‌های عربی تا کنون تصورش را هم نمی‌توانستند بکنند، هیچ از عمق تراژدیک جنایت آدم‌کش‌ها نمی‌کاهد. تبیین حرفه‌ای و با نگاه نظامی این پیروزی این پیغام را هم تولید می‌کند که ولد نامشروع قدرت‌های شیطانی نه تنها «شکست‌ناپذیر» نیست که از قضا «شکستنی‌تر» از همیشه است. فقط قرار نیست که با شمشیر خون ستم را بشکنیم. با شمشیرِ از نیام کشیده هم می‌توانیم دشمن ظالم را بشکنیم. شکستنِ دیوار حائل و تونل‌هایی که شهرک‌های صهیونیست‌نشینِ موسوم به «غلاف غزه» را به هم ریخت، آنقدر ارزش نظامی دارد که بتواند نظمِ نظام صهیونیستی را به چالش جدی بکشد. این درست است که وحشی‌ها دندان در جگر کودکان زدند؛ اما نگاهی به نسبتِ تلفات دوطرف در جنگ‌های مشابه به ما می‌گوید که «طوفان‌الاقصی» نه یک شاهکار نظامی، که یک معجزه تمام ساحتی بود. اعجاز نظامی، امنیتی و سیاسی که آثار مبارکِ تاریخی، فرهنگی و تمدنی آن در آینده‌ای نه چندان دور فرادید جهانیان قرار خواهد گرفت. نباید بگذاریم غبار جنایت‌های دشمن این حماسه را بپوشاند. باید این هوشیاری را روز افزون کنیم تا نتوانند شکست مفتضحانه نظامی‌ـ امنیتی خود را با شعبده رسانه‌ای از چشم‌ها پنهان کنند. حق‌طلبان باید در کنار تبیین جنایت صهیونیست‌ها، پیروزی طوفان‌الاقصی را مدام در چشم دشمن کنند. یادآوری مدام آن شکست و شیوه مقابله نامتقارن مجاهدان با ارتش منظم صهیونیستی‌ـ آمریکایی و بیان دستاوردهای نظامی آنها در نبردهای مختلف به مردم جرئت ایستادگی می‌دهد. در زانوی سربازان تا دندان مسلح هم چنان هراسی می‌اندازد که قدم از قدم نتوانند بردارند. این شدنی است به یاری خدا.

بهارستان
ویژه انتخابات اسفند۱۴۰۲
شماره ۱۱۱۹ | دوشنبه ۶ آذر ۱۴۰۲
صبح صادق

اخبار

«سردار مهدی سیاری» جانشین سازمان اطلاعات سپاه گفت: «راهبرد انتخابات مطابق فرمایش رهبر انقلاب مشارکت بالا، سلامت انتخابات، رقابت و امنیت انتخابات است و راهبردهای دشمن نیز در انتخابات، بی‌ثبات‌سازی کشور، تفرقه بین ادیان و اقوام، دوقطبی‌سازی و القای ناکارآمدی است.»

«حسن روحانی» با بیان اینکه ما نزد خداوند و مردم و انقلاب و این نظام مسئولیم. چه پاسخی داریم اگر ما هم رها کنیم و برویم کنار؟ گفت: «ما که در یک انتخابات امکان شرکت داریم، از ترس اینکه صلاحیت ما را رد کنند یا مردم پای صندوق نروند و رأی ندهند برویم خانه بنشینیم، آیا درست است؟ این کار چه خاصیتی دارد؟»

«سیدحسین نقوی‌حسینی» فعال سیاسی اصولگرا با اشاره به اعتراض برخی چهره‌ها به نتایج تأیید صلاحیت، گفت: «اولین شرط فعالیت سیاسی همه جریان‌ها، گروه‌ها و افراد تمکین به قانون است. افراد و گروه‌ها نمی‌توانند نسبت به قانون تمکین نداشته باشند و نسبت به قانون یاغی‌گری کنند و اپوزیسیون نظام باشند؛ اما در چارچوب آن قانون بخواهند فعالیت کنند و انتظار تأیید صلاحیت هم داشته‌باشند.»

«حسین مرعشی» با بیان اینکه جبهه اصلاحات و نزدیکان این جبهه پیشاپیش از انتخابات ۱۴۰۲ برای مجلس کناره‌گیری کردند، گفت: «این انتخابات برای اصلاح‌طلبان برگ سوخته است. چون از ابتدا هم درباره استفاده از برگ انتخابات به تصمیم نرسیده بودند و رها کردند. به این دلیل که به تصمیم نرسیده بودند، الآن دیگر انتخابات برای اصلاح‌طلبان برگ سوخته است.»

«ابوالفضل حسن‌بیگی» فعال سیاسی اصولگرا درباره نگاه مردم به جریان‌های تندروها گفت: «تندروها در هر جریانی باشند نزد مردم مردودند و منفی هستند، لذا هر چه بخواهند شعار تندروی بدهند مثل یک دهه گذشته نیست که توجهی را بتوانند کسب کنند. معتقدم نامزدهایی که صادق به انقلاب و کشور هستند، بهتر در انتخابات مورد اقبال جامعه قرار می‌گیرند.»

«خبر آنلاین» در تحلیلی نوشت: «حزب اعتدال و توسعه از جمله احزاب سیاسی است که سر و صدای زیادی ندارد، اما با این حال از زمان تشکیل به صورت مداوم فعال است. حزبی از چهره‌هایی تکنوکرات و عمل‌گرا که زمانی پدر معنوی تشکل‌شان هاشمی‌رفسنجانی بود و این روزها حسن روحانی. نشانه‌ها و سیگنال‌های صادر شده از سوی اعتدال و توسعه حکایت از آن دارد که این طیف بنایش بر حضور در انتخابات مجلس و ایفای نقش است، نقشی که برای ایفای آن به حضور اصلاح‌طلبان و اصولگرایان معتدل نیاز است.»

روزنامه «آرمان ملی» درباره فهرست انتخاباتی ندادن اصلاح‌طلبان گفته که آنها از نداشتن رأی می‌ترسند و به همین دلیل نامزد و لیستی معرفی نکرده‌اند. این رسانه اصلاح‌طلبان نوشت: «واقعیت این است که در دور دوم ریاست‌جمهوری آقای روحانی منفی شد و با نارضایتی شدیدی که به وجود آمد سرمایه جریان اصلاحات از بین رفت و میزان مشارکت نیز کاهش پیدا کرد.»

تکاپوهای سیاسی

گزارشی از اخبار انتخابات مجلس خبرگان رهبری

مهدی سعیدی
جریان‌شناس سیاسی

انتخابات اسفندماه تنها به مجلس شورای اسلامی تعلق ندارد و به طور همزمان ششمین دوره انتخابات مجلس خبرگان رهبری نیز برگزار خواهد شد. اهمیت انتخابات خبرگان رهبری اگر بیشتر از مجلس شورا نباشد، کمتر نیز نخواهد بود. مجلسی که اعضای آن نماینده مردم خواهند شد تا در مهم‌ترین امر حکومت که جایگاه رهبری باشد، تدبیر کنند؛ البته در چارچوب وظایف و اختیاراتی که قانون اساسی به ایشان واگذار کرده است.

مختصات انتخابات خبرگان

این انتخابات چون اولاً هر هشت سال یک بار برگزار می‌شود، ثانیاً گزارش چندانی از عملکرد آن نزد افکار عمومی ارائه نمی‌شود، ثالثاً مستقیم با معاش مردم ارتباط ندارد، رابعاً مبنای رقابت در آن متفاوت از دیگر انتخابات است، لذا ناخودآگاه از تیررس توجه افکار عمومی دور می‌ماند و همین امر موجب می‌شود تا برای رونق بخشیدن به آن تلاش مضاعفی از سوی نخبگان و رسانه‌ها صورت گیرد.

در این دوره از انتخابات خبرگان برای مشخص شدن صاحبان ۸۸ کرسی مجلس خبرگان رهبری، طبق اعلام ستاد انتخابات کشور، ۵۱۰ نفر نام‌نویسی کرده‌اند که می‌تواند حاکی از انتخابات پررونقی باشد. فراموش نکنیم که شرط لازم برای نام‌نویسی داشتن ۴۰ سال به بالا و سطح علمی اجتهاد است که این شرایط، به طور طبیعی از تعداد متقاضیان می‌کاهد. طبق آمار رسمی ستاد انتخابات وزارت کشور، در این دوره استان‌های قم، هرمزگان، ایلام، قزوین، یزد، آذربایجان غربی، زنجان، چهارمحال و بختیاری، اصفهان و تهران در صدر نام‌نویسی‌ها قرار دارند.

همچنین ۶۵ نفر از نمایندگان مجلس فعلی (مجلس پنجم) کاندیدای حضور در ششمین دوره انتخابات شده‌اند و ۵۲ درصد از داوطلبان سابقه کاندیداتوری در انتخابات پیشین را داشته‌اند. ۴۸ درصد از کاندیداها برای نخستین بار برای انتخابات مجلس خبرگان رهبری نام‌نویسی کرده‌اند که از ورود جوانان به انتخابات و تغییر و تنوعی در فضای رقابت انتخاباتی خبرگان حکایت دارد. همچنین در میان نامزدها ۱۳ نفر اهل سنت هستند که خود را آماده ورود به این میدان کرده‌اند.

سیر قانونی انتخابات مجلس خبرگان با بررسی صلاحیت اخلاقی و علمی این افراد ادامه خواهد یافت که شورای نگهبان این امر را از طریق برگزاری آزمون و مصاحبه علمی برای افرادی که اولین بار وارد این میدان شده‌اند، ارزیابی خواهد کرد. در این میان، چهره‌های سیاسی شناخته شده متعددی از جمله رئیس جمهور کنونی و پیشین کشورمان حاضر هستند که می‌تواند عاملی برای رونق انتخابات شود و همچنین شاهد وارد نشدن افراد پیشکسوت، همچون آیت‌الله جنتی هستیم که احتمالاً به دلیل کهولت سن از حضور در مجلس خبرگان اعراض کرده‌اند. هفته پیش آزمون کتبی انتخابات خبرگان رهبری نیز برگزار شد و از ۳۲۸ نفری که به آزمون کتبی دعوت شده بودند، اکثریت حضور داشتند و ۶۹ نفر هم غایب بودند.

روحانی در معرکه رقابت

در روزهای گذشته حضور حسن روحانی در صحنه انتخابات با واکنش‌های متفاوتی مواجه شده است. برخی به استقبال حضور روحانی رفته و حضور او را اقدامی مثبت برای رونق انتخابات دانستند. برخی دیگر حضور وی را نقد کرده و از دستگاه نظارتی خواستند تا صلاحیت او را در انتخابات تأیید نکند.

در این میان حسن روحانی زبان به سخن گشوده و درباره ماجرای حضور خود با صدای بلند سخن گفته است. وی در جلسه دوره‌ای با وزیران و معاونان رئیس‌جمهور در دولت‌های یازدهم و دوازدهم که روز دوشنبه ۲۹ آبان برگزار شد، اعلام داشت: «من بر مبنای تکلیف و وظیفه در انتخاباتِ خبرگان ثبت‌نام کردم. شخصاً معتقدم نباید انقلاب و نظام را رها کنیم. هیچ راهی هم جز صندوق رأی نداریم. من به‌عنوان کسی که از پشت‌پرده‌ها خبر دارم، می‌دانم با خیابان مشکل ما حل نمی‌شود؛ قهر و خانه‌نشینی هم مسئله را حل نمی‌کند. تنها راه این است که به صحنه بیاییم و مشارکت کنیم.»

بخشی از اظهار روحانی در نقد جریانی بود که خط تحریم انتخابات را در پیش گرفته است. وی خطاب به این جریان گفت: «ما نزد خداوند و مردم و انقلاب و این نظام مسئولیم. چه پاسخی داریم اگر ما هم رها کنیم و برویم کنار؟ ما که در یک انتخابات امکان شرکت داریم، از ترس اینکه صلاحیت ما را رد کنند یا مردم پای صندوق نروند و رأی ندهند برویم خانه بنشینیم، آیا درست است؟ این کار چه خاصیتی دارد؟»

دعوت روحانی به مشارکت و اینگونه قهر و خیابان راهکار حل مشکلات نیست، اقدام مثبتی است که باید آن را به فال نیک گرفت و از او خواست تا آن بخش از هواداران جریانی خود را که بر آتش رادیکالیسم دمیده و اغتشاش و بلوا را دنبال می‌کنند، سر عقل آورد که تداوم این راه نه ممکن است و نه مطلوب و جز خسارات برای این سرزمین نخواهد داشت و گرنه اگر قابل هدایت نیستند، از آنان اعلام برائت کند.

تقلیل در تراز بازیگری جناحی

اما روحانی در بخشی دیگری از اظهاراتش از جایگاه هدایتگری کلی خارج شد و با تقلیل کلام در مقام یک بازیگر حزبی تلاش کرد تا رقیب سیاسی خود را تخطئه کند و مدعی شود:

«... رسیدیم به سال ۱۳۹۸ و ۱۴۰۰ که دیدیم کاری کردند که شرکت‌کننده بسیار کم شد. ظاهراً بعد از ۹۸ فکر کردند که آب از سرشان گذشته و مهم نیست شرکت‌کننده کم باشد یا زیاد. کار خودشان را شدیدتر در ۱۴۰۰ انجام دادند. هدف آنها این است که اصلاح‌طلبان و اعتدالیون قهر کنند و همه کنار بروند و انتخابات را حتی با شرکت ۳۰ درصد هم که شده برگزار کنند.»

این ادعا در حالی مطرح می‌شود که همه آگاهان به صحنه سیاست کشور به خوبی می‌دانند که مهم‌ترین عامل قهر مردم با صندوق رأی در سال ۱۳۹۸، سیاست‌های ناصوابی بود که پس از شش سال حاکمیت دولت اعتدال آثار سوء خود را بر معیشت و اقتصاد کشور گذاشته بود و ناکارآمدی دولت، نارضایتی اجتماعی را روزافزون کرده بود. در آبان ماه همان سال بود که در ماجرای افزایش بی‌تدبیرانه قیمت بنزین، اغتشاشات شکل گرفت و صحنه خیابان دستخوش ناآرامی شد! در این بین، عملکرد مجلس دهم که با محوریت اصلاح‌طلبان حامی روحانی که خود را «لیست امید» نامیده بودند، شکل گرفته بود، نیز چندان خوشایند مردم نبود و حاصل این همه ضعف در مدیریت اصلاح‌طلبان، کاهش مشارکت در انتخابات ۱۳۹۸ بود که آثار سوء آن دامنگیر انتخابات ۱۴۰۰ نیز شد. هر چند در این میان رشد گسترده کرونا نیز همچون همه انتخابات‌های دنیا بی‌تأثیر نبود و آمار را تا ۴۸/۸ درصد کاهش داد.

متأسفانه، سیاست ناامیدسازی جامعه در طول دو سال مدیریت دولت آقای رئیسی از سوی دوستان و همدلان و همفکران آقای روحانی تداوم داشته و در گامی وسیع‌تر حتی ایجاد اخلال در امر حکمرانی که مهم‌ترین آن خلق بلوای پاییزی سال ۱۴۰۱ است، از سوی این جریان دنبال شده است. جنگ شناختی تمام عیاری که اجازه نداده است یأس و ناامیدی ایجاد شده در طول هشت سال منتظر ماندن برای ثمر دادن میوه درختان باغ برجام، با خدمات دولت انقلابی از ذهن و قلب جامعه رخ بربندد. در این میان حتی تلاش شده است تا حال بد این اردوگاه به جامعه نیز تزریق شود و روزی نیست که تریبون‌ها و رسانه‌های این جریان القای یأس و ناامیدی نکرده و مردم را نسبت به حضور در پای صندوق رأی بی‌انگیزه نکنند!

آقای روحانی برای آنکه بتواند در ایجاد انگیزه برای مشارکت مردم در انتخابات نقش‌آفرین باشد، اولاً باید نقدهای وارده به دولت هشت ساله خود را پذیرا باشد، ثانیاً باید تلاش کند تا با افراطیون تحریمی که جامعه را به سمت کاهش مشارکت دعوت می‌کنند، مرزبندی خود را اعلام عمومی کند.

خانه ملت

رقابت داغ

انتخابات هشتمین دوره مجلس شورای اسلامی در حالی در روز جمعه ۲۴ اسفندماه ۱۳۸۶ برگزار شد که دولت اصولگرای نهم که در سوم تیرماه ۱۳۸۴ به ریاست دکتر محمود احمدی‌نژاد به قدرت رسیده بود، متولی برگزاری آن بود. حاکمیت تمام عیار گفتمان اصولگرایی پس از فتح قوه مجریه و قوه مقننه شرایط را برای پیروزی جریان اصولگرا در انتخابات دور هشتم آماده و کار را برای جریان رقیب سخت کرده بود.

در انتخابات مجموعه‌ای با عنوان کمیته ۵+۶ که متشکل از نمایندگان همه طیف‌های اردوگاه اصولگرایان بود، شکل گرفت تا راهبرد و تاکتیک این طیف را در انتخابات مجلس هشتم مدیریت کند. این مجموعه که به «جبهه متحد اصولگرایان» شهرت یافت، از سه ضلع «جبهه پیروان خط امام و رهبری»، «جمعیت ایثارگران و تحول‌خواهان» و «رایحه خوش خدمت» تشکیل می‌شد که سرانجام در تهران ۱۰ نفر نصیب هر یک از این سه جریان شد تا فهرست تهران با ۳۰ نفر شکل گیرد.

از سوی دیگر، بخشی از جریان اصولگرا که در کمیته ۵+۶ سهمی نداشتند و در فهرست نهایی تهران نیز قرار نگرفتند، به طور مستقل وارد میدان شده و به «ائتلاف فراگیر اصولگرایان» شهرت یافتند. اینها در نهایت تصمیم گرفتند فهرست انتخاباتی مستقل خود را ارائه دهند که در آن ۹ نفر از نامزدهای حاضر در فهرست جبهه متحد اصولگرایان نیز حضور داشتند.

در مقابل جریان دوم خرداد در حالی خود را آماده هشتمین دوره انتخابات مجلس شورای اسلامی می‌کرد که در چند انتخابات گذشته، نتوانسته بود موفقیت قابل توجهی را کسب کند. پیروزی در این دوره می‌توانست امیدهای این جریان برای بازگشت به قدرت را زنده کرده، این جریان را از محاق حاصل شده خارج کند. سرانجام جریان دوم خرداد شامل گروه‌هایی چون حزب مشارکت، سازمان مجاهدین و مجمع روحانیون مبارز و گروه‌های همسوی دیگر با عنوان «ائتلاف اصلاح‌طلبان» (یاران خاتمی) وارد میدان شدند.

از سوی دیگر، حزب اعتماد ملی به رهبری مهدی کروبی قرار داشت که پس از انتخابات ریاست‌جمهوری نهم در سال ۱۳۸۴، از مجمع روحانیون استعفا داده و ضمن انتقاد به عملکرد گروه‌های دوم خرداد از قبیل حزب مشارکت، سازمان مجاهدین و مجمع روحانیون مبارز، خود مدعی اصلاح‌طلبی شده و این تشکیلات جدید را به راه انداخته بود.

واجدان شرایط شرکت در این انتخابات ۴۳ میلیون ۸۲۴ هزار نفر بودند که از این تعداد حدود ۲۲ میلیون و ۳۵۰ هزار و ۲۵۴ نفر در انتخابات شرکت کردند. اصولگرایان فاتح مطلق این انتخابات بودند.

پرسش

مجلس خبرگان

آیا اعضای مجلس خبرگان که بیشتر آنها سن و سال بالایی دارند، توانایی جسمانی رسیدگی به وظایف خود را دارند؟

هر چند تقاضا برای جوان‌گرایی در مجلس خبرگان تقاضای قابل قبول و مورد توجهی است که باید به استقبال آن رفت، اما درباره این ملاحظه باید به چند نکته توجه کرد:

اولاً بررسی ترکیب سنی اعضای مجلس خبرگان نشان می‌دهد، همگی پیر و مسن نیستند؛ بلکه در میان اعضای مجلس خبرگان رهبری افراد جوان و میان‌سال متعددی وجود دارند که در بیرون از این مجلس نیز از جایگاه‌های حساسی برخوردار بوده و با همه توان مشغول به خدمت هستند. مروری بر میانگین سنی نمایندگان مجلس نشان می‌دهد، در اولین دوره که در سال ۱۳۶۱ تشکیل شد، میانگین سنی اعضای خبرگان ۵۳ سال بود. دومین دوره مجلس خبرگان که در سال ۱۳۶۹ آغاز به کار کرد، میانگین سنی اعضا از ۵۳ سال به ۶۰ سال افزایش یافت. در دور سوم خبرگان رهبری که در سال ۱۳۷۷ تشکیل شد، میانگین سنی اعضا به ۶۲ سال رسید. در دوره چهارم مجلس خبرگان رهبری که در سال ۱۳۸۵ تشکیل شد، میانگین سنی اعضا افزایش یافت و به ۶۳ سال رسید. در دوره پنجم مجلس خبرگان رهبری به سال ۱۳۹۴، ترکیب سنی مجلس خبرگان رهبری جوان‌تر شد و شش عضو کمتر از ۵۰ سال داشت. سیدروح‌الله صدرالساداتی ۳۰ ساله جوان‌ترین راه یافته به خبرگان پنجم بود. بعد از او، احمد پروانی (۳۳ ساله) و مجید تلخابی (۳۴ ساله) در رتبه دوم و سوم جوان‌ترها قرار داشتند. محمد حاج ابوالقاسم دولابی از زنجان ۴۰ سال داشت. جواد مجتهد شبستری ۴۹ سال و محسن اسماعیلی ۵۰ سال داشتند. آیت‌الله آملی‌لاریجانی، حجت‌الاسلام ابراهیم رئیسی و سیداحمد خاتمی هر سه ۵۵ ساله بودند.

ثانیاً جوانی مفهومی نسبی است که برای مسئولیت‌های گوناگون تعریف متفاوتی دارد. برای جایگاهی که داشتن اجتهاد شرط عضویت آن است، نمی‌توان انتظار داشت که جوانانی کم سن و سال بتوانند وارد آن شوند!

ثالثاً وزانت علمی و وجاهت علمای میان‌سال و با تجربه به حدی بوده که تاکنون اکثریت تمایل داشتند نماینده خود برای خبرگان رهبری را از میان ایشان برگزینند. تغییر ذائقه پیش آمده در میان نسل جوان می‌تواند در ادوار آینده مجلس خبرگان بیشتر به سمت جوان‌ترها تمایل یابد.

رابعاً تأکید ویژه بر توانایی جسمانی در اموری اجرایی که با جوانی و جنب و جوش فراوان نسبتی دارد، معنادار خواهد بود. این در حالی است که آنچه در این مجلس بیش از موارد دیگر برجسته است، توانایی‌های علمی است که می‌تواند فقاهت و تصمیمات فقاهتی رهبری در جایگاه حکمرانی را ارزیابی کرده و هم تجربیاتی که می‌تواند صلاحیت نظارتی این مجلس را افزون کند.

خامساً بخشی از فعالیت‌ها که نیازمند توان پیگیری و سرکشی و... باشد، از سوی کارشناسانی که به خدمت گرفته می‌شوند، دنبال می‌شود.

یک رئیس جمهور و سه شکست

گره خوردن سرنوشت انتخابات ۲۰۲۴ با آینده دو جنگ در غزه و اوکراین

ثمانه اکوان
دبیر گروه بین‌الملل

با ادامه یافتن جنگ در غزه و درخواست‌های مکرر زلنسکی برای توجه بیشتر ایالات متحده و اروپا به جنگ در اوکراین، به نظر می‌رسد دولت بایدن در دو راهی بزرگی گرفتار شده است. بایدن که قرار است به‌زودی با ترامپ برای پیروزی در ۲۰۲۴ رقابت کند، باید علت حضور آمریکا در هر دوی این جنگ‌ها را به مردم این کشور توضیح داده و افکار عمومی را درباره دلارهایی که برای تقویت نیروی نظامی رژیم صهیونیستی و ارتش کی‌یف هزینه می‌کند، قانع کند؛ اما تفاوت دو جنگ رژیم صهیونیستی و اوکراین در چیست و اگر قرار باشد بایدن حمایت از یک جبهه را در دستور کار خود قرار دهد، کدام متحد را برمی‌گزیند؟

با شکست‌های پیاپی ارتش اوکراین در عملیات نظامی علیه روسیه، امید کشورهای غربی برای تأثیرگذاری بر این جنگ و رساندن کی‌یف به پیروزی، به ناامیدی تبدیل شده است. بسیاری از رسانه‌های غربی خواهان اجرای همان معامله «زمین در برابر صلح»ی شده‌اند که زمانی کیسینجر به عنوان تنها راه حل این بحران به اوکراین پیشنهاد کرده بود. برخی از رسانه‌های دیگر در این میان گفته‌اند، تعریف پیروزی برای اوکراین باید تغییر کند و شاید رسیدن به صلح و آتش‌بس همان پیروزی برای اوکراین باشد؛ حتی با وجود از دست دادن ۲۰ درصد از سرزمین‌هایش.

مشکل بعدی برای کشورهای غربی در ادامه حمایت‌شان از اوکراین، شخص زلنسکی و دولت فاسد اوست. بسیاری از کشورهای غربی از اینکه کمک‌های مالی و نظامی به اوکراین گم می‌شود و فساد موجود در این کشور اجازه رسیدن کمک‌ها به جبهه‌های نبرد را نمی‌دهد، ابراز نگرانی کرده‌اند. زلنسکی با این حال این اتهامات را رد می‌کند و در عین حال شخصاً علاقه‌ای به برگزاری انتخابات ریاست‌جمهوری نیز ندارد و این کار را برای کشورهای غربی در جهت کمک رساندن به کی‌یف بسیار سخت می‌کند. زلنسکی به اروپاییان وعده داده است که تنها در شرایطی انتخابات ریاست‌جمهوری را برگزار می‌کند که مطمئن شود کمک‌های مالی و نظامی اروپا به کشورش افزایش می‌یابد. این در حالی است که بر اساس قانون، در هر صورت او باید در مهلت مقرر انتخابات را برگزار کند و در جنگ بودن کشورش بهانه‌ای برای تعطیلی انتخابات و در قدرت باقی ماندن نیست.

با وجود همه این شرایط، باید دید در نهایت در دوگانه اسرائیل- اوکراین، کشورهای غربی و به‌ویژه ایالات متحده کدام یک را انتخاب می‌کنند. مشکل بعدی بایدن در این زمینه همراه کردن جمهوری‌خواهان با مسئله کمک به اوکراین است. او چندی پیش لایحه‌ای را به مجلس نمایندگان آمریکا فرستاد که بر اساس آن ۶۱ میلیارد دلار به اوکراین و کمک‌های مالی و نظامی به این کشور تعلق می‌گرفت و ۱۴/۳ میلیارد دلار نیز به صهیونیست‌ها. با وجود اینکه نمایندگان کنگره با کمک‌های مالی به رژیم صهیونیستی موافق بودند؛ اما جمهوری‌خواهان از تصویب کمک به اوکراین سر باز زدند؛ زیرا جنگ اوکراین را جنگ بایدن می‌دانند و نه کلیت آمریکا.

در همین حال، صحبت‌های گاه و بیگاه ترامپ کار برای بایدن را سخت‌تر از قبل می‌کند. او هر از گاهی در سخنرانی‌های انتخاباتی یا مصاحبه‌هایش بیان می‌کند که اگر رئیس‌جمهور ایالات متحده بود، اجازه نمی‌داد جنگی در اوکراین یا در منطقه غرب آسیا شکل بگیرد و ظاهراً مردم آمریکا این صحبت او را باور کرده‌اند. بر همین اساس، پس از جنگ در غزه و با وجود اینکه صحبت‌های ترامپ به‌شدت اسلام‌هراسانه بود، اما بسیاری بر این گمان بودند که اگر او رئیس‌جمهور بود، هیچ‌یک از این جنگ‌ها شکل نمی‌گرفت و به همین دلیل محبوبیت او برای اولین بار پس از این جنگ، از بایدن پیشی گرفت.

بایدن حالا برای سال آخر فعالیتش و برای مقابله با ترامپ، راهی جز این ندارد که از بین دو جنگ موجود در جهان، یکی را برای حمایت انتخاب کند.

اگر دولت آمریکا اخیراً توجهی به اوکراین ندارد و تجهیزات نظامی را به‌سمت رژیم صهیونیستی گسیل کرده، به این دلیل است که فکر می‌کند بر خلاف اوکراین، می‌تواند پیروز میدان در جنگ با مردم غزه باشد. او فکر می‌کند مقابله با روسیه با انواع و اقسام تجهیزات نظامی بسیار سخت‌تر از مقابله با مردمی است که با دست خالی در برابر صهیونیست‌ها قرار گرفته‌اند و هر روز هزاران نفر از آنها در سایه سکوت مجامع جهانی ساخته دست آمریکا، در حال از دست دادن جان‌شان هستند.

بر همین اساس، اتفاقاتی نظیر حملات یمن به رژیم صهیونیستی یا حملات حزب‌الله، به‌شدت آمریکا را آشفته می‌کند و به‌دنبال جلوگیری از شیوع جنگ به سایر نقاط منطقه است؛ زیرا بایدن به‌خوبی می‌داند که با گسترش یافتن ابعاد جنگ، در نهایت این صهیونیست‌ها هستند که با شکست روبه‌رو می‌شوند و در آن صورت او رئیس دولتی بوده که در طول چهار سال دوران فعالیتش هم در افغانستان شکست خورده، هم در اوکراین و هم در غزه.

تحلیل

نشست تاریخی؟

سوئد همچنان ناکام در پیوستن به ناتو

روزنامه «گاردین» با اشاره به تأخیر ترکیه و مجارستان برای تأیید عضویت سوئد در پیمان آتلانتیک شمالی (ناتو)، از تلاش‌های گسترده این کشور برای پیوستن به متحدان غربی‌اش خبر داد.

این روزنامه انگلیسی به نقل از «پاول جانسون» وزیر دفاع سوئد نوشت: «ما خواستار نادیده گرفتن روسیه به‌عنوان یک تهدید نیستیم، چون این کشور در جنگ با اوکراین استقامت خوبی از خود نشان داده است.»

گفتنی است، سوئد درخواست خود برای عضویت در ناتو را همزمان با فنلاند در ماه مه ۲۰۲۲ به دبیرخانه این ائتلاف نظامی ارائه کرد. در حالی که فنلاند پس از ۱۱ ماه در آوریل سال جاری، رسماً به عضویت ناتو درآمد، اما سوئد همچنان منتظر تأیید این عضویت از سوی دولت‌های ترکیه و مجارستان است. در ماه ژوئیه، «رجب طیب اردوغان» رئیس‌جمهور ترکیه، پس از گفت‌وگو با «اولف کریسترسون» نخست‌وزیر سوئد، موافقت کرده بود که پروتکل الحاق سوئد به ناتو را در اسرع وقت به پارلمان کشورش ارسال کند؛ اما هفته گذشته، کمیته روابط خارجی ترکیه اعلام کرد رسیدگی به این پرونده را به تعویق می‌اندازد. حتی هنوز درباره نیت مجارستان هم برای تأیید عضویت سوئد ابهاماتی وجود دارد؛ زیرا دولت مجارستان هفته گذشته اعلام کرده بود حاضر نیست عضویت سوئد در ناتو را تصویب و تأیید کند. با وجود این، برخی تحلیلگران این اظهارات جانسون در آستانه برگزاری پیش روی اجلاس دو روزه وزیران دفاع کشورهای شمال اروپا و حوزه بالتیک در استکهلم را بخشی از همکاری دفاعی شمال اروپا (Nordefco) در نظر می‌گیرند.

از این‌رو این مقام ارشد سیاسی سوئد نشست پیش‌رو را «تاریخی» توصیف کرد و گفت: «این اولین باری است که وزیران دفاع از دو منطقه (شمال و حوزه بالتیک) گرد هم می‌آیند تا درباره راه‌حل‌های امنیتی برای زمان صلح، بحران و جنگ صحبت کنند.» طبق گزارش‌ها، موضوعات در دستور کار این نشست شامل سیاست‌های دفاعی و امنیتی، همکاری دفاعی شمال اروپا، زیرساخت‌های حیاتی و حمایت از اوکراین خواهد بود.

پنجره

بحران مهاجران

نگرانی از اخراج افغانستانی‌ها از پاکستان

هم‌زمان با تداوم روند اخراج مهاجران افغان از پاکستان، برخی نهادهای جهانی هشدار داده‌اند که این روند مهاجران را در وضعیت وخیمی قرار می‌دهد. کمیساریای عالی پناهندگان سازمان ملل متحد و سازمان بین‌المللی مهاجرت با ابراز نگرانی از عملی شدن روند اخراج افغانستانی‌ها از پاکستان، تصریح کرده‌اند این روند به نقض جدی حقوق بشر منجر خواهد شد.

بر اساس یافته‌های این دو نهاد بین‌المللی، ۶۰ درصد افرادی که به صورت اجباری به افغانستان برگشته‌اند، کودکان هستند.

«میراحمد رووف» رئیس شورای مهاجران در پاکستان گفت: «روندی که برای اخراج مهاجران غیرقانونی در پاکستان جریان دارد، بسیار پیچیده و حتی سازمان یافته است.» «عبدالجبار تخاری» کنسول دولت طالبان در شهر کراچی پاکستان گفت: «روند شناسایی مهاجران دارای مدارک در پاکستان برای مهاجران چالش‌برانگیز است.» با این حال وی افزود: «پس از دیدار و گفت‌وگو با مقام‌های پاکستانی در روند شناسایی مهاجران گشایش‌هایی ایجاد شده است.» تخاری گفت: «پاکستانی‌ها افغان‌های فاقد مدارک شناسایی را توقیف و به مراکز ویژه منتقل می‌کردند. اکنون این کار به افغانستانی‌ها واگذار شده است.»

در عین حال، برخی از افرادی که به تازگی از پاکستان اخراج شده‌اند، از برخورد نادرست مسئولان آن کشور شکایت‌هایی مطرح کرده‌اند. بنا به گزارش «طلوع نیوز» اخراج مهاجران افغان از پاکستان در حالی افزایش می‌یابد که پیش از این شماری از فعالان مدنی پاکستان توقف اخراج مهاجران افغانستانی را خواستار شده بودند.

پیش از این، «عبداللطیف نظری»، معاون وزارت اقتصاد افغانستان گفته بود: «این مهاجران ظرفیت‌های اقتصادی و علمی کشور ما هستند. ما برای ایجاد اشتغال برای آنان و جذب‌شان در بخش‌های خصوصی و دولتی برنامه داریم تا بتوانند زندگی آبرومندانه خود را در کشور خود بگذرانند.»

به تازگی «مارتین گریفتس» معاون دبیرکل سازمان ملل متحد در صفحه خود در شبکه ایکس از اختصاص ۱۰ میلیون دلار کمک مالی به مهاجران اخراج شده از پاکستان خبر داد.

ترامپ علیه بایدن

«دونالد ترامپ» نامزد پیشتاز حزب جمهوری‌خواه آمریکا با انتشار گواهی پزشکی از وضعیت سلامت جسمانی‌اش در شبکه اجتماعی خود، به استقبال هشتادویکمین سالگرد تولد بایدن رفت. در این نامه پزشکی وضعیت سلامت جسمی و روانی ترامپ «عالی» توصیف شده‌است. در معاینات پزشکی ترامپ نوشته شده است، این مرد ۷۷ ساله «در حال حاضر در سلامت کامل» به سر می‌برد. گزارش وضعیت پزشکی ترامپ در حالی منتشر می‌شود که موضوع سن نامزدهای انتخابات ۲۰۲۴ آمریکا به یک مؤلفه مهم تبدیل شده است و ترامپ ۷۷ ساله و بایدن ۸۱ ساله به منزله مسن‌ترین نامزدهای ریاست‌جمهوری آمریکا دچار چالش‌های هستند.

بزرگتر از هولوکاست

«نیکولاس مادورو» در برنامه هفتگی خود با عنوان «با مادورو و بیشتر» اظهار داشت: «جنایات اشغالگران رژیم صهیونیستی علیه فلسطینی‌ها از هولوکاست پیشی گرفته است.» مادورو با مقایسه «دوران نازی‌ها»، بر هوشیاری در برابر تجدید حیات راست‌افراطی جدید که به‌دنبال تسلط جهانی است، تأکید کرد و گفت: «در «تل‌آویو» یک راست افراطی نازی نژادپرست وجود دارد و خواستار آمادگی برای دفاع از ارزش‌های واقعی انسان‌دوستانه در برابر راست افراطی در حال ظهور در سراسر جهان شد.» رئیس‌جمهوری ونزوئلا از مردم سراسر جهان خواست تا به خیابان‌ها بیایند و از مجازات عاملان آن از طریق عدالت حمایت کنند.

انتقاد از فرانسه

رئیس‌جمهوری آذربایجان گفت: «فرانسه در حال ارسال سلاح به ارمنستان است و علناً این مسئله را به جامعه جهانی اعلام می‌کند.»؛ «الهام علی‌اف» افزود: «اگر آنها تصمیم بگیرند یک جنگ جدید راه بیندازند، برای ارمنستان خوب نخواهد بود. چون نتیجه آن مانند قبلی است و کسی به آنها کمک نخواهد کرد.» وی گفت: «خروج نیروهای فرانسوی از مالی، نیجر و بورکینافاسو یک بار دیگر نشان داده که سیاست‌های نواستعماری بی رحمانه فرانسه محکوم به شکست است؛ فرانسه که باید بابت سوابق استعمارگری و جنایات خونینی که انجام داده، شرمسار باشد، به‌جای عذرخواهی درباره پاک‌سازی قومی ساختگی در سایر کشورها صحبت می‌کند.»

پیشخوان

نگرانی آمریکا

مجموعه دیوارها و فنس‌های هوشمند رژیم صهیونیستی در مرز با غزه با انواع سنسورها و سلاح‌های اتوماتیک پوشیده و مجهز شده است. این مجموعه با شبکه‌ای از مانیتورها و وسایل الکترونیکی مجهز شده که هر تماس تلفنی، پیام کوتاه و رایانامه را در این منطقه بررسی و ضبط می‌کند. این ساختار دفاعی با همان فناوری‌ای ساخته شده که ارتش ایالات متحده برای مرزهای خود استفاده کرده و ناتو نیز در مرزهای روسیه و کشورهای غرب آسیا از آن استفاده می‌کند. نشریه «نیوزویک» با اشاره به این اطلاعات ابراز نگرانی کرده که «در شرایطی که نیروهای حماس توانسته‌اند از این موانع عبور کرده و به داخل سرزمین‌های اشغالی بروند، چطور انتظار می‌رود که آمریکا و متحدانش در ناتو به این تجهیزات و فناوری اعتماد کامل داشته باشند؟» نیوزویک خاطر نشان کرده است، مسئولان پنتاگون و تحلیلگران نظامی درباره اتکای بیش از حد به فناوری‌های نوین در دفاع مرزی هشدار داده‌اند و گفته‌اند: «زمانی که حماس با کمترین امکانات توانسته چنین خسارتی به اسرائیل بزند، چطور نباید در خصوص روسیه، چین و سایر دشمنان آمریکا که از فناوری‌های جدیدتر و به‌روزتری استفاده می‌کنند، نگران نبود و هشدار نداد؟» «ایمی نلسون» یکی از پژوهشگران حوزه روابط خارجی در مؤسسه بروکینگز در همین زمینه به نیوزویک گفته است: «درس‌های گرفته شده از مسئله غزه و حماس، برای پنتاگون، درس‌های بزرگی بوده است. درس اصلی در این خصوص این بوده است که کشورهای با تکنولوژی بالا و نیروی نظامی مدرن لزوماً برنده جنگ و نبرد نیستند.»

التماس‌های زلنسکی

نشریه «نیویورک‌پست» با انتشار صحبت‌های اخیر «ولودیمیر زلنسکی»، رئیس‌جمهور اوکراین، به نقل از او به کشورهای غربی خاطرنشان کرد، در صورتی که حمایت‌ها از اوکراین در جنگ با روسیه افزایش نیابد، این تنها اوکراین نیست که جنگ را می‌بازد و همه غرب به‌سمت شکست در این جنگ می‌روند. زلنسکی گفته است، اگر امروز جلوی روسیه گرفته نشود، فردا کشورهای عضو ناتو مورد حمله مسکو قرار می‌گیرند. این صحبت‌ها در حالی مطرح شده است که به‌دلیل جنگ در غزه و کمک‌های ایالات متحده به رژیم صهیونیستی، دولت بایدن توانایی ارائه کمک‌های مالی بیشتر به اوکراین را ندارد و از اروپا خواسته است تا این کسری بودجه را جبران کند. کشورهای اروپایی نیز هر یک از انجام تعهداتی که در این زمینه داشته‌اند، سر باز زده و برخی از آنها احتمال افزایش قیمت‌ها در فصل سرد سال و بالا رفتن میزان تورم را به بهانه‌ای برای کمک نکردن به کی‌یف تبدیل کرده‌اند.

جامعه شبکه‌ای و نظام‌های سیاسی

مجتبی پاشایی
دانشجوی دکتری جامعه‌شناسی سیاسی

به باور «مانوئل کاستلز» جامعه‌شناس اسپانیایی(۱۹۴۲)، پیشرفت فناوری‌های رسانه‌ای، جوامع امروزی را با تغییرات و دگرگونی‌های بسیاری مواجه کرده است. امروزه، رسانه‌ها با گسترش مرزهای جغرافیایی، فرهنگی و سیاسی، هویت انسان معاصر را تحت تأثیر قرار داده‌اند، به گونه‌ای که می‌توان هویت انسان امروزی را هویت «رسانه‌ای» نامید. در جوامع امروزی، روابط شهروندان مبتنی بر میکروالکترونیک در حول محور شبکه‌ها و بستر فناوری‌های اطلاعاتی-ارتباطی دیجیتال شکل می‌گیرد و در نتیجه چنین وضعیتی، شهروندان با مشارکت همدیگر و فارغ از دخالت و کنترل دولت‌ها پدیده‌ای به نام «خود ارتباطی توده ای» را شکل داده‌اند. کاستلز برای نامگذاری چنین وضعیتی از تعبیر «جامعه شبکه‌ای» استفاده می‌کند.

جامعه شبکه‌ای و نظام‌های سیاسی

در جامعه شبکه‌ای، مفاهیمی همچون دولت ملی و حکمرانی درون مرزی که در گذشته به عنوان مفاهیم اصلی قلمداد می‌شدند یا اینکه صبغه رفاهی دولت‌ها پیش‌شرط اصلی ماندگاری نظام‌های سیاسی به شمار می‌آمد، از محوریت ساقط و به موضوعات دیگری همچون دولت مجازی، حکمرانی رسانه‌ای، هویت‌های فراملی طبقاتی، فرهنگ سیاسی نوین بر پایه ارزش‌های جهانی، گسترش جنبش‌ها و حرکت‌های نوگرایانه، جنبش‌های جدید اجتماعی و ظهور شهروندان دیجیتالی یا شهروندان موسوم به نسل زد، اولویت بخشیده شده است.

به زعم اندیشمندان این حوزه(رسانه و سیاست)، امروزه، رسانه‌ها به ویژه رسانه‌های ارتباط جمعی به مثابه شبکه تار عنکبوت در فراسوی مرزهای ملی و جغرافیایی، ضمن ایجاد تکثر در منابع کلاسیک قدرت، در آن سهیم شده‌اند و سیاست‌گذاری‌های حاکمان را بسته به اهداف گردانندگان خود(صاحبان رسانه) متأثر می‌کنند.

واقعیت آن است که فناوری‌های نوین رسانه‌ای و تحقق جامعه شبکه‌ای به همان اندازه که نظام‌های سیاسی را در موضوعاتی، از جمله جهت‌دهی به افکار عمومی، آگاهی‌بخشی و اطلاع‌رسانی، ایجاد انسجام و تعلق اجتماعی، تسریع در روند بروکراسی اداری، تقویت فرآیندهای آموزشی، صرفه‌جویی در وقت و هزینه، اطلاع‌رسانی و غیره یاری رسانده است، به همان اندازه یا حتی بیشتر از آن، به ظهور مسائل و مشکلاتی برای دولت‌های امروزی منجر شده است.

از دیگر تحولات و مسائل شکل گرفته در مسیر حکمرانی نظام‌های سیاسی در جوامع شبکه‌ای می‌توان به اغتشاشات، اعتراضات و جنبش‌های اجتماعیِ رسانه پایه اشاره کرد که امروزه قادرند با استفاده از فناوری‌ها و امکانات نوین ارتباطی، جریان‌های مقاومت علیه نظام‌های سیاسی مستقر را تقویت کنند.

مسئله دیگر آنکه، امروزه رسانه‌ها به منزله نقطه ثقل در بطن جوامع شبکه‌ای، لزوماً در زمینه رسالت اصلی و فلسفه وجودی خود که همان انعکاس واقعیت‌هاست، عمل نمی‌کنند و در بسیاری موارد فاصله بین حقیقت و مجاز را از بین برده‌اند. توضیح آنکه، امروزه یک واقعیت و حقیقت در رسانه‌ها بنابر هدف گردانندگان آنها آنقدر پردازش می‌شود که از شکل حقیقی خود خارج شده و به شکل دیگری درمی‌آید. شاید بر همین مبناست که «ژان بودریار»(۱۹۲۹) فیلسوف پست مدرن فرانسوی، معتقد است رسانه‌ها نه تنها امروزه پیام را منتقل نمی‌کنند، بلکه خود خالق امر واقع شده‌اند. از این منظر، رسانه‌ها در دنیای جدید هر آنچه را بخواهند، نه انعکاس؛ بلکه خلق می‌کنند. امروزه، رسانه می‌تواند با خارج کردن واقعیت‌ها از صحنه، زیست‌جهان انسانی را به دنیایی از نشانه‌های معلق و خودبنیان(بدون ارتباط و نیاز به واقعیت خارجی) تبدیل کند و در همین چارچوب، نشانه‌ها را بر جای واقعیت‌ها بنشاند. از این رو، رسانه‌ها با کنترل روابط اجتماعی و ایجاد ساختار کلان و نامحسوس، ذهن انسان‌ها را به تسخیر درآورده و به صورت و محتوای مناسبات اجتماعی جهت می‌دهند. به دلیل همین ویژگی است که رسانه‌ها توانایی تولید هرآنچه مطلوب مراکز قدرت است، دارند. در چنین وضعیتی، رسانه می‌تواند هر پدیده و رویدادی را با هدف‌های از پیش تعیین شده نه انعکاس، بلکه خلق کند و موضوعات مهمی همچون دانش، نگرش، هنجارها، ارزش‌ها و ایدئولوژی‌ها، فرهنگ سیاسی، افکار عمومی و اعتماد سیاسی را فارغ از هر گونه واقعیت خارجی یا فاقد هر گونه منشأ واقعی، در راستای خاصی تثبیت و هدایت کنند.

جامعه شبکه‌ای در نظام جمهوری اسلامی ایران

در جمهوری اسلامی ایران نیز منطبق با نتایج پژوهش‌های صورت گرفته و شواهدی، همچون حضور بیش از ۶۰ درصد شهروندان جامعه ایران در شبکه‌های اجتماعی، ظهور پدیده اعتیاد به اینترنت در بین شهروندان، روند رو به رشد مجازی شدن آموزش‌ها و... از نفوذ و نقش رسانه‌ها در تار و پود فرهنگ و سیاست جامعه و در نتیجه تحقق شبکه‌ای شدن جامعه ایران حکایت دارد. ضمن آنکه در سال‌های اخیر، متأثر از تحقق جامعه شبکه‌ای، نظام جمهوری اسلامی ایران در حوزه حکمرانی سیاسی با مسائلی، از جمله آشوب‌ها و اغتشاشاتِ رسانه پایه، مواجه شده است.

نتیجه‌گیری

ضمن آنکه شبکه‌ای شدن جوامع امروزی، واجد مزیت و مطلوبیت‌هایی برای نظام‌های سیاسی و شهروندان شده است، غفلت از بایسته‌های جدید حکمرانی و کیفیت سیاست‌ورزی در این نوع از جوامع، می‌تواند مسائل جدی را متوجه حیات سیاسی کشورها کند. در این راستا، تقویت بسترهای رسانه‌ای، متناسب‌سازی آموزش‌ها و نگرش‌ها با ملازمات جامعه شبکه‌ای و شهروندان دیجیتالی، نهادینه‌سازی سواد رسانه‌ای، آموزش معلمان و مربیان درباره ارتباط‌گیری با شهروندان نسل دیجیتال، تقویت هدفمند مؤلفه‌های جامعه‌پذیری سیاسی و... می‌تواند ضمن بهره‌گیری از مزایا و بسترهای شرایط جدید، نظام‌های سیاسی را تا حد ممکن از آسیب‌های جامعه شبکه‌ای در امان نگه دارد.

سیاست‌نامه

سیدعبدالحسین لاری - ۳۲

معاونت ظلم معادل کفر

فتح‌الله پریشان
دبیر گروه اندیشه

بررسی منظومه فکری سیدعبدالحسین لاری به عنوان رهبر قیام مردم جنوب ایران درباره پدیده ظلم نشان می‌دهد، سیدلاری ظلم را انتزاعی نمی‌داند؛ بلکه وی به مصادیق خارجی ظلم و ظالم در زمان خودش که همان «ملوک» و «حکومت‌های جائر» هستند، توجه دارد و معتقد است به واسطه آنان ستم و ستمگری و ظلم و جور بی‌پایه و جرم و ستم بی‌اندازه مالایطاق در جمیع آفاق و اصقاع و بقاع و قری و امصار و بلدان و بحاری و صحاری و قفار و بطون اودیه و قلل جبال به حدی که «لایحده قلم و لایفیء ببیانه احتم» اشاعه و رواج و رسمیت یافته است و مردم نیز از باب «الناس علی دین ملوکهم» در تثبیت و رواج آن سهیم شده‌اند. مجتهد لاری هرگونه رشد و ترقی و کمال معنوی و مادی را منحصراً در پرتو استقرار نظام عدل امکان‌پذیر می‌داند که «با قرب حصولی یا تحصیلی به مبدأ خیر و نور و حسن و عدل» پدید می‌آید و نیز همه پستی‌ها و انحطاط‌ها را «ناشی از قرب حصولی یا تحصیلی به مبداء شر و ظلمه» می‌داند که «خلود در عذاب الیم اخروی» را نتیجه می‌دهد.[1]

از وجوه تفکر سیاسی و فقهی مجتهد لاری درباره پدیده ظلم، نوع نگاه او به همکاری مؤمنان با دستگاه‌های حکومتی ظلمه است که از آن به «حرمت مطلقه معاونت ظالم» یاد می‌کند و در دو شماره گذشته به اجمال ابعادی از این نگاه بررسی شد. در واقع، حرمت معاونت ظلم و ظالم هسته اصلی یا بهتر بگوییم میوه رسیده و مشخص بحث‌های او درباره پدیده ظلم به شمار می‌آید. منظور از اصطلاح «معاونت ظالم» پذیرش کار در یکی از تشکیلات و نهادهای حکومتی حاکم جائر و ظالم است. این مسئله در بین فقهای شیعه مورد اختلاف است که آیا معاونت ظالم و همکاری با او، فقط در اموری که ارتکاب آنها شرعاً جایز نیست، محترم است یا اینکه حرمت معاونت به طور مطلق در هر امری از امور است هرچند آن کار یک امر مباح باشد.

سیدعبدالحسین لاری به نظریه دوم، یعنی «حرمت مطلقه معاونت ظالم» معتقد است. سیدلاری به نقل از علامه مجلسی و تأیید سخنان او، معاونت بر ظلم و عدوان را معادل کفر می‌گیرد؛ «روایت کرده‌اند که داخل شدن در اعمال پادشاهان و یاری ایشان کردن و سعی در حوائج ایشان کردن معادل کفر است و عمداً به سوی ایشان نظر کردن گناه کبیره است و هر که راهنمایی کند ظالمی را بر ظلم در جهنم با هامان وزیر فرعون باشد.»[2]

سید لاری در کتاب خطی تعلیقات مکاسب نیز ضمن بحث استدلالی مفصلی در اثبات حرمت مطلقه اعانت ظالم مطالبی دارد که ترجمه قسمتی از آن چنین است: «نصوص قرآن و سنت متواتر بر وجوب دوری گزیدن از فاسق و تبری جستن از او بلکه بر ضرورت دوری جستن از ساحت همه اهل معاصی دلالت دارند. چنانکه بر حرمت نگاه کردن بر سیمای آنان، تمایل داشتن به آنان و نشستن در کنار آنان و مداهنه و سازش کردن با آنان دلالت دارند تا چه رسد به معامله با آنان و معاونت شان.»

منابع در دفتر نشریه موجود است.

تبیین

جنگ روایت‌ها و جهاد تبیین - ۶۸

خنثی‌گر غرض‌ورزی‌ها

امیر قلی‌زاده
کارشناس فرهنگی

«نقد» مرز باریکی با تبیین دارد. رویکرد تبیینی در همه مسائل و همه شیوه‌ها، از جمله مواجهه انتقادی با مسائل تأثیرگذارتر است. نقد البته به دو گونه است؛ دلسوزانه و راه‌گشا و مغرضانه و غیرکارگشا. به طور مسلم، در یک جامعه سالم که مردم و مسئولان با همدیگر ارتباط سالمی دارند، رویکرد نقد سازنده و اصلاح‌گر مدنظر است. این رویکرد خود شاخه‌ای از جهاد تبیین است. با توجه به نقدپذیر بودن حکومت در نگاه دینی، انتقاد و اعتراض، از جمله حقوق و آزادی‌های سیاسی مردم و از منظر دینی، تکلیف مؤمنان به منظور اصلاح و بهبود یافتن امور حکومت به شمار می‌رود که بر اساس مبانی منطقی و عقلانی، استوار بوده و از نظر دینی توجیه‌پذیر است. در اسلام، نقد و انتقاد از مسائل مهم و اساسی است که همراه با سازوکار عملی خاص و با حریمی مشخص و مرتبط با سایر مفاهیم اسلامی، معنی و مفهوم پیدا می‌کند و در قالب امر به معروف، نهی از منکر، النصیحة لائمة المسلمین (خیرخواهی برای رهبران اسلامی) و... تجلی می‌یابد. یکی از وظایفی که دولت‌ها در جهاد تبیین برعهده دارند، این است که در مقابل انتقاداتی که از حوزه رویکردها و عملکردهای آنها به منصه ظهور می‌رسد، به روشنگری و تبیین دست بزنند تا همه ابهامات و شبهات روشن و برطرف شوند. حتی دولت و نهادهای مسئول باید با صبوری به نقدها و سخنان مردم و منتقدان گوش دهند و اگر در پاره‌ای از مسائل هم نقصانی باشد، نواقص به درستی به اطلاع مردم رسانده و به سرعت اصلاح شود. . رهبر معظم انقلاب در همین راستا در دیدار با رئیس جمهوری و اعضای هیئت دولت در تاریخ ۱۳۹۰/۶/۶ فرمودند: «البته در برخورد با انتقادهایی که احیاناً در رسانه‌ها و روزنامه‌ها یا بعضی از مراکز قانونی نسبت به دولت انجام می‌گیرد، دو جور رویکرد می‌شود داشت: یک رویکردِ توجیه و تبیین‌کننده است، این خوب است؛ یک رویکردِ مخاصمه است، این خوب نیست. این‌جور نباشد که شما بگویید چون به دولت حمله می‌کنند، چون انتقاد مغرضانه می‌کنند، پس ما هم بایستی اینجوری برخورد کنیم؛ نه، تبیین کنید. بله، تبیین کار لازمی است. راه تبیین هم همین است که در جلسات عمومی با مردم، بیان کنید، روشن کنید؛ سؤالات را مطرح کنند، شما جواب بدهید، اینها تبیین می‌شود؛ در رسانه‌ها هم پخش شود. اگر چنانچه تبیینِ خوب انجام بگیرد، غرض‌ورزیِ غرض‌ورزان به جایی نخواهد رسید.»

آفاق

چهره پنهان سیاست - ۱۰۵

سازمان‌های اطلاعاتی و ترجمه

سیامک باقری
دکترای علوم سیاسی

در گزارش‌های افشاگرایانه کمیته چرچ در سال ۱۹۷۶ درباره اقدامات سازمان سیا در جهان آمده است: «کتاب با دیگر رسانه‌های تبلیغاتی متفاوت است، عمدتاً به‌این علت که یک کتاب، تنها قادر است به‌طور چشمگیری نگرش و کنش خواننده را تغییر دهد و قابل مقایسه با تأثیر رسانه دیگری نیست، [از آنجاست که] کتاب مهم‌ترین سلاح تبلیغاتی استراتژیک (طولانی‌مدت) می‌گردد. با کمک مالی مخفیانه به مؤسسات انتشاراتی و یا کتاب‌فروشی‌های خارجی و همچنین القای چاپ کتاب‌ها و یا توزیع آنها در خارج، بدون فاش ساختن هر نوع نقش ایالات‌متحده در آن، باعث انتشار کتاب‌هایی شوند که نباید به‌وسیله هرنوع ارتباط آشکار با ایالات متحد بی‌اثر گردند، به‌ویژه اگر موقعیت نویسنده حساس باشد.»(دفتر پژوهش‌های مؤسسه کیهان، آوریل ۱، ۲۰۱۸)

«سازمان سیا بخشی از تولید کتاب و مقالات و پخش و توزیع آنها را از طریق همکاری با اداره مطالعات و پژوهش‌ها(IMP) و سازمان اطلاعات انگلیس(MI۶) انجام می‌داد. اداره مطالعات و پژوهش‌ها که مقاصد پوششی سازمان اطلاعات انگلیس را انجام می‌داد، هر سال بسیاری از کتاب‌های گوناگون را تألیف و چاپ می‌کرد. افزون بر این، اداره مذکور نویسندگان کشورهای مختلف که مشابه اهداف این اداره، کار تحقیقی و تألیفی انجام می‌دهند، از حمایت‌های غیر مستقیم این اداره برخوردارند. همچنین از هر نوع کتاب و نشریه‌ای که نزدیک به مقاصد نفوذ فکری و اندیشه‌ای آنان باشد، حمایت می‌کند. این اداره هزاران کتاب که چاپ شده یا در دست چاپ است، برای انتشار به شکل تبلیغی و پاورقی در نشریات و روزنامه‌ها به سراسر جهان ارسال می‌کند.»(عاصف، همان:۲۴۸-۲۵۰)

کتاب‌هایی که در دوران جنگ سرد به سفارش سازمان سیا یا با حمایت این سازمان و سازمان‌های غیرانتفاعی وابسته به سیا برای مبارزه و مقابله با اندیشه‌های کمونیستی تألیف و در کشورهای اروپایی، آمریکایی و آسیایی و آفریقایی توزیع می‌شد، پس از انقلاب اسلامی به تدریج و باشیب ملایمی به ایران سرازیر شد. جریان نفوذ تفکر ترجمه‌ای در دهه ۶۰ خیلی بی‌سر و صدا بازار کتاب را پر از آثار نویسنده‌هایی، مانند هانا آرنت، مانس اشبربر، آرتور کوئیستلر، جورج اورول می‌کنند که وجه مشترک همه آنها القای بدبینی و پشیمانی از انقلاب است. دفاعیات سعید حجاریان در چهارمین جلسه دادگاه رسیدگی به اتهاماتش بخشی از این واقعیت را بیان می‌کند: «حجم وسیعی کتاب بعد از انقلاب ترجمه شده که بسیاری از آنها جنبه ایدئولوژیک دارند و در کُنه آنها می‌توان ردّپای مکاتب مختلف از مارکسیسم ارتدوکس تا نئولیبرالیسم را مشاهده کرد به این کتب باید اضافه کرد مجلات را به وفور در دسترس مشتاقان است.» (ر.ک.عبدالهی، ۱۳۹۰: ۳۸۰)

منبر

شخصیت عظیم و الهی حضرت زهرا(س)

گفتاری از استاد محسن قرائتی

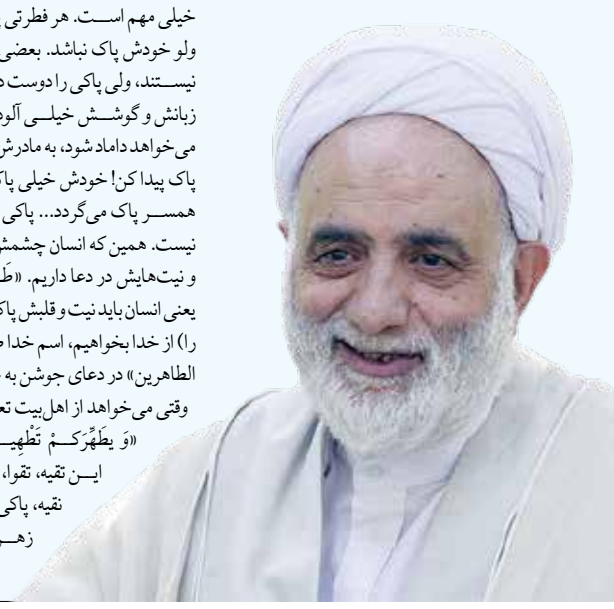

«الطهره، الطاهره، المطهره، التقیة النقیة الزکیة» همه برای پاکی است. زهرا(س) پاک بود. نظر پاکی خیلی مهم است. هر فطرتی پاکی را دوست دارد، ولو خودش پاک نباشد. بعضی جوان‌ها خیلی پاک نیستند، ولی پاکی را دوست دارند. مثلاً چشمش، زبانش و گوشش خیلی آلودگی دارد. اما وقتی می‌خواهد داماد شود، به مادرش می‌گوید: یک دختر پاک پیدا کن! خودش خیلی پاک نیست، ولی دنبال همسر پاک می‌گردد... پاکی فقط پاکی ظاهری نیست. همین که انسان چشمش، دستش، اخلاقش و نیت‌هایش در دعا داریم. «طَهِّر نیتی، طَهِّر قلبی» یعنی انسان باید نیت و قلبش پاک باشد... باید (پاکی را) از خدا بخواهیم، اسم خدا طاهر است. «یا اطهر الطاهرین» در دعای جوشن به خدا گفته است. خدا وقتی می‌خواهد از اهل‌بیت تعریف کند، می‌گوید: «وَ یطَهِّرَکُمْ تَطْهِیرا» (احزاب/۳۳) این تقیه، تقوا، یعنی پاکی از گناه، نقیه، پاکی است. اسم‌های زهرا(س) همه پاکی در پاکی است. اگر نسل پاک می‌خواهید، دنبال دختر و پسر پاک بروید. حالا پسر ماشین دارد یا ندارد. پاک باشد. بچه پاک، این بچه‌ها یا خوب هستند یا بد. اگر خوب هستند خدا بنده صالحش را رها نمی‌کند. قرآن گفته است: «إِنَّا لَنَنْصُرُ رُسُلَنا وَ الَّذِینَ آمَنُوا» (غافر/۵۱) ما «الذین آمنوا» یعنی مؤمن را «لَنَنصُر» کمک می‌کنیم... یکی از اسم‌های حضرت زهرا(س)، صدیقه است. جبرئیل این لقب را آورد. صدیقه را برای حضرت زهرا(س) آورد و صدیق را برای حضرت امیر(ع) آورد. صدیقه از صدق است، یعنی با خدا صداقت دارد. با مردم صداقت دارد. ما یک مقدار در جامعه‌مان باید صداقت پررنگ باشد. حرف‌هایی که می‌زنیم صادقانه بزنیم... این صدیقه چیز مهمی است. قرآن یک آیه دارد، می‌گوید: «أُولئِک هُمُ الصَّادِقُونَ» (حجرات/۱۵) اینها صداقت دارند. بعضی‌ها به زبان می‌گویند، اما در دل‌شان چیز دیگری است. حضرت زهرا(س) صدیق بود. بیاییم دختر و پسر و زن و مرد صدیق باشیم. با هم صاف حرف بزنیم... یکی از مسائل دیگر دعای حضرت زهرا(س) است. امام حسن مجتبی(ع) می‌فرمایند: «مادرم را دیدم که از سر شب تا صبح دعا می‌خواند و دائم به همسایه‌ها دعا می‌کرد.» گفتم: «چرا به خودت دعا نکردی؟» گفت: «الجار ثم الدار» اول همسایه، بعد خودم... دعا برای همسایه، گاهی انسان ممکن است از همسایه بی‌محبتی هم ببیند؛ ولی شما دعایش کن. اگر به کسی که به تو ظلم کرده دعا کردی، مهم است. «وَ یدْرَؤُنَ بِالْحَسَنَةِ السَّیئَةَ» (رعد/۲۲) یعنی او بدی کرد، تو خوبی کن و... . «ادْفَعْ بِالَّتِی هِی أَحْسَنُ» (مؤمنون/۹۶) فاطمه زهرا(س) روبه‌روی امام حسن مجتبی که کوچک بود، نماز می‌خواند. دعایش را بلند می‌خواند که بفهمد به همسایه‌ها دعا می‌کند. سؤال بچه را جواب بدهید. روابط بین مادر و بچه، تبلیغ عملی، توجه به همسایه، نیازی هم نیست همه جا ببینید طرف راست می‌گوید یا دروغ. «وَ أَمَّا السَّائِلَ فَلا تَنْهَرْ» (ضحی/۱۰) به کسی که فقیر است کمک کن. نگفته است: «و اما السائل المؤمن» به کسی که فقیر است کمک کن. چه کار به ایمانش داری؟ گاهی وقت‌ها یک جایی گیر می‌دهیم.

آیه

آنچه برای مؤمنان و مجاهدان اهمیت دارد

سیدحسین خاتمی خوانساری
دبیر گروه معارف

پاسخ هر پرسشی که درباره کفر و ایمان، سازش و جهاد، تسلیم و ایستادگی، ظلم و مظلوم، شکست و پیروزی، شناخت دشمن و دوست، نافرمانی و اطاعت، فلسفه مقاومت و شهادت، وظیفه در برابر دشمن و... می‌خواهید، می‌توانید در سوره «آل عمران» پیدا کنید. این سوره به همه شبهات درباره جهاد و شهادت پاسخ می‌دهد و می‌تواند قلب مؤمنان را آرام کرده، اراده آنان را بیش از پیش مستحکم کند. در این روزها که اتفاقات ناگواری در جهان در جریان است و مردمی به دست دشمنان خدا و انسانیت تحت ظلم و ستم قرار دارند، این آیات می‌تواند در تمام موضوعات و جوانب این جریان به ما کمک کند. خداوند در ابتدای این سوره خودش را معرفی می‌فرماید و از بندگان مطیع و خوش قلبش می‌گوید که وقتی گناه می‌کنند، رو به سوی پروردگار خود کرده و ابراز پشیمانی می‌کنند. سپس از تفاوت میان کافران و مؤمنان می‌گوید و جایگاه آنان را معرفی می‌فرماید. این معرفی کامل و جامع دلیلی ندارد جز شناخت موقعیت امروز و فردای کافران و بی‌ارزش دانستن دستاوردهای کاذبی که در دنیا دارند و فکر می‌کنند کسی جلودار آنان نیست و گرفتار عقوبت رفتار و گفتار نفرت‌انگیزشان نمی‌شوند. همان کسانی‌که شهوات دنیایی و مال و اموال‌شان موجب فریب‌شان شده است و فکر می‌کنند می‌توانند با این توانایی‌های دنیایی آخرت خود را بخرند و از عذاب نجات پیدا کنند. آنچه در این سوره باید مورد نظر ما قرار داشته باشد، این است که اولاً خداوند خودش به مقابله فکری و علمی با کافران توصیه دارد و نحوه این محاجه یا مقابله گفتاری و علمی یا همان مناظره را به مؤمنان آموزش می‌دهد.

ثانیاً فحوای کلام خداوند می‌تواند دست ما را در دلایلی که باید در مقابله فکری و رسانه‌ای با دشمنان داشته باشیم، پر می‌کند؛ اما پیش از این اقدام باید خودمان پاسخ پرسش‌های‌مان را از این آیات بگیریم و گره‌های ذهنی‌مان را باز کنیم. برای نمونه، این سؤال در ذهن ما وجود دارد که چرا دشمن این‌طور به کشتار و ظلم دست می‌زند و هیچ‌کسی در برابر او نمی‌ایستد یا بر فرض هم که بایستد، نمی‌تواند انتقام تمام و کمالی از او بگیرد؟! خداوند در آیات این سوره بر این مهم تأکید می‌کند که آثار رفتارها و گفتارهای‌تان را به این دنیا محدود ندانید و مطمئن باشید در آخرت جزای رفتارهای خوب و بدتان را دریافت می‌کنید. این اطمینان به دلیل این است که ما در اقدامات‌مان در برابر دشمن سست نشویم و از مقابله با او هراسی به دل راه ندهیم. آیا جز این است که اگر خداوند ما را به پاداش نیک وعده نمی‌داد و نمی‌دانستیم که چه اجری در انتظار شهیدان است، نمی‌توانستیم در مقابل دشمن قد علم کنیم و با امید به آینده‌ای روشن در راه خدا جهاد کنیم و او را به عقب برانیم؟

سؤال دیگر آن است که آیا خداوند درباره دشمنان فقط وعده به آخرت می‌دهد یا در این دنیا هم عذاب می‌شوند؟ در آیه ۵۶ این سوره می‌فرماید: «ذلّت، خواری و سرافکندگی و شکست دشمن هم در این دنیا وجود دارد و هم در آخرت.» اگر به تاریخ بشریت نگاه کنیم چیزی جز این نمی‌یابیم که دشمنان خدا همیشه در ضعف بودند و همیشه به دست انسان‌های آزاده لگدمال می‌شدند و شکست می‌خوردند. هشدارهای این سوره هم به‌کار دشمنان خدا می‌آید و هم به‌کار دوستان خدا؛ سؤال بعدی درباره این است که آیا ما باید از مظلوم در هر جای دنیا دفاع کنیم و با توانی که داریم به آنان کمک کنیم؟ پاسخ این پرسش نیز در این سوره وجود دارد. در آیه‌های ۱۰۴ و ۱۱۰ سوره آل‌عمران، خداوند از مؤمنان می‌خواهد در اشاعه معروف و مقابله با منکر اقدام کنند و فراموش نکنند که خداوند شاهد رفتار آنان و موضع‌گیری‌های آنان در برابر دوست و دشمن است.

خداوند می‌داند که گاهی مؤمنان در مقابل دشمن و در حین جهاد با او خسته و ناامید می‌شوند و شک و تردید به دل‌شان می‌افتد که آیا این اقدام ما و مبارزه ما نتیجه دارد یا نه؟ پروردگار عالم برای اطمینان دل مؤمنان می‌فرماید: «وَلَا تَهِنُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَنْتُمُ الْأَعْلَوْنَ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ»؛ اگر مؤمنید سستی نکنید و غمگین نشوید که شما برترید. (آل‌عمران/۱۳۹) مؤمنان چه با پیروزی واقعی، چه با شکست ظاهری و چه در حالات و اتفاقات دیگر، از هر نظر و با هر نگاه از دشمنان برتر هستند؛ زیرا ایمانی که در دل‌شان وجود دارد، در دل دشمنان دیده نمی‌شود و این ایمان هم موجب زیبایی رفتار مؤمنان است و هم سبب برتری آنها. به‌عبارتی، مهم این است که خداوند ما را دوست داشته باشد و اینکه خالق یکتا ما را دوست داشته باشد بسیار با اهمیت است و موجب خوشحالی و آرامش ما می‌شود. پس هیچ ثروت و زیبایی و قدرتی در دنیا نمی‌تواند به این اندازه برای مؤمنان لذت‌بخش باشد که خداوند آنان را دوست داشته و مورد توجه او باشند. این موضوع آنقدر اهمیت دارد که اگر همه بلاهای دنیا بر سر مؤمن بیاید، حاضر نیست این محبت و رضایت را با چیز دیگری عوض کند.

سلوک

قدرت معنوی

آیت‌الله علی سعادت‌پرور: ای عزیزان من! آنچه در هواپرستی می‌خواهید در ترک هوا برای شما پیدا می‌شود... ای عزیزان من! نفس را نباید زیاد در فشار گذاشت تا سر از فرمان برکشد، بلکه باید همه لذایذ را به‌طور اعتدال به او داد و در اولین قدم، لذت شرک جلی و معصیت خدا را از او قطع کرد تا کم کم پس از مدتی رام شود، سپس کم کم به امور دیگر دست زد؛ اما باید بدانیم که این کار نه امری است به‌صورت آسان، بلکه امری است بس مشکل، اما چون به تدریج انجام گیرد کار به جایی رسد که نفس در اطاعت شما باشد.

احکام

آرامش در نماز

پرسش: آرام و بدون حرکت بودن بدن هنگام قرائت حمد و سوره و ذکرهای نماز تا چه حدی واجب است؟

پاسخ: بدن نمازگزار هنگام نماز نباید به گونه‌ای حرکت کند که از حالت نمازگزار خارج شود، همچنین هنگام ذکرهای واجب (حمد و سوره، تشهد، ذکر سجده و رکوع و...) نباید بدن حرکت کند و اگر عمداً حرکت کند، نماز باطل می‌شود و اگر سهوی باشد، باید پس از آرام گرفتن بدن، مقداری را که در حال حرکت خوانده، دوباره بخواند؛ ولی حرکت کم دست و انگشتان اشکال ندارد. اگرچه احتیاط مستحب است که آنها را هم در حال نماز حرکت ندهد. در ضمن هنگام گفتن ذکرهای مستحب نماز (به جز ذکر «بحول الله و قوته اقوم و اقعد» که در حال برخاستن گفته می‌شود)، احتیاط واجب آن است که بدن را آرام نگه دارد. البته گفتن ذکر در حال حرکت به قصد ذکر مطلق (نه به قصد ذکر نماز) اشکال ندارد.

آیت‌الله‌العظمی خامنه‌ای
استفتائات جدید، سؤال۵، دی ۱۴۰۱

راهنما

فقه و قانون

حجت‌الاسلام احمد مبلغی: کار قانون ایجاد نظم است و همین مسئله وظایفی را بر دوش فقها می‌گذارد؛ اول اینکه ما باید استنباط روح‌الشریعه داشته باشیم. قانون روح دارد و روح ضامن پیوستگی اجزای کمی برای میل به اهداف است؛ یعنی کارکرد نظم‌بخش. اگر ما استنباط روح شریعت نداشته باشیم، مجبوریم روح را از نظام حقوقی فرانسه بگیریم؛ زیرا ساختمان فقط با وجود اجزای آن ساختمان نیست... لازمه دیگر هم ارزیابی مدام از عملکرد قانون مبتنی بر فقه است؛ رابطه اتحادی میان فقه و قانون وجود دارد و نباید این دو را از هم جدا کنیم.

مکتب

اسلام بر حق است و پیروز

ایمان معینی
کارشناس علوم دینی

هنگامی‌که اسلام در شبه‌جزیره عرب حیات خود را شروع کرد، راهش از سوی کفار و مشرکان آنقدر سخت و تاریک معرفی شد که کسی فکر نمی‌کرد این دین صدها سال سرافراز و سربلند به حیات خود ادامه دهد. تلاش دشمنان انسانیت نه تنها نتوانست از عظمت این دین و پیروانش کم کند؛ بلکه هر اقدام او باعث جذب بیشتر انسان‌ها به اسلام شد. شاید برای ما کمیت مهم باشد، اما در تمام تاریخ بشریت آنچه مهم بوده، کیفیت هر چیزی بوده است. مسلمانان از نظر تعداد در اقلیت هستند، اما از نظر حسن شهرت همیشه در اکثریت قرار داشتند. پیروان دیگر ادیان همیشه مسلمانان را جزء بهترین انسان دانستند و به حق بودن آنان اعتراف کردند. شدت رفتار خشونت‌آمیز و تصمیمات قهری قدرت‌های نوظهور در دنیا بر مسلمانان همیشه با مقاومت و شجاعت مسلمانان روبه‌رو می‌شد و آنچه در تمام طول این دوران‌ها بیشتر به چشم می‌خورد، این است که رزمندگان اسلام در رفتار با دشمنان هیچ‌گاه پا را فراتر از آداب دینی خود نگذاشتند و خشونتی غیرقابل کنترل از خود بروز ندادند. در هر صورت آنچه مولای‌مان علی(ع) فرمودند، تحقق پیدا کرده و لازم است برای آینده هم در بهترین شاخصه‌های انسانی راه‌مان را ادامه دهیم. امیرالمؤمنین(ع) می‌فرمایند: «خداوند به پیروان این دین وعده داد که اسلام را سربلند و نقاط ضعف مسلمین را جبران کند. خدایی که مسلمانان را به هنگام کمی نفرات، یاری کرد و آن‌گاه که نمی‌توانستند از خود دفاع کنند از آنها دفاع کرد. اکنون زنده است و هرگز نمی‌میرد... .»(نهج‌البلاغه، خطبه۱۳۴) حضرت علی(ع) به آیات و امدادهای الهی اشاره دارند و بر حق بودن تأکید کرده‌اند. « او کسی است که رسولش را با هدایت و آیین حق فرستاد، تا آن را بر همه آیین‌ها غالب گرداند، هر چند مشرکان کراهت داشته باشند!(توبه/۳۳) اسلام پیروز است، چون حق است. حق همیشه سربلند است و هرگاه مورد بررسی و حسابرسی قرار بگیرد، همگان به حق بودن آن گواهی می‌دهند. آنچه در این عالم برای خالق بی‌همتا مهم و ارزشمند است، همین حق بودن و حق طلبیدن بندگانش است؛ اما این راه هموار نیست و آسان نمی‌توان در آن قدم گذاشت. دلیلش هم مشخص است؛ وقتی در جبهه حق باشید و شیطان و جنودش هر لحظه با شما در حال جنگ باشد، ایستادگی و مقاومت و دور کردن دشمن سخت است. در حالی‌که شیطان راه‌هایی را که به خودش منتهی می‌شود، آسان قرار می‌دهد و کسانی‌که به‌دنبال تن‌آسایی هستند، به سوی او میل پیدا می‌کنند. مولای متقیان علی(ع) می‌فرمایند: «شیطان راه‌های انحرافی خویش را برای شما آسان جلوه می‌دهد و می‌خواهد(رشته‌های محکم) دین شما را گره گره بگشاید و به‌جای اتحاد و هماهنگی، ایجاد تفرقه کند و به‌وسیله تفرقه، فتنه بر پا سازد. حال‌که چنین است: از وسوسه‌ها و فریب‌های او روی بگردانید و نصیحت را از کسی‌که به شما هدیه می‌کند، پذیرا شوید و آن را محکم در درون جان خویش نگهداری کنید.»(نهج‌البلاغه، خطبه۱۲۱) حرکت در جبهه حق ما را در معرض آفاتی هم قرارمی‌دهد که باید با تکیه بر دستورات اهل بیت(ع) از آفات آن دور باشیم.

مردم یار

گزارشی از اقدامات سپاه برای محرومیت زدایی

جهاد خدمت به مردم

روایت سفری برای اجرای برنامه‌های محرومیت زدایی به استان کردستان

«سپاه برای ما آب، برق، گاز، تلفن، اینترنت و... آورده است؛ دست‌شان درد نکند. می‌دانم که همه چیز رو پله پله باید درست کرد. این کارها را سپاه توی دوازده سال انجام داده؛ مطمئنم به برکت سپاه اوضاع‌مان بهتر خواهد شد.

ما از اینکه سپاه به فکر و یاد ماست خیلی متشکریم. شاید بعضی دولت‌ها به فکر ما باشند، اما سپاهی‌ها همیشه به فکر ما بودند، برای این است که الان اینجایند.

عشایر کردستان ۲۰ درصد دام شهر را تأمین می‌کنند که این رقم کمی نیست. یکی از ویژگی‌های ممتاز عشایر این است که در هر جایی که هستند بیشتر از اینکه مصرف‌کننده باشند، تولیدکننده هستند.

مردم غیوری که از سختی‌ها سخن نمی‌گویند

قرار بر این است که ساعت ۱۶:۳۰ به سمت کردستان و از آنجا به ارومیه حرکت کنیم. آقای ابراهیمی، مدیر فرهنگی و تبلیغات قرارگاه جهاد سازندگی و محرومیت‌زدایی و راننده خودروی ون رأس ساعت در محلی که قرارمان بود، توقف می‌کند. ون خالی است و سردار سیدضیاءالدین حزنی، دبیر قرارگاه محرومیت‌زدایی سپاه؛ مهدی جمشیدی، مدیر امور اجتماعی و مردم یاری سپاه وحمید برحق، مشاور قرارگاه در اول جاده ساوه منتظر بودند تا ما به آنها برسیم. کسانی که سفر اربعین را تجربه کرده‌اند، می‌دانند سواری ون چندان چنگی به دل نمی‌زند و به شدت هم خسته‌کننده و کسالت‌آور است. همین موضوع سبب می‌شود تا صندلی‌های ردیف آخر را تصاحب کنم. دراز می‌کشم و به کردستان و محرومیت‌های آنان و به همایشی که برای همین موضوع برای شبانان، گله‌داران و دامداران قرار بود برگزار شود، فکر می‌کنم.

ما در شرقی‌ترین نقطه تهران بودیم و آنها تقریباً در غربی‌ترین نقطه تهران. همین فاصله کافی بود تا به طول مسیر و کارها و برنامه‌هایی که باید پوشش می‌دادم، فکر کنم. اینکه چگونه با آنان صحبت کنم تا آنان در دل‌های‌شان را برای من شرح بدهند. مطمئن بودم برای مردان کُرد بیان مشکلات و سختی‌های زندگی به اندازه کوه‌های و صخره‌های خود کردستان سخت است. شنیده بودم آنها درد می‌کشند، ولی صدای‌شان در نمی‌آید. اما سپاه آمده بود تا صداهای خاموش این عزیزان را بشنود و برای دردهای خاموش آنها مرهم باشد. یاد روایت امام علی(ع) می‌افتم که کریم را اینگونه معرفی می‌کند: «کسی که قبل از سؤال می‌بخشد، کریم است.» قرارگاه محرومیت‌زدایی درد را فهمیده بود و می‌خواست پیش از درخواست آنان به حال و احوال کردستان رسیدگی کند. در همین فکرها بودم که ماشین توقف کرد و سردار حزنی، مهدی جمشیدی و حمید برحق سوار ماشین شدند. آنچه در بدو ورود توجه من را به خود جلب کرد، چهره متبسم و جسم سرزنده هر کدام‌شان بود. سردار حزنی در صندلی‌های جلویی نشسته بود و دائم با تلفن خود مدیریت برنامه‌ها و کارهای اجرایی پیچیده‌ای پیش می برد. دوباره در لاک تفکرات خودم قایم می‌شوم و به این فکر می‌کنم که اگر محرومیت یک درد در پیکره قشر محروم جامعه باشد، مطمئناً برای درمان آن تلاش شبانه‌روزی مسئولان نیاز است. ارتباط نزدیک محروم و مسئول تا جایی است که محرومیت پاک و زدوده شود. بنابراین، اگر از محرومیت‌زدایی حرفی به میان می‌آید؛ از این‌روست که درد محرومان التیام پیدا کند. وقتی پای صحبت عشایر غیور کردستان می‌نشینیم، به این نکته به خوبی پی می‌بریم که سپاه قدم نخست و درست محرومیت‌زدایی را برداشته است. این را از باب تعریف و اغراق نمی‌گویم؛ چرا که قائلم محرومیت‌زدایی اگر ۴۹ درصدش تأمین معاش و آسایش یک ایل یا یک طایفه باشد، ۵۱ درصدش همراهی و هم‌دردی و پای درددل‌ها و انتقادها و پیشنهادهای محرومان نشستن است. محرومان تنها به منابع مالی نیاز ندارند؛ بلکه می‌خواهند زحمات و کارها و شایستگی‌های آنان هم دیده شود. این همان مسئولیتی است که قرارگاه جهاد سازندگی و محرومیت‌زدایی سپاه به عهده گرفته است: تأمین نیازهای مادی عشایر و بازتاب فعالیت‌های آنان به دولت و رسانه‌ها. در این صورت است که بار سنگین محرومیت مادی، اجتماعی، فردی، فرهنگی، علمی و حتی سیاسی و نظامی رفع و دفع می‌شود.

شهری که خواب دشمنان را آشفته می‌کند

خیلی وقت است که شب شده و نیمه‌های شب است که ماشین ون وارد سنندج می‌شود. شهر آرام است و سرزنده، مردم از گاری‌چی‌های دور هر میدان و چهارراه چایی و باقالی و لبو می‌خرند. ذهنم پرت می‌شود به سال گذشته و بلبشویی که منافقین می‌خواستند از دل آن آب و نانی به قیمت شهادت شهید حسن یوسفی، شهید رضا آذربار، شهید داوود عبداللهی، شهید تورج اردلان و شهید غلامرضا بامدی به دست آورند. آنها نمی‌دانستند که کردستان جان ایران است و کسی جانش را به دست خون‌آشامان خارجی و داخلی نمی‌دهد. منافقین یادشان رفته بود که همین کردهای غیور یک بار با مسیح کردستان«شهید محمد بروجردی» و در همان روزهای ابتدایی انقلاب بینی دموکرات، کومله، رزگاری و چریک‌های فدایی خلق را در مهاباد، نقده، سنندج، پاوه، کامیاران و... به خاک مالیده بودند. خبر نداشتند که این آتش‌افروزی‌ها پروانه وجود آنان را از پیله بیرون می‌کشد و شرایط را برای خود آنان تلخ‌تر می‌کند و همین‌طور هم شد. آنها نمی‌دانستند که ایران بدون کردستان نیست و کردستان هم بدون ایران نمی‌تواند باشد.

شب را در کردستان پرستاره خوابیدیم و حالا قصد داشتیم که خودمان را به همایشی که قرارگاه جهادسازندگی و محرومیت‌زدایی سپاه با عنوان «تجلیل از شبانان، دامداران و عشایر استان کردستان» تدارک دیده بود، برسانیم. باران نم نم می‌بارید، اما این هوای بارانی باعث نشده بود که کسی از قافله جا بماند. اطراف سالن همایش پر بود از جوانان و میانسالان و پیران متحدالشکلی که با لباس‌های کردی پشت سر هم ایستاده بودند. «اصالت» بیشتر از هرچیزی رخ نشان می‌داد. در سمت راست در ورودی جماعتی خیمه‌ای برپا کرده بودند و در آن نان و آش و دوغ محلی به صورت رایگان توزیع می‌کردند. اهالی کرد مهمان‌نواز بودند و هر غریبه‌ای را که می‌دیدند در گرفتن نان و آش و دوغ بر خود مقدم می‌کردند. با تمام مشکلاتی که داشتند، اما معلوم بود که عزت و احترام‌شان ذره‌ای جابه‌جا نشده بود.

هر کسی دوست دارد کسی را داشته باشد که به او و مشکلاتش فکر کند. اگر دردی داشت، او هم درد او را حس کند و با او هم درد شود. پای صحبت‌های کردان غیور که نشستم ، حرف‌شان یک چیز بود، سپاه تنها ارگانی است که ما را می‌فهمد و پای حرف‌های ما می‌نشیند. آنها سپاه را چاره درددل‌های خود می‌دیدند و مشکلات و دغدغه‌های‌شان را چه روی کاغذ و چه رو در رو با سپاهیان مطرح می‌کردند.

میان‌سالی با چهره سوخته و دست‌های پینه بسته، اما مصمم در گوشه‌ای ایستاده بود. او بیشتر از هر کس توجه مرا به خود جلب کرد. نزدیک‌تر شدم، بعد از سلام و احوالپرسی، گفتم: «خبرنگارم!» سری تکان داد و با لهجه کردی گفت: «سپاه برای ما آب، برق، گاز، تلفن، اینترنت و موبایل آورده است؛ دست‌شان درد نکند. این را هم می‌دانم که همه چیز رو پله پله باید درست کرد. این کارها را سپاه توی دوازده سال انجام داده؛ مطمئنم چند سال دیگر به برکت سپاه اوضاع‌مان بهتر از این روزها خواهد شد. الان اگر بگوییم هیچی نداریم دروغ گفته‌ایم. از صد درصد امکانات بالای پنجاه درصدش را داریم. حتی خانه من چند سال پیش فروریخت، این سپاه بود که خانه را دوباره از نو ساخت. هر اتفاقی بیافتد اما خیال‌مان راحت است که می‌آیند.»

اسمش را پرسیدم، گفت: «محمد عبداللهزاده‌ام.» عبداللهزاده دو انگشت اشاره‌اش را کنار هم گذاشت و گفت: «آدم‌ها باید اینطور یکسان باشند نه مثل انگشت‌های یک دست که هر کدام بالا و پایین است. تفاوت و تبعیض قائل شدن مسلمانی نیست. ما از اینکه سپاه به فکر و یاد ماست خیلی متشکریم. شاید بعضی دولت‌ها به فکر ما باشند، اما سپاهی‌ها همیشه به فکر ما بودند، برای این است که الان اینجایند.»

حرف‌های‌مان که گرم‌تر شد، حبیب‌الله هم که کمی آن طرف داشت سیگار دود می‌کرد، خودش را به ما نزدیک کرد و دست روی شانه‌ام گذاشت و گفت: «من راستش را می‌گویم، از کسی هم واهمه ندارم، دغدغه تمامی روستاییان وعشایر کردستان را که نگاه کنی، وام می‌خواهند تا مشکلات کار و امرار معاش‌شان را برطرف کنند؛ اینها پول نقد نمی‌خواهند. غیرت کردها اجازه نمی‌دهد که پول از کسی بگیرند و برنگردانند.»

هنوز حرف‌های حبیب‌الله تمام نشده بود که مرد میان‌سالی که کلاه محلی بر سر داشت و چهره آفتاب سوخته‌اش گواه زحمت‌ها و تلاش‌هایش برای کسب روزی حلال بود، جلو آمد و پیش از آنکه که حرف دلش را بزند، پرسید: «حرف‌های مرا هم انتقال می‌دهی!» گفتم: «بفرمایید.»

گفت: «من اقبال دسترنجم. بسیجی‌ام. خیلی سال هم هست که بسیجی‌ام. الحمدلله تا الان از کسی چیزی نخواسته‌ام. روی پای خود بوده‌ام، اما چند سالی است که زانوی من مشکل پیدا کرده و توان کارکردن ندارم و امرار معاشم سر این موضوع مختل شده است. متأسفانه در بسیج کسی بیمه نیست. اگر بیمه بودم، هزینه درمانی‌ام کم می‌شد و می‌توانستم زانویم را عمل کنم. اگر وامی به اندازه هزینه عمل برایم جور بشود، دیگر خواسته‌ای از کسی ندارم.»

از غیرت‌شان خوشم آمد. از اینکه با وجود مشکلات زندگی هنوز بلندند از کسانی که برای آنان قدم برمی‌دارند، تشکر کنند و از اینکه تأکید دارند وام باشد نه پول! این چیزی جز قناعت و عزتمندی و بلندنظری آنان نیست.

وارد سالن می‌شویم، مراسم آغاز و صدای سرود جمهوری اسلامی ایران بر همه سالن طنین‌انداز می‌شود. همه ایستاده‌اند و سرود ملی را زمزمه می‌کنند. برخی هم دست بر سینه گذاشته‌اند.

عشایر سربازان واقعی انقلاب اسلامی

مجری برنامه سردار امان‌الله گشتاسبی، فرمانده سپاه بیت‌المقدس کردستان را دعوت به سخنرانی می‌کند. او اشاره‌ای به عملکرد هوشیارانه مردم کردستان در بلوای سال گذشته می‌کند و در این زمینه عشایر کردستان را مردمان غیور و قهرمان معرفی می‌کند و می‌گوید: «هر وقت نیاز به حضور بوده، مردم کردستان به خوبی نقش‌آفرینی کرده‌اند. عشایر از همان اوایل انقلاب در بحث امنیت و حمایت از نظام نقش اول را داشته و در تأمین امنیت غذایی نیز بسیار خوب عمل کردند.»

وی با بیان اینکه مردم همراهی خود را در سال گذشته با هوشیاری و بیداری خود در برابر در عناصر ضدانقلاب ثابت کردند، ادامه می‌دهد: «مردم با حضور خود در همه صحنه‌ها به خوبی نقش‌آفرینی کردند و آخرین حضور باشکوه نیز در سفر رئیس‌جمهور به استان رقم خورد.»

عشایر مرزداران دلاور ایران

در ادامه سردار سیدضیاءالدین حزنی با صلوات حضار سخنرانی‌اش را آغاز می‌کند و با اشاره به بیانات رهبر معظم انقلاب درباره عشایر غیور و می‌گوید: «طبق فرمایشات امام انقلاب، عشایر ایران یکی از پشتوانه‌های بزرگ کشور بوده و هستند و جزء بازوان قدرتمند ایران اسلامی و نگهدارنده امنیت و آرامش در کشور هستند.»

وی اظهار کرد: «امام خامنه‌ای فرمودند که عشایر در هر نقطه‌ای که هستند، پاسدار ملیت و دین و طرفدار روحانیون و محافظ سنت‌های بومی کشور هستند.»

معاون هماهنگ‌کننده قرارگاه جهاد سازندگی و محرومیت‌زدایی سپاه کشور افزود: «عشایر به لحاظ شهامت و فداکاری، سربازان فداکار انقلاب و مرزداران غیوری هستند و از قدیم‌الایام تاکنون تولیدکننده و مایه برکت کشور بوده و هستند.»

سردار حزنی با بیان اینکه جمعیت عشایر در ۲۹ استان کشور پراکنده است، ادامه داد: «استان فارس، کرمان، خوزستان و سیستان و بلوچستان دارای بیشترین جمعیت عشایری و قزوین و قم دارای کمترین جمعیت عشایری هستند.»

وی با اشاره به اینکه جلسه تجلیل از شبانان و عشایر در بسیاری از استان‌های کشور برگزار شده است، یادآور شد: «هدف از برگزاری این جلسه رسیدگی به مسائل و مشکلات این قشر زحمت‌کش است.»

معاون هماهنگ‌کننده قرارگاه جهاد سازندگی و محرومیت‌زدایی سپاه کشور همچنین یکی از مهم‌ترین هدف سپاه از برگزاری این جلسه را تجلیل و تکریم از همه شبانان و گله‌داران بیان کرد و گفت: «برگزاری این جلسات در همه استان‌ها منشأ خیر و برکت بوده است.»

سردار حزنی گفت: «هدف اصلی از این جلسه کمک به ایجاد امنیت پایدار در استان و همه استان‌هاست و معتقدیم که عشایر سربازان اقتصاد مقاومتی کشور هستند.»

وی اظهار کرد: «یکی دیگر از اهداف برگزاری این همایش مطرح کردن و تقویت امنیت غذایی توسط شبانان و گله‌داران و ایجاد ارتباط شبانان و گله‌داران با مسئولان و ادارات استان است.»

معاون هماهنگ‌کننده قرارگاه جهاد سازندگی و محرومیت‌زدایی سپاه کشور افزود: «این همایش بارقه امید و شکوفایی و نشاط در مناطق عشایری استان با هدف ایجاد اشتغال عشایری و رشد اقتصادی و بهبود معیشت و جلوگیری از مهاجرت آنها به شهرها و حاشیه شهرهاست.»

سردار حزنی در ادامه به آمار دام سبک و سنگین دام در کل کشور اشاره کرد و ادامه داد: «بیشترین میزان دام سبک در استان خراسان رضوی و کمترین دام سبک در استان قم وجود دارد و کردستان نوزدهمین استان در بحث نگهداری از دام سبک کشور است.»

وی استان کردستان را شانزدهمین استان در بحث دام سنگین عنوان کرد و یادآور شد: «بیشترین میزان دام سبک در استان مازندران و کمترین آن در هرمزگان است.»

معاون هماهنگ‌کننده قرارگاه جهاد سازندگی و محرومیت‌زدایی سپاه کشور بیان کرد: «عشایر و شبانان بخش مهمی از گوشت و لبنیات کشور را تولید می‌کنند و تنها قشری هستند که بدون هیچ جلسه‌ای وظایف خود را به نحو احسن انجام می‌دهند.»

سردار حزنی افزود: «عشایر کشور با در دست داشتن ۳۰ درصد دام سبک و ٤ درصد دام سنگین، ۲۵ درصد از گوشت قرمز کشور را تأمین می‌کنند.»

وی با بیان اینکه عشایر با تولید ۳۵ درصد صنایع دستی، نقش مهمی در تولید صنایع دستی کشور دارند، اظهار کرد: «کاهش جمعیت عشایری در ۱۰ سال گذشته علاوه بر ایجاد حاشیه‌نشینی در شهرها سبب کاهش زندگی عشایری در کشور شده است.»

سپاه محدودیتی در اجرای پروژه‌ها ندارد

پس از سخنرانی سردار حزنی، مستندی درباره طبیعت استان کردستان و عشایر آن پخش می‌شود. در این بین خبرنگاران و تصویربرداران خبرگزاری‌های برای دریافت اطلاعات و ارائه سؤالات دور سردار حزنی جمع می‌شوند. او در پاسخ به سؤال خبرنگاری که از وظایف سپاه درباره محرومان پرسیده بود، گفت: «اقدامات محرومیت‌زدایی، مردم‌داری، مردم‌یاری و مردم‌دوستی جزء مأموریت‌های سپاه در سراسر کشور است و این خدمات را در مناطق مرزی به ویژه صعب‌العبور و کم‌برخوردار به‌جد دنبال می‌کنیم.»

وی در پاسخ به این پرسش که شیوه اجرای پروژه‌های محرومیت‌زدایی سپاه به چه شکل است؟ گفت: «سپاه محدودیتی در اجرای پروژه‌ها ندارد، هر جای کشور، مشکلی برای مردم احساس و به سپاه و قرارگاه‌های محرومیت‌زدایی منعکس شود، سپاه خود را ملزم به انجام آن می‌داند.»

معاون هماهنگ‌کننده قرارگاه مرکزی جهاد سازندگی و محرومیت‌زدایی سپاه در پاسخ به سؤال دیگر که سپاه امسال چند طرح محرومیت‌زدایی در کشور اجرا می‌کند؟ تصریح کرد: «آمار و تعداد پروژه‌های صورت گرفته سپاه در بخش محرومیت‌زدایی در کشور بسیار بالاست، اما بنای آمار دادن نداریم؛ چراکه شاید برخی از مسئولان طور دیگری بهره‌برداری کنند. ما سازمانی هستیم که خودمان به صورت میدانی سراغ حل مشکلات مردم و کمبودها می‌رویم.»

وی افزود: «آمار را وقتی باید اعلام کرد که مردم سراسر کشور چه کُرد، چه بلوچ و چه فارس از ما رضایت داشته باشند، وقتی مردم اقدامات را مشاهده کنند و راضی شوند، خود آمارها نیز حرف می‌زنند.»

سردار حزنی با بیان اینکه سپاه، اجرای پروژه‌های محرومیت‌زدایی را تا ریشه‌کنی محرومیت در سراسر کشور مُجدانه دنبال می‌کند، عنوان کرد: «سپاه در اجرای پروژه‌های محرومیت‌زدایی با مردم هماهنگ است؛ به گونه‌ای که در هر جایی کمبودی داشته باشند، سمعاً و طاعتاً دغدغه‌های مردم در روستاها از جمله ساخت پل، مدرسه و... را میدانی دنبال می‌کنیم.»

وی در بخش دیگری از سخنان خود از پیگیری مشکلات و دغدغه‌های دامداران و عشایران سراسر کشور از سوی سپاه خبر داد و بیان کرد: «این قشر زحمت‌کش پاسداران دین، سربازان و مدافعانی دلسوز و ارزشمند برای نظام هستند که در حوزه تأمین امنیت غذایی کشور نقش بسزایی دارند.»

دبیر قرارگاه مرکزی محرومیت‌زدایی با بیان اینکه عشایر سربازان واقعی اقتصاد مقاومتی هستند، اظهار کرد: «عشایر جزء وفادارترین، صادق‌ترین و نجیب‌ترین افراد هستند که در حوزه تولید گوشت قرمز، پروتئین دامی، لبنیات و صنایع‌دستی کشور به صورت شبانه‌روزی تلاش و کوشش می‌کنند، لذا بر خود واجب می‌دانیم که زحمات این عزیزان را ارج نهیم.»

وی با اشاره به تأکیدات رهبر معظم انقلاب که مسئولان موظف به رسیدگی به امور عشایر هستند، خاطر نشان کرد: «عشایر در سراسر کشور به جز شهر تهران پراکنده هستند.» وی افزود: «باید مشکلات این قشر عزیز پیگیری و برطرف شده و ارتباط بین مسئولان با این عزیزان تقویت شود.»

معاون هماهنگ‌کننده قرارگاه مرکزی جهاد سازندگی و محرومیت‌زدایی سپاه توجه به اقشار مختلف جامعه به‌ویژه عشایر را از افتخارات سپاه ذکر کرد و معتقد بود: «اگر مشکلات و دغدغه این عزیزان از لحاظ زمینه‌های ایجاد اشتغال، تجهیزات، تسهیلات فراهم شود یقیناً از کاهش جمعیت آنان و مهاجرت‌های بی‌رویه به شهرها جلوگیری خواهد شد.»

سردار حزنی تأکید کرد: «مسئولانی که پشت میزهای جمهوری اسلامی نشسته‌اند، وظایف‌شان را در قبال مردم به ویژه دامداران و عشایر به درستی انجام دهند تا جمعیت آنان حفظ شود و کاهش نیابد.»

عشایر ذخایر انقلاب اسلامی

مستند تمام شده است و مجری برنامه از پشت تریبون «سردار مجید حسن‌زاده» جانشین قرارگاه محرومیت‌زدایی نیروی زمینی سپاه را دعوت می‌کند تا سخنرانی کند.

او با اشاره به اینکه عشایر برکت و ذخایر این انقلاب هستند، گفت: «مردم استان کردستان خدمت‌گزاری به کشور را در همه برهه‌ها از خودشان نشان داده‌اند.»

وی اظهار کرد: «امنیت پایدار در این منطقه مثال‌زدنی است؛ چرا که این استان در همه جنبه‌های عمرانی و غیر عمرانی پیشرفت کرده است.

جانشین قرارگاه محرومیت‌زدایی نیروی زمینی سپاه ادامه داد: «امروز در سطح کشور و در حوزه رفع محرومیت‌زدایی کارهای بسیاری انجام شده است که استان کردستان از این امر مستثنی نبوده و این ثمره شیرین خدمت‌گزاری است.»

«ماموستا فایق رستمی» امام جمعه استان کردستان و نماینده مردم کردستان در مجلس خبرگان رهبری وارد سالن می‌شود و با سلام و احترامی که برای تمامی میهمان می‌گذارد، همه به احترام او از جا برمی‌خیزند.

دفاع مقدس سند وفاداری کردستان

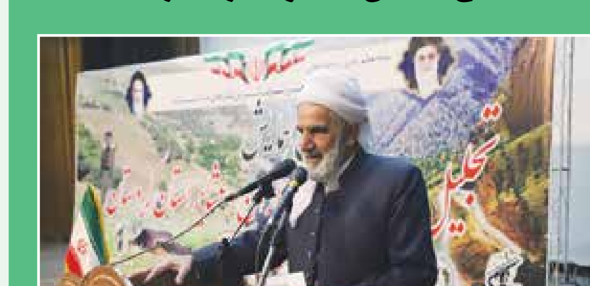

سخنرانی سردار حسن‌زاده به پایان رسیده است که مجری ماموستا فایق رستمی را به پشت تریبون فرا می‌خواند. او عشایر را مؤسسان حوزه‌های علمیه معرفی می‌کند و می‌گوید: «عشایر از لحاظ دینی و اسلامی در روستاها و در کنار مساجد حجره‌ها را برای طلاب و علما ایجاد کردند و ما مدیون این قشر هستیم.» وی با بیان اینکه شبانان نگین کشور هستند، افزود: «پیامبر اکرم خطاب به امام علی(ع) در راستای خدمت‌گزاری فرموده‌اند آگاه باش خدمت شما برای مسلمین افضل‌تر از کرامت شما به آنهاست.» ماموستا رستمی بیان کرد: «۲۰۰ آیه از قرآن کریم به خدمات مردم، وظایف اجتماعی و کسب‌وکارها اشاره دارد و این مهم، اهمیت مسئولیت اجتماعی را می‌رساند.» نماینده مردم کردستان در مجلس خبرگان رهبری گفت: «دین اسلام دین تلاش، کار و فداکاری است و اجرای عدالت از محبوب‌ترین مؤلفه‌های دین است که باید به آن توجه شود.»نماینده مردم کردستان در مجلس خبرگان رهبری عنوان کرد: «وفاداری عشایر کردستان به انقلاب اسلامی ایران بسیار است و بدون دسترنج آنها نیز نمی‌توان زندگی کرد. بنابراین باید خواسته‌های عشایر از جمله آسفالت راه‌های روستایی به نتیجه برسد.»ماموستا رستمی اضافه کرد: «کردستان از نخبگان، معادن، صنایع دستی، اماکن گردشگری و منابع عرفان و معنویت غنی است و نیاز است که از این ظرفیت‌های استان بهترین استفاده شود.»وی تصریح کرد: «عشایر ولی نعمت ما هستند و باید مورد توجه و حمایت قرار گیرند و خدمات به سمت روستا و عشایر کشیده شود.»

عشایر کردستان تأمین کننده ۲۰ درصد دام

اواخر برنامه معلوم بود که خستگی یک‌جانشینی داشت این عناصر پر تلاش را خسته می‌کرد. در همین حیص بیص جوان فعال و پرجوشی به نمایندگی از تمامی میهمانان پشت میکروفون قرار گرفت تا انتقادات و مشکلات اهالی روستایی و عشایری استان کردستان را به گوش مسئولان برساند. او از مسئولان خواست که به صورت جدی به مسئله بهداشت و درمان و محیط زیست مردم عشایر کردستان رسیدگی کنند. اینکه روزبه روز دایره مراتع کردستان را تنگ‌تر می‌کنند، موجب می‌شود مردم از قالب زندگی عشایری خارج و به شهرها وارد شوند. عشایر کردستان ۲۰ درصد دام شهر را تأمین می‌کنند که این رقم کمی نیست. یکی از ویژگی‌های ممتاز عشایر این است که در هر جایی که هستند بیشتر از اینکه مصرف‌کننده باشند، تولیدکننده هستند. این نیروها باید حمایت جدی‌تری بشوند تا تولید بیشتر و ماندگاری بیشتری در روستاها داشته باشند؛ چرا که در طول تاریخ این عزیزان بوده‌اند که دام و گوشت و فرآورده‌های لبنی شهرها را تأمین کرده‌اند.

محرومیت زدایی و حمایت از تولید ملی

مراسم به پایان رسیده بود، ولی کار قرارگاه جهاد سازندگی و محرومیت‌زدایی سپاه به پایان نرسیده بود. قرار بود پس از این همایش، مراسم اهدای جهیزیه سپاه به ۵۲۲ نوعروس کردستانی با حضور مسئولان کشوری و استانی در سپاه بیت‌المقدس کردستان برگزار شود.

سخنران اول این مراسم با سردار سیدضیاءالدین حزنی بود. او از اهدای ۳۸۰۰ جهیزیه از سوی سپاه ویژه توزیع در کردستان خبر داد و اظهار داشت: «همه کالاها در کارخانجات ایرانی تولید شده و این خدمات در سراسر کشور ارائه می‌شود.» وی گفت: «هر کارخانه‌ای که جهیزیه‌های نوعروسان را تهیه کند، تعطیلی در کار نخواهند داشت و به صورت دو و سه شیفت در حال تأمین این جهیزیه‌ها هستند.»

سردار حزنی خطاب به مدیران کمیته‌امداد و بهزیستی تصریح کرد: «باید از این به بعد به دلِ روستاها رفته و افرادهای نیازمند واقعی و سرپرست خانوار که به جهیزیه نیاز دارند، در قالب این برنامه سپاه ساماندهی و خدمت‌رسانی شوند.» وی افزود: «باید افراد بدسرپرست، معلول و تحت پوشش کمیته امداد و واجدالشرایط در روستاهای دورافتاده کردستان شناسایی شوند و به آنان جهیزیه اهدا کنیم.»

سپاه همواره دغدغه‌مند و دلسوز مردم

در ادامه «رضا طوسی» مدیرکل کمیته امداد استان کردستان در این مراسم ضمن قدردانی از توجهات سپاه به قشر مستضعف جامعه اظهار داشت: «سپاه همواره دغدغه‌مند و دلسوز مردم است.» وی گفت: «سال گذشته سپاه بیش از ۵۰۰ مسکن برای محرومان در استان ساخته و تحویل مددجویان داده و اکنون آنها در خانه‌های خود زندگی می‌کنند.» مدیرکل کمیته امداد استان کردستان توزیع هزار بسته معیشتی و احداث فضاهای آموزشی را از دیگر اقدامات سپاه کردستان ذکر کرد و افزود: «در حال حاضر نیز ساخت ۱۲۰۰ مسکن مددجویی با همراهی کمیته امداد در حال انجام است.»

در پایان ماموستا فایق رستمی، امام جمعه سنندج نیز در این مراسم توزیع جهیزیه را اقدامی ارزشمند و خیرخواهانه دانست و اظهار داشت: «حمایت از نیازمندان و افراد کم‌برخوردار جامعه در شرایط دشوار زندگی به مثابه جهاد در راه خداست.» وی هدایای اهدایی از طرف رهبر معظم انقلاب به زوجین را شروعی پربرکت برای زندگی جوانان کردستانی دانست و تصریح کرد: «انصافاً اقدامات سپاه در حوزه‌های مختلف در کردستان چه تلاش برای تأمین امنیت پایدار و چه عمرانی، محرومیت‌زدایی و مردم‌داری ستودنی است و جای قدردانی دارد.» ماموستا رستمی ابراز داشت: «خدمات سپاه باعث رضایت‌مندی و خوشحالی مردم در استان شده و امیدواریم این رویکرد امیدبخش همواره تداوم داشته باشد.»

خبرنگار اعزامی: حسن نوروزی

گزارش یک جشن

روایت حمایت سپاه از زوج‌های جوان استان آذربایجان غربی

پس از شش ساعت، هوای بارانی و سرد استان کردستان را پشت سر گذاشته بودیم و به استان آذربایجان غربی پا گذاشتیم. انتظار سرمای شدید و گوش‌شکنی را داشتم، اما خلاف انتظارم هوا خوش و خنک بود. شبانه رسیده بودیم و خستگی تا مغز استخوانم دویده بود. برنامه‌های صبح و ظهر کردستان و مسافت شش ساعته سنندج تا ارومیه خسته‌ام کرده بود. به پاسداران انقلاب اسلامی فکر می‌کنم که لحظه‌ای آرام ندارند و برای خدمت و پیشرفت کشور شبانه‌روز می‌دوند. به یاد جمله‌ای از شهید حسن باقری افتادم «اگر خسته شدیم، باید بدانیم کجای کار اشکال دارد، و گرنه کار برای خدا که خستگی ندارد» و این سؤال در ذهنم شکل می‌گیرد که چرا خسته‌ام.

صبح شده و مردم دسته دسته از دور و نزدیک برای حضور در مراسم اهدای جهیزیه به ۴۵۱ نوعروس می‌آیند. جوانان دانشگاه فرهنگیان نیز آمده‌اند؛ معلمان آینده‌ای که دغدغه اصلی‌شان خدمت به محرومان و مستضعفان جامعه است. حسینیه ثارالله شور و غوغای عجیبی دارد؛ مساحت هزار و خرده‌ای متر تقریبا پر است.

سردار محمد زهرایی، رئیس سازمان بسیج سازندگی به دعوت مجری برنامه پشت میکروفون قرار می‌گیرد: «خوشبختانه امروز اهدای ۴۵۱ سری جهیزیه برای نوعروسان با یادواره شهدای فرهنگی، همزمان شده و این اهدای جهیزیه، هم کار فرهنگی و هم کار معنوی است.»

وی ادامه می‌دهد: «در این راستا پویشی اتفاق افتاده وزوجینی که در روستاهای دورافتاده ساکن بوده و از لحاظ مالی برای تهیه جهیزیه، کم‌توان هستند شناسایی شده‌اند و به آنان تحویل می‌شود.»

سردار زهرایی تصریح می‌کند: «البته از اوایل سال، جهیزیه‌های بسیاری به نوعروسان اهدا شده و در ادامه سال نیز اهدای جهیزیه تداوم خواهد داشت. اهدای جهیزیه به ارزش ۱۸ میلیارد تومان به نوعروسان در آذربایجان غربی.»

در ادامه، «اسلام نام‌آور» معاون هماهنگ‌کننده فرمانده ناحیه مقاومت بسیج سپاه ارومیه اظهار داشت: «امروز آیین توزیع ۴۵۱ سری جهیزیه مخصوص نوعروسان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی(ره) با مشارکت سپاه شهدا و کمیته امداد استان به ارزش هر سری جهیزیه ۴۰ میلیون تومان و کل جهیزیه ۱۸ میلیارد تومان انجام شد و این جهیزیه‌ها با کامیون‌های سپاه شهدا در درب نوعروسان کمیته امداد توزیع می‌شود. ترویج ازدواج آسان از سوی کمیته امداد امام خمینی(ره) انجام می‌شود.»

در ادامه مدیرکل کمیته امداد امام خمینی(ره) آذربایجان‌غربی تصریح می‌کند: «مراسم امروز اهدای جهیزیه به نوعروسان بسیار بابرکت است و با مشارکت کمیته امداد و سپاه شهدا تعداد ۴۵۱ خانواده تحت حمایت کمیته امداد امام خمینی(ره) از جهیزیه‌هایی که این دو ارگان تهیه و تأمین کرده‌اند، برخوردار می‌شوند.»

رضا مهرافروز می‌گوید: «هدف از این اقدام، ترویج امر مقدس ازدواج و ارائه خدمت به خانواده‌های محروم و نیازمند سطح جامعه است و از سوی دیگر نیز تمامی اقلام تهیه شده جزء تولیدات داخلی است و با این اقدام، مصرف کالای ایرانی ترویج می‌شود.»

وی می‌افزاید: «امید است که این اقدام الگویی باشد که تمام خانواده‌های سطح استان وکشور به مصرف کالاهای ایرانی توجه کنند و همچنین امید است که این همکاری‌های کمیته امداد امام خمینی(ره) و سپاه شهدا تداوم داشته باشد؛ چون هم اکنون چشم ۷۲۰ خانواده دیگر نیز در راه است و منتظر چنین اقدامی هستند.»

مدیرکل کمیته امداد امام خمینی(ره) آذربایجان‌غربی ادامه می‌دهد: «سال‌های سال است که کمیته امداد در بحث تهیه جهیزیه و ترویج ازدواج به ویژه ازدواج آسان تلاش می‌کند و امید است به برکت این کمک‌هایی که انجام می‌شود، گشایشی در امر ازدواج آسان انجام گیرد. ۱۰۰۰ سری جهیزیه دیگر تا پایان سال در آذربایجان غربی توزیع می‌شود.»

در ادامه این مراسم نیز مسئول سازمان بسیج سازندگی آذربایجان‌غربی با اشاره به اینکه امروز آیین اهدای جهیزیه همزمان با یادواره شهدای فرهنگی برگزار شد، می‌گوید: «امروز به نیابت از شهدا ۴۵۱ سری جهیزیه به نوعروسان کمیته امداد با همکاری دو ارگان مولود انقلاب اسلامی، یعنی سپاه و کمیته امداد امام خمینی(ره) تقدیم شد.»

سرهنگ علی حیرانی بیان می‌کند: «امسال دومین مراسم اهدای جهیزیه در آذربایجان غربی برگزار می‌شود و در مراسم نخست، هزار سری جهیزیه برای نوعروسان تحت پوشش کمیته امداد و همچنین نوعروسانی که تحت پوشش هیچ ارگان حمایتی نیستند، تقدیم شد.»

وی خاطرنشان می‌کند: «همچنین امسال به صورت مجدد هزار سری جهیزیه از سوی سپاه شهدا به نوعروسانی که تحت پوشش هیچ ارگانی نبوده و جزء پنج دهک پایین جامعه هستند، تقدیم می‌شود و امید است که ازدواج آسان و سبک زندگی ایرانی و اسلامی ترویج یابد.»

مسئول سازمان بسیج سازندگی آذربایجان‌غربی می‌افزاید: «از سوی دیگر حمایت از کار و سرمایه ایرانی حائز اهمیت است و اینکه زمانی که جنس ایرانی در قالب جهیزیه تقدیم نوعروسان می‌شود، سبب حمایت از کارگر ایرانی شده و در اشتغال‌زایی تأثیر بسزایی دارد.»

خط تحریم انتخابات

مروری بر روند برگزاری انتخابات مجلس خبرگان قانون اساسی-۴

مهدی سعیدی
دبیر گروه تاریخ

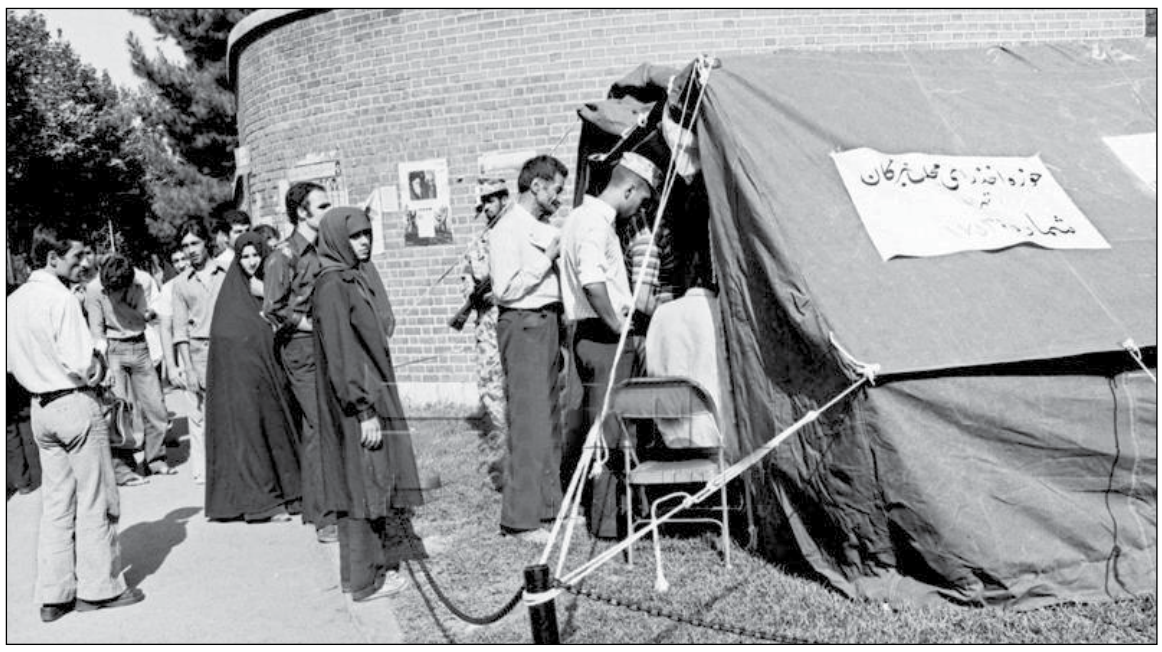

رقابت‌های انتخابات مجلس خبرگان قانون اساسی با تکثر لیست‌های گوناگون در مرداد ۱۳۵۸ شکل گرفته بود؛ اما برخی گروه‌های سیاسی در اولین انتخابات کشور علم تحریم را برداشتند و به جای مشارکت در انتخابات، قهر با صندوق را پیشه خود کردند!

«چریک‌های فدایی خلق» از جمله این گروه‌ها بودند که خیلی زود به دنبال واگرایی و تحریم انتخابات رفتند و امام و انقلابیون را به اغواگری و مردم‌فریبی متهم کردند! آنان مدعی بودند: «با وجود این حاکمیت ارتجاعی کنونی تمام سازمان‌ها و گروه‌ها را دعوت نمود تا در انتخابات مجلس خبرگان شرکت کنند، زیرا که در این امر منافع سرشاری دارد، چرا که با دموکراتیک جلوه دادن انتخابات و در نتیجه فریب توده‌ها از نتیجه ناگزیر آن چماق دیگری برای سرکوب خلق و پیشاهنگش می‌سازد، چماقی که کارآیی آن به مراتب بیشتر از چماق رفراندوم است.» آنها حتی دیگر گروه‌های چپ‌گرا را که به شرکت در انتخابات مایل بودند، به نقد کشیدند و با منطق آنان برای مشارکت در انتخابات مخالفت کردند. آنان به حزب توده حمله کرده و می‌نویسند: «تصمیم شما به شرکت در مجلس خبرگان ناشی از تمایل شما در کاهش فشار نیروهای ارتجاعی بر شماست و شما می‌خواهید با تسلیم شدن، این فشار را کاهش دهید.» و در ادامه در حالی که متوهمانه به سقوط رژیم جمهوری اسلامی امیدوار بودند، دلایل ده‌گانه‌ای را برای ضرورت تحریم انتخابات بر می‌شمارد. روح استدلال‌های‌شان آن بود که این گروهک به خوبی می‌دانست که از پیش شکست خورده است و جایگاهی نزد مردم ندارد، اما این محبوبیت نداشتن را پنهان کرده و «مهندسی انتخابات» را عامل شکست محتوم خود می‌خواند. آن هم در زمانی که جریان انقلابی از حداقل اقتدار محروم است و دولت در اختیار نهضت آزادی است و عملاً هنوز ساختار قدرتی شکل نگرفته که کسی بتواند اعمال حاکمیت کند. تنها قدرت جریان انقلابی منسوب بودن به حضرت امام(ره) و محبوبیت نزد مردم است. جالب آنکه حضرت امام(ره) نیز در این میان دخالتی نداشته و همه امور را به رقابت گروه‌های سیاسی واگذار کرده‌اند. با این توضیح در بند هشتم بیانیه طراحان خط تحریم می‌خوانیم: «شرکت مخالفین در این انتخابات و سپس شکست محتوم آنها تنها می‌تواند در خدمت ظاهرسازی «دموکراتیک» حاکمیت کنونی قرار گیرد.»

اما این همه ماجرای چریک‌های فدایی خلق نبود و در چند روز مانده به انتخابات وارد میدان انتخابات شدند و در ارگان رسمی سازمان نام چند نفر از منسوبان خود را برای برخی از استان‌ها معرفی کردند. حشمت‌الله رئیسی، رقیه دانشگری، مصطفی مدنی و مهدی حاج قاضی تهرانی، چهار نامزدی بودند که از جانب این سازمان در استان تهران نامزد شده و مورد حمایت قرار گرفتند. در استان آذربایجان شرقی و غربی، کردستان، خوزستان، گیلان و مازندران نیز افراد معرفی شده بودند که هیچ یک نتوانستند اعتماد اکثریت مردم را جلب کنند.

«محسن پزشک‌پور» دبیر حزب پان ایرانیست نیز در فاصله سه روز مانده تا برگزاری انتخابات مجلس خبرگان از تصمیم حزب متبوع خود برای تحریم انتخابات خبر داد و در بیانیه‌ای اعلام کرد: «هرگز آنچه اکنون به عنوان مجلس خبرگان عنوان گردیده نمی‌تواند جایگزین مجلس مؤسسان باشد و چنین بدعتی برای بنیانگذاری نخستین پایه نظام انقلابی ایران که قانون اساسی آن باشد نخواهد توانست پیوند و ارتباط لازم را فی مابین تمامی ملت ایران با قانون اساسی به وجود آورد.»

در واکنش به ادعای جریان‌های سیاسی ریز و درشتی که خود را در پشت عنوان خلق و مردم پنهان کرده و این نام را بهانه هجمه به نظام اسلامی و خط امام کرده بودند و معترضانه به انتخابات می‌نگریستند و برخی از تحریم دم می‌زدند، اظهارات آیت‌الله طالقانی روشنگرانه و تأمل‌برانگیز بود. مرحوم طالقانی که در این ایام به شدت مورد حمایت گروه‌های چپ و راست قرار داشت و نام او ابزاری برای حمله به امام(ره) و دیگر روحانیون انقلابی بود، در اولین نماز جمعه پس از پیروزی انقلاب اسلامی (که با دستور حضرت امام به امامت ایشان و با حضور بیش از یک میلیون نمازگزار برگزار شد) به ماجرای انتخابات اشاره کرد و چنین گفت:

«مسئله دیگری که جریان روز است، مسئله انتخاب مجلس خبرگان است. ما نمی‌خواهیم بگوییم این مجلس بی‌عیب و نقص است. به هر صورت باشد، مسلماً یک مجلس کامل و تامی نخواهد بود. اگر به صورت انتخابات بیشتر و گسترده‌تر و افراد بیشتری هم باشند، باز هم آنهایی که نق باید بزنند، نق می‌زنند. یک عده حرف‌شان و گروه‌شان منفی‌بافی است. کار مثبتی که ندارند؛ هی مشغول ایراد گرفتن هستند. البته باید همه اقشار و همه گروه‌ها شرکت کنند. آزادند در شرکت کردن، من تعجب می‌کنم؛ بعضی گروه‌ها می‌گویند آزادی نیست، پس معلوم می‌شود مفهوم آزادی هم مفهوم خاصی است که فقط مثل مفهوم قشر، طبقه و دیگر لغت‌ها عده خاصی می‌فهمند. کسی مانع شده از اینکه کسی رأی بدهد؟! این هوچی‌گری که آزادی نیست؛ آیا کسی جلوی کسی را گرفته؟ سلب آزادی به وسیله پول است، ارتش است، قدرت است. اینها مردم هستند. همین خلقی که عده‌ای طرفدارش هستند اینها هستند که رأی می‌دهند. اینها هستند که دنبال رهبر هستند. ما نمی‌دانیم این خلق، این قشری که حقش تضییع شده و آزادی‌اش سلب شده، اینها کی هستند. اگر این مردمند که همه پشت سر رهبرند، همه وظیفه دینی و اسلامی‌شان را از ابتدای این حرکت، این جنبش و این انقلاب روی وظایف اسلامی و ملی و دینی‌شان انجام دادند. حالا همه دارند انجام می‌دهند.»

این سخنان رسواکننده نقش مؤثری در عدم اقبال جامعه به خط تحریم داشت و با وجود جوسازی‌های صورت گرفته مردم بی‌تفاوت به آن به استقبال انتخابات رفتند.

تقویم انقلاب

طریق‌القدس نتیجه هماهنگی‌ها

سید مهدی حسینی
مورخ و پژوهشگر

در نیمه دوم سال ۱۳۶۰ رزمندگان عملیات بزرگی در دستور کار داشتند؛ از طرفی آمریکایی‌ها نیز در حال برگزاری رزمایشی موسوم به «ستاره درخشان» در منطقه بودند.

برای دشمن شگفت‌آور بود که رزمندگان اسلام عملیات ثامن‌الائمه را در تاریخ ۱۳۶۰/۷/۵ انجام دادند و آبادان را از محاصره درآوردند و در کمترین فرصت زمانی، یعنی سه ماه پس از آن آماده تهاجم گسترده دیگری به دشمن متجاوز باشند. در واقع، ایران از تجربیات خیلی خوب حضور نیروهای شهادت‌طلب مردمی در همه زمینه‌ها بهره گرفت و تجربیات یک ساله را در عملیات‌های بزرگ به کار گرفت و قدرت جدید نیروهای مردمی را در صحنه نبرد جلوه داد تا اینکه در تاریخ ۱۳۶۰/۹/۸ عملیاتی به نام «طریق‌القدس» انجام داد. این عملیات وضعیت و صحنه نبرد را به طور جدی برای دشمن متجاوز بعثی پیچیده کرد؛ به گونه‌ای که تا مدت‌ها گیج بودند و نمی‌دانستند کجا ضربه کاری خوردند. البته در کنار این نیروها، نقش نیروهای منظم ارتش اعم از هوایی و زمینی جای خود را داشت و آنچه موجب شگفتی شد، نقش ایمان رزمندگان در ساعات اولیه نبرد بود که در دل دشمن ورود کردند و فرصت عکس‌العمل را از دشمن گرفتند. در عملیات طریق‌القدس، رزمندگان اسلام به رده‌های دوم و سوم دشمن در عمق همزمان با خط مقدم حمله کردند و حماسه آفریدند و چنان ضربه‌ای را به دشمن وارد کردند که متجاوزان مدت‌ها در گیجی و منگی به سر می‌بردند، به گونه‌ای که فرصت‌ها از دشمن گرفته شد و دشمن اصلاً توان جابه‌جایی نیروهای عمقی خود را پیدا نکرد؛ یعنی زمین و زمان در تصرف رزمندگان اسلام قرار گرفت. افزون بر آن طرح‌های ضد پاتک هم انجام شد و امکانات و تجهیزات دشمن در عمق منهدم شد و فرصت خیلی خوبی برای نیروهای رزمنده در خط نبرد فراهم شد تا موقعیت خود را تثبیت و دائمی کنند.

نویسنده کتاب «دو سال جنگ» با اشاره به امدادهای غیبی، مانند بارش باران در آن شب، به نتایج و دستاوردهای این عملیات اشاره می‌کند و در بخشی از کتاب خود می‌آورد: «از مسائل جالب دیگری که قوت و سرعت عمل برادران را می‌رساند، این مسئله است که با نفوذ در عمق دشمن توانستیم مقر تیپ ۲۶ زرهی لشکر ۵ عراق را تسخیر کنیم و فقط فرمانده این تیپ با ۵ نفر همراهش توانستند فرار کنند و بقیه نابود شدند.» نویسنده در ادامه با اشاره به اینکه تمام طرح‌های عملیات با موفقیت انجام شد، می‌آورد: «تا روز دوم عملیات کلیه هدف‌ها در محور شمالی کرخه تصرف شد و تنگه جذابه کاملا در اختیار نیروهای اسلام قرار گفت و در محور جنوبی شهرستان بستان آزاد شد.. ۶۵۰ کیلومتر مربع از اراضی میهن اسلامی آزادی گردید.» در این عملیات خسارات بسیاری به دشمن متجاوز وارد شد؛ به گونه‌ای که ۱۸۰ تانک و نفربر و ۲۰۰ خودرو، ۴ فروند بالگرد و ۱۳ فروند هواپیما را از دست داد و غنایم بسیاری هم نصیب رزمندگان اسلام شد.

دهلیز

سرسپرده به اجنبی

مروری بر وابستگی رژیم دیکتاتوری پهلوی

خاندان پهلوی چه پدر و چه پسر، هیچ گاه نتوانستند استقلال خود را در برابر اربابان انگلیسی و در گام بعد آمریکایی‌شان حفظ کنند. بنابراین، عملاً آنچه در این سرزمین پیش می‌رفت، اراده بیگانگان بود. برای نمونه، ماجرای محاکمه «علی منصور» وزیر اسبق راه به اتهام گرفتن رشوه و نیز سوءاستفاده از مقام در دیوان عالی کشور تأمل‌برانگیز است. وی مهم‌ترین اتهامش دریافت رشوه از شرکت کامپساکس، پیمانکار خط‌آهن به مبلغ پانزده‌هزار لیره بود. «عباسقلی گلشائیان» از رجال سیاسی دوران پهلوی در کتاب «خاطرات من یا گذشته‌ها و اندیشه‌های زندگی» درباره دادگاه منصور می‌نویسد:

«در خلال محاکمه علی منصور روزی آقای ل. س که از عمال سرسپرده انگلیس بود و در سفارت انگلیس رفت و آمد داشت و بعد از واقعه سوم شهریور وزیر و وکیل تراش شده بود و نظریات سفارت را به اولیای امور بازگو می‌کرد، به یکی از دوستان من گفته بود منصور مسلم تبرئه می‌شود؛ چون سفارت می‌خواهد و تذکر داده بود که سفیر انگلیس سرلشکر الفح از آجودان‌های شاه را خواسته و برای شاه پیغام داده بود که منصور باید تبرئه شود. چون از عمال ما بوده و از دولت انگلیس نشان دارد. آقای ل.س گفت سرلشکر پیغام سفیر انگلیس را به شاه داده و شاه متوجه شده و دیگر از آن اصرار و جدیتی که در محکوم شدن منصور داشت صرف‌نظر کرده بود.

مسلم است که منصور سرسپرده انگلیسی‌ها بود؛ چون بعد از محاکمه چندی نگذشت وزیر پیشه و هنر و بعد رئیس‌الوزرا شد و در واقعه شهریور ۱۳۲۰ وظیفه نوکری خود را در خیانت به شاه و کشور خوب انجام داد و بعد هم به طوری که در یادداشت‌های بعد خواهم نوشت استاندار خراسان و بعد استاندار آذربایجان، نخست‌وزیر، سفیر ایران در ترکیه، سفیر ایران در ایتالیا گردید. خلاصه دستور ارباب را به نحو کامل انجام داد. وقتی آقای ل. س این مطالب را به دوست من گفته بود، من در یکی از جلساتی که برای کار اداری نزد مرحوم داور بودم جریان را به ایشان گفتم و اشاره کردم که علی منصور نه تنها تبرئه می‌شود؛ بلکه باید بماند و خیانت خود را به کشور و شاه تکمیل نماید. مرحوم داور تعجبی نکرد. به هر حال همانطور که انتظار می‌رفت منصور با سلام و صلوات تبرئه شد و انتقام خود را از رضاشاه در زمان نخست‌وزیری در شهریور ۱۳۲۰ گرفت.»

حافظه

کاسبان استعمارگری

نگاهی به نقش صهیونیست‌ها در غارتگری و چپاول ملت‌ها

یکی از بحث‌های مهم در تاریخ تحولات دنیای جدید، نقش‌آفرینی یهودیان در رشد و رواج استعمارگری است. برای فهم بهتر این داستان، می‌توان به اثر ماندگار دکتر عبدالله شهبازی با عنوان «زرسالاران یهودی و پارسی، استعمار بریتانیا و ایران» که در پنج جلد منتشر شده، مراجعه کرد. شهبازی که مطالعاتش بر مبنای تحقیقات «ورنر سومبارت» است، در بخشی از کتاب خود آورده است:

در تمامی دوران غارتگری ماوراء بحار، زرسالاران یهودی و الیگارشی اروپا به سان اندامی واحد عمل می‌کردند. تهاجم به ماوراء بحار، پیدایش و شکوفایی اقتصاد پلانت‌کاری و تجارت جهانی برده، از آغاز تا پایان، با نام زرسالاران یهودی آمیخته است. برخی از اینان رسماً یهودی‌اند و بسیاری نوکیش(مارانو). پنهان شدن پلانتوکراسی سده‌های هفدهم و هجدهم در زیر پوشش نوکیشی مسیحی (یهودیت مخفی)، پژوهش درباره سهم واقعی یهودیان را در این فرآیند دشوار می‌سازد. مع‌هذا، داده‌های تاریخی چنان گویاست که تردیدی در جایگاه مهم ایشان بر جای نمی‌گذارد.

در سده‌های شانزدهم تا هجدهم به تدریج سیمای اقتصادی جامعه اروپا دگرگون شد؛ نیازهای جدید مصرفی سر برآورد و به تبع آن بازارهای جدید و گسترده برای «کالاهای ماوراء بحار» پدیدار شد.

یکی از مهم‌ترین تخصص‌های یهودیان، که مولود سرشت جهان‌وطنی و چندفرهنگی ایشان و به‌ویژه پیشینه زیست‌شان در دنیای اسلامی است، یافتن کالاهای جدید، ایجاد نیاز به مصرف آن در توده‌های مردم و سپس چنگ‌اندازی بر تجارت آن بود. این مسئله عامل مهمی در تکوین تمدن جدید غرب است و تا به امروز نیروی محرکه اقتصاد غرب به‌شمار می‌رود.

این تکاپو در دو شاخه جریان داشت: اول، کالاهای ارزان‌قیمت، ولی دارای بازار انبوه و دوم، کالاها و بازارهای محدود، ولی گران‌قیمت و پرسود. نوع اول، شامل کالاهایی می‌شد که مصرف عمومی داشت؛ مانند شکر، تنباکو و قهوه و نوع دوم، کالاهایی مصرف محدود و مشتریان خاص داشت؛ مثل جواهرات و سنگ‌های قیمتی. مورخین دانشگاه عبری اورشلیم این مضمون را به شکل زیر بیان داشته‌اند: «وجه مشخصه تجارت یهودی تلاش برای توسعه تجارت از طریق تبلیغ [بازاریابی] و متمرکز ساختن تکاپوی تجاری خود بر روی دو نوع کاملاً متمایز از کالاها بود: کالاهای تجملاتی [لوکس] از یک سو و کالاهای مورد مصرف انبوه توده مردم از سوی دیگر. در برخی موارد، یهودیان نقش مهمی در توزیع انواع جدید کالا از منابع جدید ایفا نمودند.»

یهودیان در «کشف» یا متداول ساختن مصرف انبوه کالاهایی همچون قهوه، تنباکو و شکر در اروپا جایگاهی برجسته داشتند. شکر، تنباکو، قهوه، زعفران و بسیاری کالاهای دیگر به طور عمده در سده‌های شانزدهم و هفدهم میلادی به اروپا راه یافت یا به نیاز اصلی زندگی مردم این قاره بدل شد. انحصار کاشت و تجارت آن نیز به طور عمده یا در انحصار یهودیان بود یا آنان سهم مهمی در این زمینه به دست داشتند.

شگرد سیاه

چرا بلک‌فرایدی دروغی بیش نیست؟

امیرمهدی صالحی
کارشناس فناوری اطلاعات

چند سالی است که همزمان با دیگر کشورهای دنیا، تبلیغاتی از حراج جمعه سیاه در کشور خودمان هم می‌بینیم. در دیگر کشورها، همیشه آخرین جمعه ماه نوامبر که به سال نو میلادی نزدیک می‌شویم، شرکت‌ها و فروشگاه‌های بزرگ دنیا، به حراج برخی کالاهای خود دست می‌زنند، هرچند مدتی است که جمعه سیاه به خرده فروش‌های فیزیکی و مغازه‌های کوچک هم رسیده است، اما فلسفه بلک‌فرایدی عموماً چیز دیگری است. درواقع، جمعهٔ سیاه یک روز تعطیل نیست و در آمریکا که خاستگاه اصلی این سنت است، بیشتر اداره‌ها به کارکنان خود اجازه می‌دهند که این روز را مرخصی گرفته و خرید سال نو را انجام دهند. سال‌هاست که این روز، شلوغ‌ترین روز برای فروشنده‌هاست. این روز به قدری اهمیت دارد که فروشگاه‌ها پیش از ساعت ۴ صبح کار خود را آغاز کرده و مردم از همان زمان برای خرید به فروشگاه هجوم می‌آورند و باید تا پیش از آغاز شب خرید کرده باشند.

همانطور که می‌بینیم این روز در فرهنگ آمریکایی به معنای خرید شب عید است و خانواده‌ها در این روز خریدهای عمده خود را انجام می‌دهند. در این بین، بسیاری از شرکت‌ها به دلیل رقابت برای جذب مشتری، تخفیف‌های عجیب و غریب ارائه می‌دهند، تخفیف‌هایی که عمدتاً بر روی کالاهای در انبار مانده و بدون مشتری اعمال می‌شود یا کالاهایی که مدل آنها قدیمی شده است و دیگر خریداری ندارد.

در فرهنگ خودمان شبیه چنین کاری وجود دارد، هنگامی که به آخر سال نزدیک می‌شویم، بسیاری از کسب‌وکارها شروع به انبارگردانی و حساب و کتاب موجودی خود می‌کنند و در این بین بسیاری از کالاهایی را که نگهداری آنها دیگر ضرر است، با تخفیف بالا به فروش می‌رسانند، اما متأسفانه با تقلیدی نابجا فقط در حال واردات غلط فرهنگ غربی هستیم بدون آنکه به کارکردهای فرهنگ آنها در رسم و رسوم و حتی تاریخ خودشان توجه کنیم. اگر حتی یک بار هم در جمعه سیاه خرید کرده باشید یا قیمت‌ها را در جمعه گذشته پیگیری کرده باشید، حتماً دیده‌اید که وعده تخفیف آنچنان که در تبلیغات رسانه‌ها داده می‌شد، واقعی نبوده است. یکی از خرده فروش‌های بزرگ کشور که به تازگی شروع به تبلیغات در رسانه ملی و تبلیغات محیطی کرده است، با وعده بزرگ‌ترین حراج خود سعی در جذب مشتری در این روز را داشت که با بررسی قیمت‌ها می‌شد فهمید که آن وعده‌ها فقط یک کمپین تبلیغاتی بوده است و در عمل خبری از تخفیف‌های وعده داده شده نبود یا اگر هم بود با انجام یک سری بازی‌هایی که توهین به شخصیت مخاطب به شمار می‌آید، یک کالا با تخفیف بالا به یک مشتری از میلیون‌ها مشتری این خرده فروش فروخته می‌شد. بازی‌هایی که فقط در جهت بالا بردن ترافیک سایت بود تا ارائه تخفیف و این نشان می‌دهد که نیاز است حتماً نهادهای مسئول به نحوه برگزاری کمپین‌های تبلیغاتی این‌گونه شرکت‌ها ورود کنند تا شاهد فریب مخاطبان نباشیم. دیگر فروشنده‌ها هم در کشورمان در این روز حال بهتری نداشتند، حتی فروشگاه‌های تخصصی، مانند فروش لوازم خودرو، مانند روغن موتور و... احساس کردند که از غافله عقب افتاده‌اند و اگر تخفیفی ارائه نکنند، امتیاز منفی می‌گیرند.

چیزی که مشهود است، بلک فرایدی آیینی کاملاً مختص به فرهنگ آمریکایی است و در ایران در حال تبدیل شدن به یک کلاهبرداری است! ترغیب مردم به خرید، خریدی که بیشتر وقت‌ها فراتر از نیازشان است و گول تبلیغاتی را خورده‌اند که جیب سرمایه‌دارها را فقط پر می‌کنند و جیب کارمندان را در اول ماه، خالی! آیا بهتر نیست به فرهنگ خود برگردیم؟

نظام حاکم بر کشور ما یک نظام نیمه سرمایه‌داری است و در نهایت از تمام سازوکارهای سیستم سرمایه‌داری استفاده می‌کند؛ اما آنچه ما از آن تحت عنوان بلک فرایدی بهره می‌گیریم، یک‌شکل ناقص و معیوب نظام سرمایه‌داری جهانی است. ویژگی اصلی نظام کاپیتالیسم یا سرمایه‌داری این است که با تبدیل هر چیزی به کالا، آن را به فروش برساند و از آن منافعی به دست بیاورد. طبیعتاً در چنین شرایطی یک نظام ثابت در نظام سرمایه‌داری حاکم است و آن مصرف بیشتر برای تولید بیشتر است؛ یعنی مصرف برحسب نیاز نیست؛ بلکه مصرف برحسب سودی است که شرکت‌ها، فروشگاه‌ها و هلدینگ‌های بزرگ می‌بردند؛ در نتیجه برای بالا بردن میزان مصرف از ترفندها و روش‌های گوناگونی استفاده می‌شود. نظام سرمایه‌داری با استفاده از فشن و مد به نیازسازی دست می‌زند. برای نمونه، شما سال گذشته پیراهنی را متناسب با رنگ سال خریدید و امسال به دلیل تغییر رنگ سال دیگر از آن استفاده نمی‌کنید. درواقع، نظام سرمایه‌داری هر ساله در عرصه طراحی لباس، رنگ‌های جدیدی را ارائه می‌دهد و با همین روش ساده باعث می‌شود تا افراد به دنبال مدگرایی بروند تا این بازار مکاره بچرخد. در پایان سال معمولاً فروشگاه‌های بزرگ عرضه کالاهای مختلف، روی اجناس خود مهر حراج می‌گذارند تا اولاً نیازسازی کرده و مردم را به خرید ترغیب کنند، ثانیاً سرمایه خوابیده خود را به چرخش بیندازند.

رسانه

ماساژ پیام

سیدمحمدمهدی خلیل‌زاد
کارشناس رسانه

در مواقعی که حذف و سانسور برای پیشبرد اهداف کافی نیست، رسانه به جای تجاهل و نادیده انگاشتن یک خبر، اقدام به حمله شدید به آن می‌کند. برای نمونه، در طول ۴۰ سال سازمان CIA خود مسئولیت قاچاق مواد مخدر را در ایتالیا، فرانسه، هند و چین، افغانستان و آمریکای مرکزی و جنوبی به عهده داشت. این وضعیت براساس شواهد مردمی و در یک بررسی وسیع که مجلس سنا انجام داد، افشا شد؛ ولی رسانه‌ها به شدیدترین نحو با این شواهد مقابله و آنها را انکار کردند. در سال ۱۹۹۶، هنگامی که مرکوری نیوز، اطلاعات مفصلی درباره محموله‌های کراک CIA که شرق لس‌آنجلس را فرا گرفته بود، افشا کرد، دیگر این امکان نادیده گرفتن آن وجود نداشت؛ از این رو رسانه‌های مزبور اقدام به محکوم کردن آن کردند.

مقاله‌های واشنگتن‌پست و نیویورک‌تایمز و گزارش‌های تلویزیونی اعلام کردند، هیچ‌گونه شواهدی مبنی بر دخالت CIA در این موضوع وجود ندارد و بر چسب «ژورنالیسم بد» را بر مقالات مرکوری نیوز زدند و عنوان کردند، مشکل اصلی علاقه عوام به اینگونه جنجال‌هاست که چیزی جز سوءاستفاده از ساده‌لوحی مردم نیست.

انواع بی‌شماری از فریب در انبوه اطلاعات و دانشی که هر روز از کارخانه کار فکری رسانه به بیرون جریان می‌یابد، دیده شده است که به «ماساژ پیام» معروف است. در اینجا چند نمونه از تاکتیک‌های ماساژ پیام آورده می‌شود:

زمان‌بندی: در این نوع تاکتیک معمول‌ترین رهیافت، به تأخیر انداختن ارسال پیام است تا حدی که دیگر پیام‌گیر نتواند کاری بکند.

قطره‌چکانی: در اینجا اطلاعات و دانش به جای آنکه در سندی واحد منتشر شود، در زمان‌های گوناگون به مقدار کم منتقل می‌شود. در این شیوه الگوی رخدادها تجزیه می‌شود و از دید گیرنده مخفی می‌ماند.

موجی: وقتی مردم شکایت می‌کنند که چرا از موضوعی بی‌اطلاع مانده‌اند، رسانه‌ها آنقدر مطلب را به صورت گسترده و افزایشی ارائه می‌دهند تا مردم در انبوه اطلاعات غرق شوند و دیگر نتوانند واقعیت‌های اساسی را دریابند.

دروغ بزرگ: این تاکتیک از سوی وزیر تبلیغات هیتلر، «یوزف گوبلز» شهرت یافت و بر این ایده مبتنی است که اگر دروغی به اندازه کافی بزرگ باشد، راحت‌تر از دروغ‌های کوچک باور می‌شود.

در شگردی دیگر، رسانه‌های گروهی غرب، با برجسته‌سازی اطلاعات هیجان‌آمیز و مغرضانه تلاش می‌کنند افکار جوامع را از وقایع و رخدادهای دیگر منحرف کنند. رسانه سعی می‌کند موضوعاتی از واقعیت زندگی را برجسته کند و به جای آن مسائل دیگر را بی‌ارزش و بی‌اهمیت جلوه دهد. رسانه مسائلی را که نباید مردم به آنها فکر کنند، برجسته می‌کند. یک رسانه به راحتی می‌تواند با برجسته کردن امور دیگر آن امور واقعی را به فراموشی بسپارد. برای نمونه، امپریالیسم خبری موفقیت‌های اقتصادی و اجتماعی جوامع را بیان نمی‌کند، اما در مقابل به دشواری‌های رشد اقتصادی در کشورهای در حال رشد می‌پردازد و تلاش می‌کند آنها را زیر سؤال ببرد.

وضعیتی که امروزه در کشور خودمان شاهد آن هستیم و رسانه‌های دنیا حرفی از موفقیت‌های بزرگ جمهوری اسلامی در زمینه‌های گوناگون نمی‌زنند؛ اما آسفالت نامناسب در یکی از کوچه‌های شهرهای جنوبی کشور را بزرگ می‌کنند و به مثابه سندی بر مدیریت نادرست ارائه می‌کنند.

نرم‌افزار

آفرینک

تماشای کارتون و پویانمایی

برنامک «آفرینک»، سرویس تماشای نامحدود و رایگان کارتون و پویانمایی و برنامه کودک برای تمام بچه‌های ایران است. کودکان و نوجوانان می‌توانند بدون نیاز به خرید اشتراک، فیلم‌ها و پویانمایی‌های جدید و قدیمی مناسب سن‌شان را دانلود و بدون اینترنت تماشا کنند یا با تماشای برخط کارتون‌ها، همزمان با سرگرمی، آموزش هم ببینند. همه برنامه کودک‌ها و پویانمایی‌های آفرینک از میان فیلم‌های مناسب برای کودک و نوجوان انتخاب می‌شوند تا بچه‌ها با خیال راحت در آن جست‌وجو کرده و هرچه می‌خواهند تماشا کنند. امکان دانلود انیمیشن دوبله فارسی و همچنین کارتون زیرنویس فارسی با زبان انگلیسی در این برنامه مهیاست.

پژواک

ضرر خالص

بیزینس ناموفق ترامپ

شبکه اجتماعی ترامپ، رئیس‌جمهور سابق ایالات متحده، «تروث سوشال» از زمان راه‌اندازی آن در اوایل سال ۲۰۲۲، مبلغ ۷۳ میلیون دلار ضرر کرده است. ترامپ از راه‌اندازی شبکه اجتماعی خود در اکتبر ۲۰۲۱ خبر داده و گفته بود که با شرکت‌های بزرگ فناوری، مانند توئیتر و فیس‌بوک که قبلاً او را ممنوع کرده بودند، مقابله خواهد کرد. بر اساس یک پرونده درز پیدا کرده درباره این شرکت، وضعیت مالی تردیدهای اساسی را درباره توانایی این شبکه برای ادامه فعالیت ایجاد می‌کند. این شرکت همچنین در ماه مارس دست به اخراج‌هایی زد.

خبر خوب

آبادینو

جایزه‌ای برای محرومیت‌زدایی

جایزه ملی آبادیران با عنوان «آبادینو» به همت معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش بنیان ریاست‌جمهوری و با همکاری کمیته امداد امام خمینی(ره)، بنیاد مستضعفان انقلاب اسلامی و ستاد اجرایی فرمان حضرت امام(ره) و دیگر نهادهای متولی آبادانی و پیشرفت کشور به برگزیدگان اعطا می‌شود. این جایزه به دنبال شناسایی فعال‌ترین و مؤثرترین بازیگران مردمی این عرصه در بخش‌های گوناگون علمی، نخبگانی، شرکت‌ها، گروه‌های مردمی و جهادی و مسئولیت اجتماعی است. شرکت‌کنندگان می‌توانند برای کسب اطلاعات بیشتر و نام‌نویسی در جایزه تا ۱۵ آذرماه به پایگاه اینترنتی برنامه ملی آبادیران به نشانی www.abaadiran.ir مراجعه کنند.

نکته‌گرام

آیت‌الله سیدمحمدمهدی میرباقری، مدرس سطح خارج حوزه علمیه قم: معیت با امام، در وسط جنگ است. مسیر توحید، از مسیر درگیری عبور می‌کند و مسیر گُل و بلبل نیست که نماز بخوانیم و روزه هم بگیریم و شش‌دانگ بهشت هم مال ما باشد! این‌طور نیست.

امیرعبداللهیان، وزیر امور خارجه کشورمان: به تصریح دبیرکل سازمان ملل متحد و شواهد آشکار، غزه به گورستان کودکان تبدیل شده است. تاکنون بیش از ۵ هزار و ۵۰۰ کودک فلسطینی در حملات رژیم صهیونیستی به شهادت رسیده‌اند. روز جهانی کودک بدون اقدام عملی و فوری جهانیان برای حفاظت از جان کودکان فلسطین، یک تراژدی بزرگ و اسفبار است.

علیرضا نقوی‌نیا، تحلیلگر: برای اینکه بدانید یمنی‌ها چه بلایی بر سر اسرائیل آوردند، باید بگوییم سهم آسیا از تجارت این رژیم حدود ۳۰ درصد است که عمده آن از طریق دریای سُرخ انجام می‌گیرد. اقتصاد اسرائیل وابستگی جدی به تجارت آبی دارد و قطع صادرات و واردات از دریای سُرخ، آسیبی جبران‌ناپذیر به این رژیم وارد می‌کند.

امیرعلی ابوالفتح، کارشناس آمریکا: خروج هرج و مرج‌گونه از افغانستان، ناتوانی از بازداشتن روسیه در حمله به اوکراین، ضعف در امدادرسانی به اوکراین، ناکامی در رسیدن به توافق هسته‌ای با ایران و حالا حمایت از اسرائیل در شکل دادن به بزرگ‌ترین نسل‌کشی قرن؛ بی دلیل نیست که اکثریت آمریکایی‌ها از سیاست خارجی بایدن ناراضی هستند.

سیدمحمد حسینی، معاون پارلمانی رئیس‌جمهور: سال ۱۳۹۳ در ماجرای کشته شدن ۱۲ نفر در مجله شارلی ابدو فرانسه، سران ۴۰ کشور در یک راهپیمایی و همایش سوگواری شرکت کردند؛ اما در تراژدی نسل‌کشی بیش از ۱۲۰۰۰ نفر در غزه غالبا نه تنها اسرائیل زن و کودک‌کش را محکوم نمی‌کنند، بلکه شریک جرم جنایات جنگی هستند!

غریب‌آبادی، دبیر ستاد حقوق بشر قوه قضائیه: ۲۰ نوامبر از سوی سازمان ملل متحد روز جهانی کودک نامگذاری شده‌است. اگر کودکان غزه را هم جزء کودکان جهان به شمار می‌آورند، خوب است حق کودکی کردن، حق ادامه حیات و رشد کردن را امسال برای این کودکان مظلوم هم به رسمیت بشناسند.

علی صمدزاده، فعال فضای مجازی: پایان عملیات نظامی به هر شکل، محور مقاومت اسلامی را در حوزه برتری‌اش(عرصه نظامی) در سطح قابل توجهی متوقف خواهد کرد؛ اما در عین‌حال دست دشمن صهیونیستی را در حوزه برتری‌اش(عرصه امنیتی) باز خواهد کرد. در وضعیت کنونی، باید با نگاه به امور حتمی در آینده نزدیک، با قاطعیت کامل اقدام کرد.

حامد صفارپور، کاربر فضای مجازی: حتی خبرگزاری‌های غربی هم ارتش اسرائیل را به خاطر بیمارستان الشفاء تمسخر کردند، اما این زن شیطان صفت به خاطر به دست آوردن دل نتانیاهو، مدعی شده است، ارتش اسرائیل زیر بیمارستان غزه یک تونل ۵۵ متری کشف کرده است تا جنایت اسرائیل را بپوشاند! پلیدی مریم رجوی از حد گذشته است!

شماره ۱۱۱۹ | دوشنبه ۶ آذر ۱۴۰۲
صبح صادق

سبزپوشان دریا دل

مروری بر حماسه‌آفرینی پاسداران انقلاب اسلامی در خلیج‌فارس

حسن نوروزی
دبیر گروه جبهه

لغت‌نامه دهخدا «دریـادل» را اینطور معنا کرده اســت: دارنده دلی همانند دریا در بخشــندگی، حال اگر کســی بخواهد تمام هســتی‌اش را فدا کند، می‌توان کلمه‌ای برای آن ســاخت؟ گاهی اوقات کلمات هر چقدر هم پر معنا باشــند، باز هــم نمی‌توانند برخی معانــی را ادا کنند. هفتم آذر روز «نیــروی دریایی» اســت. روز دریادلان جان بر کفی که بی‌منت در میانه دریا و آســمان، مأموریت حفظ رنگ آبی نقشه میهن‌مان را دارند. مردانی که نه تنها دریادلند؛ بلکه معنایی هســتند که کلمه‌ای نمی‌تواند حق وظایف‌شان را ادا کند. از بین همه کارکنان نیروی دریایی یک نفر هست که رنگ سرخ شهادتش، بیشتر در دل دریای آبی خلیج‌فارس رخ می‌نماید و آن یک نفر «شهید نادر مهدوی» است.

شــهید نادر مهدوی، فرمانده نــاو گروه‌های قرارگاه نوح نبی(ع) سپاه پاسداران بود که همراه با همرزمانش هیمنه آمریــکا را در خلیج فارس شکست.

ســال ۱۳۶۶ بــود و پــای جنگ بــه عرصه دریا کشــیده شــده بود. بعثی‌ها به نفت‌کش‌ها و کشتی‌های تجاری رحم نمی‌کردند. علت جرئت یافتن بعثی‌ها روشــن بود؛ یک اینکه آمریکایی‌ها و شوروی‌ها خودشــان را به خلیج‌فارس رسانده بودند تا مهره‌های شــطرنج بعثی‌ها را کامل کنند و دو اینکه تنها دو ســال از تأسیس نیروی دریایی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی می‌گذشت و بعد از این هفت سال جنگ و به دلیل تحریم‌ها و تأمین نبودن مالی توان نظامی نیــروی دریایی و هوایی ارتش ایران تحلیل رفته بود. همین موارد کافی بود تا بعثی‌ها برای ایرانی‌ها سینه سپر کنند.

در آن ایام، آمریکا بــرای اینکه هیمنه ایران را تخریب کند، به کشــورهای حاشیه خلیج‌فارس اعلام کــرده بود که هر کشــوری در لوای پرچم آمریکا قرار بگیرد، کار اسکورت کشتی‌های نفتی را در خلیج‌فارس انجام می‌دهیم و کسی جرئت رویارویی با این کشتی‌ها را ندارد.

کویت آن روز تا این را شــنیده بود، دســت از پا گــم کرده بود و بر فراز کشــتی غول‌پیکر نفتی «اَلرِّخــاء» با ظرفیت ۴۰۲ هــزار تن ویه عبارتی بیش از سه میلیون بشکه پرچم منحوس آمریکا را نصب کرد و نام کشتی را به «بریجتون» تغییر داد و به همراه اســکورت شش ناو جنگی به آب‌های خلیج‌فارس فرستاد.

آن سال‌ها شــبکه CNN تازه از نطفه انگلیس متولد شــده و جایی در رسانه‌ها برای خودش باز کــرده بود. فرصت پیش آمده همان اتفاقی بود که شبکه CNN برای دیده شدن به دنبال آن می‌گشت؛ از همین‌رو CNN به‌صورت زنده پخش می‌کرد و روزانه چندین بار برنامه‌های خود را قطع می‌کرد و حرکــت کاروان نفت‌کــش آمریکایــی را در خلیج‌فارس نشان می‌داد.

نخستین کاروان از نفت‌کش‌های کویتی آن هم با پرچم آمریکا و اسکورت کامل نظامی به وسیله ناوگان جنگی این کشور، در تیرماه سال ۱۳۶۶ به راه افتادند و دولت آمریکا نیز عملیات ســنگینی را در ابعــاد روانی، تبلیغی، سیاســی و نظامی به منظــور انجام موفقیت‌آمیز این اقــدام انجام داده بود؛ درحالی‌که بیش از ۱۰۰ خبرنگار را کشــتی بریجتون بالای عرشه خود داشت، لحظه‌به‌لحظه حرکت و رد شدن آمریکا از خلیج‌فارس از شبکه CNN به‌صورت زنده برای جهانیان پخش می‌شد.

مگر می‌شود مسلمان و انقلابی باشی و عبور آزادانــه و متکبرانه ناوهای جنگی آمریکایی را بر پهنه خلیج‌فارس ببینی و بی‌خیال به زندگی ادامه بدهی؟! فرماندهان سپاه به همراه سیاسیون وقت، جریان عبــور ناوهای جنگی آمریکا و نیز ســایر کشتی‌ها و شــناورهای تحت حمایت این کشور را به گوش حضرت امام خمینی(ره) رســاندند. امام(ره) دستور زدن ناو جنگی را دادند؛ اما برخی سیاسیون با توجیهات گوناگون، از جمله اینکه زدن کشتی آمریکایی در آن برهه هزینه دارد، مانع از این کار شدند.

ناو آمریکایی از منطقه یکم دریایی سپاه عبور کرده بــود که در دو مرحلــه فرماندهان به همراه سیاسیون خدمت حضرت امام رسیدند و در دیدار ســوم حضرت امام(ره) نیز فرمودنــد: «اگر من بودم، مــی‌زدم»، همین حرف امام برای «نادر» و هم‌رزمانش کافی بود تا عملیات شجاعانه‌ای علیه نفت‌کش آمریکایی‌ها تدارک ببینند.

شیرمردان نیروی دریایی سپاه اسلام و در رأس آنها سردار شــهید «نادر مهدوی» با هم‌رزمانش که تعدادشــان به کمتر از ۲۰ نفر می‌رســید، با رشادت وصف‌ناشــدنی و مشقت‌های فراوان در فاصله ۱۳ مایلی غرب جزیره فارسی در آب‌های خلیج‌فارس، ۶ مین دریایی را در آب رها کردند. به دلیل تلاطم بالای دریا، مین‌های رهاشــده در جاهای مناسب از قبل تعیین‌شده قرار نگرفت؛ اما به هر صورت در دریا رها شد و ناوگروه ذوالفقار به فرماندهی شهید نادر مهدوی از منطقه جدا شد.

سرانجام در دوم مردادماه سال ۱۳۶۶ و پس از گذشت ۴۰ روز از حرکت نفتکش آمریکایی در خلیج‌فارس، از ۶ شــناور آمریکایی که دو شناور نفت‌کش و چهار شــناور ناو اســکورت بودند، صدای مهیبی از خلیج‌فارس شنیده شد و کشتی غول‌پیکر «بریجتــون» در آب‌های خلیج‌فارس مورد اصابت مین‌های ریخته شــده قرار گرفت و کشتی نفتی بریجتون منفجر شد.

بلافاصلــه چهار نــاو جنگی اســکورت به نفت‌کش بریجتون چسبیدند تا جایی که این ناوها از تــرس اینکه اگر جلوتر بروند، احتمال برخورد با مین‌های کارشــده را دارند، از جای خود تکان نمی‌خوردند تا اینکه پس از سه روز، دو ناو سمت راســت آمریکایی از ترس اینکه مــورد اصابت موشک ایران قرار بگیرند، به سمت چپ کشتی بریجتون رفتند که متمایل به سمت عربستان بود.

این اقدام فرمانــده مهدوی به قدری برای امام خمینی(ره) خوش آمده بــود که به‌پاس قدردانی از ایــن عزیــزان، برنامه دیدار بــا حضرت امام خمینی(ره) تدارک دیده شــد و شیرمردان نیروی دریایی سپاه پاســداران انقلاب اسلامی به دیدار رهبر انقلاب نائل آمدند. در این دیدار، حضرت امام(ره) یکایک این سربازان جان‌برکف اسلام را مورد ملاطفت و تفقّد خود قرار دادند و پیشــانی سردار شهید «نادر مهدوی» را بوسیدند.

«نادر مهدوی» ســرانجام در ۱۶ مهر ۱۳۶۶ همــراه با هم‌رزمانش، همچون ســردار شــهید «غلام‌حسین توســلی»، «بیژن کرد»، «نصرالله شفیعی»، «آبسالانی»، «محمدی‌ها» و «مجید مبارکی» برای گشــت، با اســتفاده از دو فروند قایق «بعثــت» و یک فروند ناوچه به نام «طارق» به ســمت جزیره «فارســی» در آب‌های نیلگون خلیج‌فارس حرکت می‌کنند و بــا آمریکایی‌ها درگیر می‌شوند.

«نادر» و «بیژن»، با سلاح «دوشکا» به‌طرف بالگردهای آمریکایی در هوا شــلیک می‌کردند و هم در پی گرفتن شــهدا و زخمی‌ها از آب بودند. دشــمن پس از آنکه همه شــناورها و تجهیزات ناوگــروه را زده بود، پــس از ۲۰ دقیقه «نادر» و «بیژن» و چهار نفر دیگر را اسیر می‌کند.

«عبدالکریــم مظفری» همــرزم مهدوی در این باره می‌گوید: «در حــدود ۷ تا ۸ دقیقه، یک صدایی از طرف دریا شــنیده شد که کمتر از یک دقیقه آماده‌باش دادیم. شهید مهدوی دستور دادند که همه بچه‌ها مواظب باشند که این صدا از کجا می‌آید. ما در حال تمرکز و جست‌وجو برای پیدا کردن صدا بودیم؛ اما متأســفانه زمانی ما متوجه شدیم که اولین قایق ما شکار شد و به محض اینکه چند لحظه هلیکوپتر دور شد، نیروهای موشکی ما آماده شدند، موشک را برداشتند و فقط چرخیدند، به محض اینکه موشک شلیک شد، انفجار عظیمی در آسمان دریا نمایان شد. آن صدا، صدای انفجار هلیکوپتر بود و خوشــحالی، صلــوات و تکبیر بچه‌ها بلند شــد. نیروهای ما به صورت بی‌هدف شلیک می‌کردند، چون هلیکوپتری دیده نمی‌شد و می‌خواستیم منطقه را امن کنیم. در این وضعیت شهید مهدوی می‌توانست از منطقه خارج شود، ولی ما می‌دانســتیم که شهید مهدوی هیچ وقت بچه‌هــا را جدا نمی‌کند؛ بنابراین ماندند و مردانه جنگیدند و با کمترین امکانات، یعنی یک دوشیکا DShK ما با سه هلیکوپتر دشمن درگیر بود.»

مهدوی پس از اسارت بر عرشه ناو آمریکایی یو.اس.اس. چندلر بســیار ســخت و توان‌سوز مورد شکنجه ســربازان آمریکایی قرار می‌گیرد؛ به گونه‌ای که ســینه‌های او با میخ‌های بلند آهنین سوراخ می‌شود. او پس از اصابت تیرهایی به بازو، قلب و پیشانی به شهادت می‌رسد و پیکر مطهرش پس از گذشت شش روز، همراه با پیکرهای مطهر شهدا و اسرا از «مسقط» پایتخت کشور «عمان» تحویل گرفته می‌شــود. دست‌ها و پاهای محکم بســته او نشان می‌داد که دشــمن، حتی از جسم بی‌جان این شهید نیز هراس داشته است.

اهمیت جایگاه انسان‌های بزرگ را انسان‌های بزرگ بهتر می‌توانند تبیین کننــد؛ از این رو بیان رهبر معظم انقلاب درباره حماسه شهید مهدوی بسیار شنیدنی است. ایشــان چنین می‌فرمایند: «همین شــهید نادر مهدوی که شــما آقایان چند بار اســمش را اینجا آوردید، کسی از دوستان ما که وارد در این موضوعات اســت، می‌گفت اگر ایشان متعلق به کمونیست‌ها بود، یک چگوارا از او درست می‌کردند؛ یعنی یک چهره بین‌المللی مبارز. این جوان کم‌ســال یک چهره این جوری دارد: حضــورش در منطقــه خلیج‌فــارس، آن درگیری‌اش با آمریکایی‌ها، بعد هم دستگیری و شکنجه و شهادتش.»

قبیله عشق

آرزو به دل ماندم از زیر قرآن ردش کنم

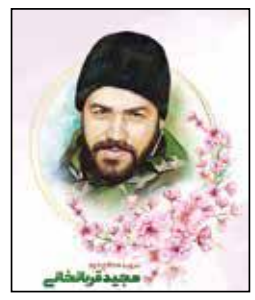

وقتی متوجه شــدم قرار اســت برود، لباس‌هایش را خیس کردم که هر زمان ســراغ لباس‌هایش را گرفت، بگویم خیس است. پنج‌شنبه بود که دیگر مطمئن شدم نمی‌رود. لباس‌هایش را پهن کردم. دیدیم یک‌دفعه لباس‌های خیسش را پوشــید. گفتــم: «چــه شــده لباس پوشــیدی؟» گفت: «می‌خواهم با بچه‌ها شوخی کنم، شــما که نگذاشتید بروم.» داشتم قرآن می‌خواندم. رفت قرآن بزرگ خانه را آورد، دستی رویش کشید و بوسید و گفت: «چرا این قرآن را نمی‌خوانی؟» با اخم گفتم: «با همینی که دســتم هست، می‌خوانم.» خواست که از زیر قرآن ردش کنم. قبول نکردم، گفتم عمرا. به شــوخی پرســیدم: «راهی سوریه هستی؟» گفت: «نه.» در حال رد شدن از زیر قرآن بود، به من گفت: «می‌توانی حداقل چندتا عکس از من بگیری.» بلند شدم با گوشی چندتا عکس گرفتم. عکسی که در حال بوسیدن قرآن است و عکسی که به من نگاه می‌کند. جایی نوشــته بود: «طفلی پدر و مادرم که خبر نداشتند به ســوریه می‌روم.» با همه تماس گرفته بــود که هوای پدر و مادرم را داشته باشــید. وقتی فهمیدم رفته، خیلی ناراحت شــدم. برای اینکه ســراغش را بگیرم به پادگان رفتم. یک روز بعد رفتنش حالم بد شــد و راهی بیمارستان شدم. از همانجــا عکس‌هــای حــرم حضــرت رقیه(س) را فرســتاد کــه در حال زیارت اســت. بیمارســتان بودم که عکس‌ها را نشانم دادند؛ یک لحظه انگار حالم خوب شــد، خیلی خوشــحال شــدم. پس از شــهادتش تا چهار ماه در کوچه منتظرش می‌نشستم. عادت داشتم وقتی مجید بود، ســر میدان منتظرش می‌ایســتادم. چشم انتظــارش بودم. الان هــم همان حس را دارم؛ ولی فامیل هوایم را دارند. از طرفی فکــرش را که می‌کنم، ایــن انتظار برایم زیباست و به مجید افتخار می‌کنم. همیشه برایش دعای عاقبت بخیری داشتم. همه فامیل می‌دانستند چقدر دوستش داشتم. همیشه می‌گفتم شاید به واسطه این دعا کار خوب یا زندگی خوب داشــته باشد؛ ولی فهمیدم قســمتش شــهادت بود. در این سال‌ها همیشه آرزو به دلم ماندم کاش فقط یک بار برمی‌گشــت تا مثل مادر شــهید حججی او را از زیر قرآن رد می‌کردم.

به نقل از مادر شهید مجید قربان‌خانی

شهید «مجید قربان‌خانی» متولد ۳۰ مرداد ۱۳۶۹ تهران است. او با یک سفر اربعین چنان منقلب و شیفته مسیر شهادت شد که در به در به دنبال راهی می‌گشت تا خودش را به سوریه برســاند و جزء مدافعان حرم شــود. ســرانجام او پس از گذر از فراز و نشیب‌های شدن‌ها و نشدن‌ها راهی سوریه شد. مجید پس از ۱۳ ماه از آن انقلابی که در روحش در اربعینی حســینی(ع) رقم خورد، در ۲۱ دی ۱۳۹۴ با رشــادت‌هایی که از خود در خان‌طومان ســوریه نشــان داد به آرزوی شــهادت خود رسید و پیکر مطهرش پس از گذشــت ســه ســال از شــهادتش، تفحص و به وطن بازگردانده شد.

صدا

رادیو بسیج

شبکه‌های رادیویی همزمان با گرامیداشت «هفته بسیج» ویژه برنامه‌های متفاوتی را تقدیم مخاطبان می‌کنند. رادیو جوان: بررسی دستاوردهای بســیجیان نمونه با برنامه‌های «پرچمدار»، «شکوه حماسه» و «جوونی مجاز». رادیو ایران: اجرای مسابقه فرمانده با حضور نخبگان بسیجی. رادیو ورزش: بررســی موضوع اردوهای بسیج و ورزشکاران بسیجی با عنوان «خــط اول». رادیو معارف: الگوگیری جبهه مقاومت از فرهنگ بســیج با عنوان «مدرســه عشــق». رادیو فرهنگ: از گروه تاریخچه تا کتاب‌هایی درباره بســیج. رادیو قرآن: با موضوع «یاوران بی‌ادعا» بیان کارکردهای امروزی بسیج و رادیو نمایش: طی ویژه برنامه «طلایه‌داران» بیان فعالیت‌های بسیج، پیشرفت‌ها و صحبت با مسئولان.

کتابخانه

تاریخ مقدس

در تازه‌های کتاب هفته گذشــته کتــاب «تاریخ توصیفی ـ تحلیلی دفاع مقدس» به قلم دکتر «محمدحسین افشردی» رئیس ســتاد کل نیروهای مســلح رونمایی شــد. این اثر دربردارنده سلسله مباحث آموزشــی تجزیه و تحلیل دفاع مقدس در مقطع دکتری اســت که از سلسه جلسات سردار سرلشــکر «محمد باقری» در دانشــگاه عالی دفاع ملی از مهرماه تــا بهمن‌ماه ۱۳۹۹ گردآوری شــده اســت. تاریخ توصیفی ـ تحلیلی دفاع مقدس را انتشارات بنیاد حفظ آثار و نشــر ارزش‌های دفاع مقدس منتشر کرده است و از طریق سامانه فروشگاه «صریر» قابل تهیه است.

قاب

خواب با اسلحه

«محمود حاج‌محمدی» عکاس این عکس که بازخورد جهانی داشته است، می‌گوید: «در منطقه فکه با ماشین در حال حرکت بودیم. دیدیم تانک ایستاده بود و داخل تانک کسی نبود. یک دفعه چشمم به نوجوان رزمنده‌ای افتاد که تفنگ در دست، کنار تانک خوابیده است. تا از این رزمنده عکس گرفتم، با صدای دوربینم بیدار شد و اسلحه را به سمت من گرفت و گفت: «جناب‌عالی؟» گفتم: «خبرنگار و عکاس هســتم.» گفــت: «حکمی چیزی داری یا نه؟» حکمم را نشــان دادم و گفت: «خب، حال شــما چطوره؟». (علیرضا ۱۳ ساله در فکه مجروح شد و ۲۹ بهمن ماه در بیمارستان آیت‌الله کاشانی اصفهان به شهادت رسید)

عکس‌ها: حامد گودرزی

در نخستین همایش تخصصی و حرفه‌ای حسابرسی مطهِر

انضباط مالی قدرت‌ساز است

احسان بهاری
خبرنگار

نخستین همایش تخصصی و حرفه‌ای حسابرسی مطهِر، از سوی سازمان حسابرسی سپاه پاسداران و با مشارکت سازمان‌های حسابرسی ستاد کل نیروهای مسلح، ودجا، آجا و فراجا با حضور هزار نفر از کارکنان شاغل در بخش‌های نظارت و حسابرسی نیروهای مسلح در دانشگاه جامع امام حسین(ع)، مرکز همایش‌های نورالرضا در راستای حفظ و ارتقای مستمر صلاحیت حرفه‌ای کارکنان شاغل، با موضوعات محوری نقش‌آفرینی حسابرسی در مهار تورم، گفتمان حسابرسی در تراز انقلاب اسلامی، آینده‌اندیشی حسابرسی، مدیریت دانش حسابرسی، تبیین اصول و ضوابط حسابرسی و بازرسی قانونی برگزار شد.

باخت دشمن به مقاومت

در ابتدای این مراسم «سردار سرلشکر حسین سلامی» فرمانده کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی اظهار داشت: «خداوند متعال به مسئله انضباط مالی در قرآن اشاره و تأکید دارد که اگر به یکدیگر قرض می‌دهید، حتماً آن را بنویسید؛ این اهمیت انضباط، شفافیت و کتابت را برای حفظ رابطه دقیق مالی در همه اجزای زندگی انسان نشان می‌دهد.»

سرلشکر سلامی با بیان اینکه هرگز هیچ موجود زیبا و سالمی بدون پایش و مراقبت سالم باقی نمی‌ماند، ادامه داد: «یک گلستان سراسر از گل اگر دائماً مراقبت، آبیاری و آفت‌زدایی نشود، به مرور زمان به فساد گرایش پیدا می‌کند.»

فرمانده کل سپاه افزود: «کنترل‌های درونی، وجدان، باورها و ایمان انسان قوی‌ترین و مستحکم‌ترین ابزار کنترل انسان برای پیشگیری از معاصی و خطاهاست و هیچ چیزی نمی‌تواند جایگزین باورها و اعتقادات درونی برای مصونیت داشتن از انواع معاصی شود.»

وی با بیان اینکه انسان در یک نبرد دائمی با شیطان است، ادامه داد: «با وجود اینکه وجدان انسان‌ها بهترین کنترل‌کننده انسان است، اما شیطان برای همه انسان‌ها و حتی پیامبران شیاطینی از انس و جن وجود دارد.»وی افزود: «در انضباط مالی نیازمند ساختار، روش و قاعده هستیم؛ در عالم اگر هر چیزی به حال خود رها شود، ساقط می‌شود. جذابیت‌های مادی و کشش‌های شیطانی همیشه در کمین انسان‌هاست و باید مراقبت شود.» سرلشکر سلامی با بیان اینکه همه موجودات به مراقبت و تعادل نیاز دارند، تأکید کرد: «هر چیزی از قاعده خود خارج شود دچار اشتباه می‌شود، در انفاق نیز باید تعادل حفظ شود. خداوند اعتدال و تعادل را حتی در مواجهه با دشمن برای آنکه ما را از مسیر مستقیم منحرف نکند و به جرم و جنایت نیفکند، مورد تأکید قرار می‌دهد.» فرمانده کل سپاه با بیان اینکه عدالت باید در همه امور اجرا شود حتی در مقابل دشمن؛ اظهار داشت: «خداوند متعال در برخورد با دشمنان می‌فرماید که وقتی می‌جنگید در کشتن اسراف نکنید؛ در حدی که دشمن تسلیم شود؛ علت حرمت سلاح هسته‌ای و کشتار جمعی در مکتب اسلام همین است و رهبر معظم انقلاب بر رعایت آن تأکید کرده‌اند.» وی با بیان اینکه در مسائل مالی انضباط بر اعتماد تکیه دارد، تصریح کرد: «از دل انضباط‌ها باید اعتماد شکل بگیرد، ابهام و آشفتگی قدرت برنامه‌ریزی را از مدیران و فرماندهان می‌گیرد. باید مواظب بود، چرا که هر اعتمادی به انضباط منجر نمی‌شود.»

فرمانده کل سپاه با بیان اینکه باید از دل انضباط و حسابرسی روش‌ها و برنامه‌های نو متولد شود، افزود: «باید در برنامه‌ریزی‌ها بهترین روش‌ها و مسیرها را انتخاب کنیم. انضباط فقط در دقیق بودن فرآیندها و نظارت‌ها نیست، بلکه در روش‌ها مهم است، مدیریت و فرماندهی برای انتخاب بهترین قاعده‌هاست.» وی تأکید کرد: «انضباط مالی، یعنی پرهیز از هر عاملی که با قانون و قواعد شرع منافات دارد.»

فرمانده کل سپاه با تأکید بر اینکه قاعده‌مندی، سامانه‌سازی، استفاده از نرم‌افزارها، نظارت‌های مستمر و پایش‌های دقیق موجب حفظ آبروی یک مجموعه است، گفت: «ترویج گفتمان پاکیزگی یک اصل است، اما باید سازوکارها قوی، دقیق، هوشمند و به موقع باشد.» فرمانده کل سپاه با تأکید بر اینکه دشمن به مقاومت مردم مظلوم و با ایمان فلسطین و اشتباهات خود باخته و اسلام در حال گسترش است، گفت: «ان‌شاءالله فلسطینی‌ها در این نبرد پیروز خواهند شد.»

علم بدون ایمان ابزار استعمار

در بخش دیگر مراسم «حجت‌الاسلام والمسلمین حاجی‌صادقی» نماینده ولی فقیه در سپاه پاسداران انقلاب اسلامی با بیان اینکه همه مسائل اقتصادی و مالی ما به مبانی اعتقادی برمی‌گردد، ادامه داد: «مهم‌ترین و تأثیرگذارترین عامل در رفتار و سبک زندگی انسان‌ها شاکله، شخصیت و هویتی است که به دست خود انسان ساخته می‌شود. این تفاوت انسان با دیگر موجودات است.» وی افزود: «شکل‌گیری شخصیت انسان از دو راه اتفاق می‌افتد: یک ـ آگاهی و علم؛ دو ـ گرایش‌ها و دلبستگی‌های قلبی و هر اندازه که آگاهی، معرفت، دانش و علم انسان بالاتر برود، گرایش‌هایش تعالی پیدا می‌کند.» نماینده ولی فقیه در سپاه با بیان اینکه علم بدون ایمان بزرگ‌ترین ابزار دست استعمار است، افزود: «علم قدرت و توانایی است، اما ایمان علم را مدیریت و هدایت می‌کند.» وی با اشاره به اینکه از ابعادی که باید در نظام مقدس جمهوری اسلامی تبیین کنیم، پیوند ایمان و دین است، یادآور شد: «نابسامانی‌های موجود و مشکلات به دلیل عمل نکردن به شریعت است. به شهادت نخبگان کشورمان مشکلات در نظام بانکداری به دلیل عمل نکردن به نسخه الهی است.»

حجت‌الاسلام حاجی‌صادقی ادامه داد: «علم و ایمان کنار هم سازنده هستند. علم و ایمان دو بال هستند و اینگونه همایش‌ها باید ما را به سمتی ببرند که در زندگی بازنده نشویم.» وی افزود: «در ادبیات دینی ما هدف از حسابرسی صیانت از آسیب دیدن و آلوده شدن انسان‌ها به مال شبهه‌ناک و حرام و حفاظت از سلامت مالی است. مهم‌ترین عامل بازدارنده از تعالی معنوی نیز لقمه شبهه‌ناک است و قطعاً با مال حرام، حرف حق در انسان اثر نمی‌گذارد.» نماینده ولی فقیه در سپاه هدف از نظارت و بازرسی را جلوگیری از ورود آلودگی و پیشگیری دانست و افزود: «در نظارت و حسابرسی خود مدیران را راهنمایی و هدایت کنید، این سازندگی و هدایت است.»

حجت‌الاسلام حاجی‌صادقی افزود: «ترحم به مفسد ظلم به سایرین است؛ مسائل مالی نیازمند آموزش‌های علمی و تخصصی است و در حوزه علمیه قوی‌ترین و پرحجم‌ترین کتاب‌های فقهی، اقتصادی است. همه کسانی که می‌خواهند در حسابرسی وارد شوند، ضوابط شرعی و فقه آن را بیاموزند.» نماینده ولی فقیه در سپاه با بیان اینکه بسیاری از اشتباهات و لغزش‌ها به دلیل عدم آموزش است، افزود: «در حسابرسی‌ها واقعیت‌های خارجی دیده شود. یکی از مشکلات و گلایه از ناظران این است که واقعیت را بیان نمی‌کنند.» وی با بیان اینکه بدون معاینه نسخه دادن خطاست، تأکید کرد: «متناسب با واقعیت‌ها یک رصد کامل داشته باشیم. گاهی نیاز است که خودمان را جای مدیر بگذاریم.»

حجت‌الاسلام حاجی‌صادقی ادامه داد: «نظامات باید اصلاح شود؛ زیرا گاهی مدیر را به تخلف وادار می‌کند. برخی نظامات آسیب‌زاست. نظامات باید متناسب با فرهنگ دینی و در تراز اسلامی به صورت جامع نگاشته شود.»

مبارزه جدی فساد مالی

در ادامه مراسم حجت‌الاسلام والمسلمین پورخاقان، رئیس سازمان قضایی نیروهای مسلح گفت: «متأسفانه، رژیم صهیونیستی انسانیت را در باریکه کوچک غزه قربانی کرده است. یک نسل‌کشی آشکار که متأسفانه رسماً در دنیا عربده‌کشی می‌کند و هیچ‌یک از حاکمان جهان به غیر از جمهوری اسلامی ایران و اندک دیگری از کشورها در مقابل این عربده‌کشی نطُق نمی‌کشند، قبلاً شاهد نسل‌کشی بوده‌ایم، در میانمار، در اوگاندا اتفاق افتاده، اما هیچ دولتی رسماً این جنایات را بر عهده نمی‌گرفت، اما امروز در باریکه غزه اسرائیل به فجیع‌ترین جنایات دست می‌زند و آمریکا و کشورهای غربی نیز از آن حمایت می‌کنند.»

رئیس سازمان قضایی نیروهای مسلح با بیان اینکه برخلاف حکومت‌های ظالم، ملت‌های بیدار حمایت خودشان را از مردم مظلوم و بی‌پناه نشان دادند، گفت: «هر چه این جنایات بیشتر اتفاق می‌افتد، اتفاقاً مشخص می‌شود که به فرمایش رهبر معظم انقلاب، چقدر این رژیم شکست بزرگ و جبران‌ناپذیری را در ۱۵ مهرماه امسال در جریان عملیات طوفان‌الاقصی متحمل شده است.» رئیس سازمان قضایی نیروهای مسلح با اشاره به نقش‌آفرینی سازمان قضایی نیروهای مسلح نسبت به انضباط مالی این نیروها گفت: «ما اصل را بر پیشگیری از وقوع جرم در نیروهای مسلح گذاشته‌ایم و اعتقادمان این است، هر چه بتوانیم از وقوع جرایم در نیروهای مسلح پیشگیری و صیانت کنیم، به وظیفه خودمان عمل کرده‌ایم. نقشی که سازمان قضایی نیروهای مسلح می‌تواند در این راستا ایفا کند دو چیز است: اول پیشگیری از وقوع جرم در نیروهای مسلح، صیانت از نیروها و نقش دوم مجازات مجرمان که آن هم پیشگیری کیفری است.» حجت‌الاسلام والمسلمین پورخاقان در بخش دیگری از سخنان خود با اشاره به تعبیر رهبر معظم انقلاب که فرمودند شما که خودتان بازرس هستید در این حیطه مواظب باشید، گفت: «کسانی که گرفتار جرایم می‌شوند، از اول نیت‌شان اینگونه نبوده، شیطان گام به گام انسان را فریب می‌دهد، باید با فساد مالی مبارزه جدی کرد، یک پایه از این مبارزه شما هستید. البته آن کسی که می‌خواهد برود بازرسی کند، حسابرسی کند، باید خودش انسانی پاک، فرهیخته و پاکدست باشد.» رئیس سازمان قضایی نیروهای مسلح گفت: «امروز برای هر یک از صندلی‌هایی که من و شما روی آن نشسته‌ایم، ۷۰ شهید خون پاک‌شان ریخته شده و باید فردا جوابگو باشیم، جوابگوی بچه‌های شهید مدافع حرم و دیگر شهدایی که تا به امروز خون پاک‌شان روی زمین ریخته شده است. خوشا به حال شما که دقت می‌کنید، نظارت می‌کنید که مبادا انحراف مالی در بین نیروهای مسلح اتفاق بیفتد و آبروی این نیروهای ارزشمند به خطر بیفتد.»

در پایان این مراسم رئیس سازمان قضایی نیروهای مسلح با اهدای لوح و هدیه از استادان نمونه، و مقالات برتر در این همایش قدردانی کرد.

مدافعان خط مقدم سلامت

بازدید جانشین نماینده ولی فقیه در سپاه از درمانگاه حضرت ابوالفضل(ع) سپاه

به مناسبت روز پرستار و به منظور پاسداشت از زحمات بی‌وقفه و دلسوزانه پرستاران عزیز و کادر بهداشت و درمان «حجت‌الاسلام والمسلمین حسین طیبی‌فر» جانشین نماینده ولی فقیه در سپاه از بخش‌های گوناگون درمانگاه حضرت ابوالفضل(ع) دیدن کرد و ضمن حضور در جمع پرستاران با تعدادی از این سپیدپوشان عرصه سلامت به گفت‌وگو نشست.

به گزارش خبرنگار «صبح صادق» حجت‌الاسلام والمسلمین حسین طیبی‌فر با گرامی‌داشت سالروز ولادت با سعادت حضرت زینب(س) و تبریک روز پرستار با سپاس از فداکاری مدافعان سلامت و گرامی‌داشت یاد و خاطره شهدای بهداشت و درمان در مقابله با ویروس منحوس کرونا، با اهدای گل و هدایایی به رسم احترام، اکرام و قدردانی از این سفیران بهداشت و درمان، از زحمات و مجاهدات این تلاشگران زینبی قدردانی و تشکر کرد. در پایان این مراسم «احمد نجفی» مدیر درمانگاه حضرت ابوالفضل(ع) سپاه ضمن قدردانی از حضور مسئولان ارشد نمایندگی ولی فقیه در سپاه، گزارشی از عملکرد آن مرکز درمانی ارائه داد.

سردار تنگسیری در جمع مدیران سیاسی سپاه مطرح کرد

درس بزرگ مردم غزه

فرمانده نیروی دریایی سپاه گفت: «وقتی اهداف دشمن صهیونیستی از تجاوز به غزه محقق نمی‌شود، این به معنای شکست راهبرد این رژیم است و ایستادگی رزمندگان مقاومت نماد پیروزی مردم غزه است.»

به گزارش خبرنگار «صبح صادق» «سردار دریادار علیرضا تنگسیری» در سومین فصل همایش مدیران سیاسی سپاه با اشاره به جنایت رژیم سفاک صهیونیستی و بی‌توجهی به قوانین و کنوانسیون‌های بین‌المللی با اشاره به حمایت‌های حزب‌الله لبنان و انصارالله یمن، افزود: «این ایستادگی و حمایت از جبهه حق و مردم مظلوم غزه درس بزرگی برای جهانیان و مایه روسیاهی حاکمان عرب بود که هیچ حمایتی از مردم مسلمان غزه نکردند.»

بنابر همین گزارش در حاشیه برگزاری این نشست مدیران سیاسی سراسر کشور با حضور در مراکز سپاه، بسیج، دانشگاه‌ها، مدارس، ادارات، مدارس علمیه و... در سراسر استان در جمع‌های گوناگون به سخنرانی کردند. گزارش تفصیلی این برنامه در شماره آینده صبح صادق منتشر خواهد شد.

مشق حماسه

دوازدهمین کنگره شعر فرهنگیاران سپاه برگزار می‌شود

معاونت فرهنگی و تبلیغات نمایندگی ولی فقیه در سپاه با مشارکت سازمان فرهنگی خانواده پاسداران و معاونت امور وابستگان سپاه، با هدف شناسایی، جذب، توانمندسازی و به کارگیری ظرفیت فرهنگیاران شاعر سپاه، به منظور استفاده از این ظرفیت در توسعه، گسترش و تعمیق نشر معارف و فرهنگ اسلامی، حفظ و تقویت روحیه انقلابی و ولایی در سپاه و جامعه، اقدام به برگزاری «دوازدهمین کنگره شعر فرهنگیاران سپاه» کرده است.

محورهای کنگره شعر فرهنگیاران سپاه در این دوره از این قرار است:

الف ـ بخش اصلی

۱ـ انقلاب اسلامی در موضوعات تبیین ارزش‌های انقلاب با نگاه تمدنی، دفاع از انقلاب اسلامی، امیدآفرینی و ولایت فقیه.

۲ـ بصیرت: استکبارستیزی و دشمن‌شناسی، آزادی قدس شریف و مبارزه با صهیونیسم، وحدت اسلامی و مقابله با جریان تفرقه و نفاق.

۳ـ خانواده: جایگاه والای زن و مادر، ازدواج، فرزندآوری و فرزندپروری(نسل علوی و فاطمی)، حجاب و عفاف، جایگاه پدر و مرد در خانواده.

۴ـ معنویت: نگاه انقلابی از عاشورا تا ظهور (آمادگی برای ظهور حضرت و حرکت به سوی امام)، جایگاه قرآن (واکنش به اهانت‌های صورت گرفته به ساحت مقدس قرآن کریم).

۵ـ شهدا و دفاع مقدس: راه، رسم و مرام شهیدان (به ویژه اخلاص به عنوان مهم‌ترین ویژگی شهدا)، شهدای امنیت.

ب ـ بخش طنز: در تمام موضوعات مختلف سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و...

ج ـ بخش ویژه: سپاه، پاسدار انقلاب اسلامی و بزرگ‌ترین سازمان ضد تروریستی دنیا (با نگاهی به بیانات رهبر معظم انقلاب در دیدار با فرماندهان سپاه در سال ۱۴۰۲).

در دوازدهمین کنگره شعر فرهنگیاران سپاه کارکنان شاغل، در سپاه اعم از عضویت‌های نظامی، کارمند، بسیجی ویژه، خرید خدمت و سربازان وظیفه، خانواده‌های کارکنان و وابستگان سپاه(همسر و فرزندان)، وابستگان سپاه می‌توانند شرکت کنند. دوازدهمین دوره کنگره شعر با همکاری معاونت فرهنگی و تبلیغات نمایندگی ولی فقیه در سپاه، سازمان فرهنگی، خانواده پاسداران، معاونت امور وابستگان سپاه برگزار می‌شود. تا ۵ دی‌ماه ۱۴۰۲ مهلت ارسال اشعار و نحوه ارسال آن برای کارکنان از طریق روابط عمومی و تبلیغات نمایندگی ولی فقیه در رده‌های سپاه و خانواده‌ها و وابستگان سپاه از طریق بارگذاری محتوا در پایگاه الکترونیکی شمیم آشنا (shamiim.ir)، اطلاعات تکمیلی در سایت شمیم shamiim.ir و کانال mashghehemase @در ایتا و رویکا.

سپاه پاسداران از سال ۱۳۹۰ اقدام به برگزاری کنگره‌های شعر در سپاه کرده که تاکنون یازده کنگره شعر سپاه با شناسایی ۶۰۰ شاعر سپاه از میان کارکنان، خانواده‌ها و وابستگان، به میزبانی رده‌های مختلف سپاه برگزار شده و تعداد ۱۰ کتاب شعر، منتخب اشعار شاعران چاپ و منتشر شده است. گفتنی است، در دوره پیشین ۴۲۶ شاعر سپاه از میان کارکنان، خانواده‌ها و وابستگان سپاه تعداد ۱۱۹۳ قطعه شعر خود را حول شش محور فراخوان برای دبیرخانه کنگره ارسال کرده بودند.

میراث ماندگار
ویژه هفته بسیج مستضعفان

میدان امروز جهاد کجاست؟

احمد رجایی
خبرنگار

اگر پیشینه تاریخی واژه «جنگ نرم» را نگاه کنیم، به پس از فتنه ۱۳۸۸ برمی‌گردد؛ آن روزها که اغتشاشات چهره واقعی و پشت پرده بسیاری از عناصر داخلی و خارجی را برای مردم ایران عریان کرد. همان زمان‌ها بود که واژه جنگ نرم وارد ادبیات سیاسی ایرانیان شد و قبل از آن، از مفاهیمی مانند «عملیات روانی» یا «تهاجم فرهنگی» استفاده می‌شد. با اینکه در جریان شکل‌گیری انقلاب اسلامی و حتی در دوران هشت سال دفاع مقدس با نیروهای تا بن‌دندان مسلح حکومت دیکتاتوری پهلوی و رژیم بعث عراق روبه‌رو بودیم و در هر دو عرصه پرچم پیروزی را به نوک قله رساندیم، همگان می‌دانند که حضرت امام(ره) هیچ موقع خشونت و سلاح را توصیه نکردند و ایشان سخت معتقد بودند که اگر مردم همراه نباشند، هیچ اقدامی به سرانجام پایدار نمی‌رسد.

نگارنده در این نوشتار سعی دارد به این بخش از پیش‌بینی امام خمینی(ره)، یعنی لزوم وارد شدن در جنگ نرم پس از پشت سر گذاشتن جنگ سخت اشاره کند و آنچه را که امام (ره) ۴۴ سال پیش در خشت خام می‌دیدند، بازگو کند.

دوران جنگ سخت و نظامی را پشت سر گذاشته بودیم که امام به صراحت بر تشکیل بسیج دانشجویی و طلبه تأکید کردند؛ دو قشری که آینده جنگ نرم به دست آنها بود، اما این پیام تا یازده سال، یعنی تا سال ۱۳۷۹ در پرده غفلت ماند؛ به گونه‌ای که دانشجویان و حوزویان تنها اقدام بسیجی‌ای که می‌توانستند داشته باشند، رفتن به میدان تیر خارج از شهر بود و حق هیچ‌گونه فعالیت تبیینی و تبلیغی نداشتند. ویژگی اصلی این پیام که محوریت آن حوزه و دانشگاه است و رنگ و بوی نیروهای مسلح ندارد، ما را به این نکته سوق می‌دهد که چشم‌انداز و پیش‌بینی امام(ره) از آینده‌ای خبر می‌داد که مورد توجه قرار نگرفته بود. امام(ره) در جنگ نرم از داخل جبهه خودی نیز غافل نبودند. ۱۱ سال غفلت از محتوای پیام دوم آذر ۱۳۶۷ امام(ره) نابخشودنی است. دقیقاً در همین فضا بود که رهبر معظم انقلاب کسانی را که نمی‌گذارند دانشجویان ما سیاسی باشند، لعنت کردند. خواسته‌های امام(ره) در آن پیام رنگ و بوی نظامی نداشت. آنچه امام می‌خواستند، نیاز دوران پس از جنگ سخت بود و کاملاً منطبق با جنگ نرم. این رویکرد و راهبرد امام در آن دوران بسیار جلوتر از زمانه خود بود؛ به گونه‌ای که شاید کمتر کسی از بسیج توقع تبیین و تبلیغ و رشد در مناسبت‌های علمی، فرهنگی، سیاسی و اجتماعی را داشت؛ زیرا آنان بسیج را تنها با لباس سیاسی و نظامی و کلاشینکف می‌شناختند و تمام.

خواسته‌های امام(ره) در آن پیام را باید از دو دیدگاه رفعی و دفعی دید. آمیزه‌ای از «ترویج نرم»، «هجوم نرم»، «مقاومت نرم» و «دفاع نرم»؛ برخی فعالیت‌ها به گونه‌ای است که در همان ابتدا راه را بر دشمنان سد می‌کند و مانع از اجرای پروژه‌های آنها در جنبه‌های فرهنگی، سیاسی، نظامی و اجتماعی می‌شود. یک وقت هم فعالیت به نحوی است که آسیب وارد شده را برطرف می‌کند. صورت اول را رفع می‌گویند و صورت دوم را دفع. نفوذی که از سال ۱۳۹۴ در کشور مطرح شد، یکی از کارهای بسیج دانشجو و طلبه مقابله با نفوذ اجانب در مراکزشان اعلام شد که این برگرفته از رویکرد رفعی پیام امام(ره) بود؛ اما در بُعد دفعی نیز حل مسائل اعتقادی بسیجیان و ترسیم چارچوب‌های اسلام ناب محمدی(ص) نیز به این دو مراکز واگذار شد و پاسداری از استقلال ایران، به ویژه استقلال سیاسی نیز به این دو مرکز سپرده شد که «فرزندان بسیجی‌ام پاسدار اصول تغییرناپذیر نه شرقی و نه غربی باشند.» تاریخ پس از امام(ره) نشان می‌دهد، کانون مبارزه با انقلاب اسلامی و در عین حال کانون دفاع از انقلاب اسلامی در این دو مرکز بوده است.

امام راحل برای فردای انقلاب اسلامی به اندازه‌ای که از ورود دشمن در قالب جنگ نرم نگران بودند، از دشمنان مسلح خارجی نگران نبودند؛ چرا که نیروهای اسلام امتحان خود را در هشت سال دفاع مقدس و در جنگ سخت پس داده بودند. از همین‌رو مرتب نسبت به حفظ سلامت محیط دانشگاه‌ها و دانشسراها (تربیت معلم) هشدار می‌دادند و درباره حوزه نیز فرمودند: «استکبار وقتی از نابودی مطلق روحانیت مأیوس شد دو راه را برای ضربه زدن انتخاب نمود. ارعاب و زور و دیگر خدعه و نفوذ در سال‌های اخیر که زور کارگر نشد و راه‌های نفوذ تقویت گردید.» ایشان معتقد بودند، اولویت فعلی آنها خدعه و نفوذ است که از مقدس‌نماهای متحجر تا طرفداران اسلام آمریکایی را دربرمی‌گیرد. اکنون و با رشد فناوری‌های ارتباطی و اطلاعاتی جنگ نرم ابعاد پیچیده‌ای به خود گرفته است.

آنچه در جنگ نرم آینده باید بیشتر نگران آن بود، مقابله مدعیان دین با انقلاب اسلامی است. این جماعت کسانی هستند که امام(ره) درباره اسلاف‌شان فرمودند: «در ۱۵ خرداد ۱۳۴۲ مقابله با گلوله و تفنگ و مسلسل شاه نبود که اگر تنها این بود مقابله را آسان می‌نمود، بلکه علاوه بر آن از داخل جبهه خودی گلوله حیله و مقدس‌نمایی و تحجر بود، گلوله زخم زبان و نفاق و دورویی بود که هزار بار بیشتر از باروت و سرب جگر و جان را می‌سوخت و می‌درید» و این داستان جنگ نرمی است که مستقیماً بر استانداردهای غربی سوار نیست، اما پوسیدگی از درون را رهنمون می‌شود.

آن میدانی که بسیجی باید در آن بایستد تا فضیلت‌های اصلی انقلاب زنده بماند، همین نقطه است. این همان مدلی است که دشمنان در برابر امیرالمؤمنین(ع) هم به کار بسته و ضربه ها به حضرت زدند و همان هلهله «ابشر و بالجنه یا جندالله» صحنه کربلاست که حسین‌بن علی(ع) را به قربانگاه برد. جنگ نرم امروز درون دینی و درون خانگی است. جنگ فرهنگی غرب شکست خورده و بستر خود را عوض کرده است. یارگیری از درون خانه و تولید پیاده‌نظام، محور جنگ نرم امروز است.

تفکری فراتر از سازمان

تشکیل بسیج پیشدستی انقلاب اسلامی است برای ایجاد یک چارچوب فکری در تحقق آرمان‌های انقلاب. این ادبیات در کلام امامین انقلاب بیشتر از هر نوع دیدگاهی دیده می‌شود؛ از این رو می‌توان گفت هفته بسیج، آغاز هنرنمایی بسیج تا به امروز است.

با نگاهی به سرگذشت بسیج، می‌بینیم که بسیج همیشه با امکانات بسیار کم، موقعیت‌های بسیار بزرگی در حوزه‌های فرهنگی، اجتماعی، سیاسی، امنیتی و حتی اقتصادی فراهم و تهدیدات بسیار بزرگی را در حوزه‌های گوناگون برطرف کرده است. سهم بسیج در حل مشکلات گوناگون کشور به گونه‌ای برجسته است که به هیچ صورت قابل کتمان و لاپوشانی نیست و اگر بخواهیم تمامی موارد آن را ذکر کنیم، به کتابی نیاز دارد. همین ویژگی اصیل و انقلابی بسیج بوده که تا کنون به مذاق مخالفان داخلی و خارجی خوش نیامده است؛ از همین رو در هر موقعیتی خواسته‌اند که به بسیج فشار بیاورند.

همانطور که از بیانیه امام خمینی(ره) درباره شکل‌گیری بسیج برمی‌آید، فقط حفظ امنیت کشور نیست؛ بلکه دایره فعالیت آن در همه عرصه‌های داخلی و خارجی است.

برای موفقیت ایران همین بس که از پس تمام مشکلات و حوادثی که روز به روز به بدنه ایران اسلامی تزریق می‌شد، برآمده و حتی پیشرفت‌های فراوانی را هم رقم زده است. از مهم‌ترین امتیازات انقلاب اسلامی، ماندگاری و به بی‌راهه نرفتن آن است. می‌دانیم انقلاب فرانسه در عرض شش سال از تب و تاب افتاد و کنار کشید. انقلاب روسیه نیز در طول پنج سال مضمحل شد؛ بنابراین اگر انقلاب را از این منظر نگاه کنیم، واقعاً شایسته قدردانی و الگوبرداری است؛ در حالی که هر دو انقلاب فرانسه و روسیه در مواجهه با جنگ‌ها شکست خوردند.

این موفقیت‌ها بی‌شک ثمره تربیت نیروهای کارآمدی است که انقلاب اسلامی آنها را سامان داده است. حال این سؤال شکل می‌گیرد که چرا با وجود بسیج در برخی ارگان‌ها، برخی فسادها و کم‌کاری‌ها هنوز ریشه‌کن نشده است؟ بدون شک، فساد اقتصادی در ادارات و وزارتخانه‌های مالی، با وجود بسیج در این وزارتخانه‌ها سازگاری ندارد و سؤال‌برانگیز است و وجود مسائلی، مانند تورم و تجمل‌گرایی و انحراف از اصول و از اهداف انقلابی و اسلامی، در کنار وجود بسیج قابل قبول نیست.

در پاسخ باید به ادبیات حضرت امام(ره) و نیز به ادبیات رهبر معظم انقلاب درباره بسیج نگاه بیندازیم که می‌بینیم سخن از حاکمیت تفکر بسیجی به معنای اجرا شدن فکر و ایده بسیج در همه بخش‌های جامعه است. با حاکمیت‌بخشی به تفکر بسیجی است که جامعه از هر انحراف و کجی در امان خواهد ماند. بنابراین، این وظیفه تمام نیروهای کشوری و لشکری است که در پیاده‌سازی تفکر بسیجی قدم بردارند؛ به گونه‌ای که تمامی نیروها بسیجی فکر کنند و بسیجی عمل کنند تا تفکر بسیج به صورت یک امر لازم، حکم‌فرما شود.

حکم‌فرما شدن تفکر بسیجی یک واژه نیست که آموزش داده شود؛ بلکه استقرار جزء به جزء آن در عملکرد دستگاه‌های مختلف کشور است. فداکاری، از خودگذشتگی و ایثار همان مسائل وجدانی است که در وجود هر بسیجی شکل می‌گیرد. اینها همان تفکراتی هستند که باید در تک تک نیروهای کشوری و لشکری نفوذ کنند. در این صورت است که پست‌ها و شغل‌های بالاتر سبب برخورداری بیشتر نمی‌شود، بلکه خدمت‌گزاری و فداکاری فرد را بیشتر می‌کند.

«حاکمیت‌بخشی به اسلام» و «مبارزه با انحرافات» از اصول اصلی تفکر بسیجی است و در واقع بر دوش نظام و بسیجیان قرار دارد؛ همانطور که امام خامنه‌ای فرمودند: «آنجایی که مسئله ارزش‌ها و اساس انقلاب و حاکمیت دین خدا مطرح می‌باشد، زمان حضور بسیج در صحنه است.» همچنین، رهبر معظم انقلاب درباره مبارزه با انحرافات در دیدار بسیجیان استان کرمانشاه فرمودند: «از جمله اساسی‌ترین کارهایی که بر عهده بسیج است و در بافت درونیِ هویت بسیج دخالت دارد، عبارت است از حمایت و دفاع از اصول مسلّم اسلامی. این هم در بیانات امام هست؛ اصول تغییرناپذیر اسلامی. اینجا بسیج، یک نقش فرادوره‌ای پیدا می‌کند. بسیج نگاه می‌کند ببیند که این حرکت عمومی انقلاب و نظام از مسیرِ درست منحرف نشود؛ مراقب است که انحراف به وجود نیاید؛ هر جا انحرافی مشاهده شد، بسیج در مقابل آن می‌ایستد. این از جمله خصوصیاتی است که مربوط به بسیج است؛ یعنی در مقابل انحرافات می‌ایستد. خط مستقیم به سمت اهداف والای انقلاب اسلامی، بدون هیچ‌گونه انعطاف و انحراف؛ از خصوصیات بسیج این است. این دیگر نگاهی از بالاست، نگاهی فرادوره‌ای است؛ در واقع فرازمانی است. در بعضی از بخش‌ها ممکن است اشکالاتی پیش بیاید؛ حرکت عمومی باید حرکت مستقیمی باشد. این نگاه، نگاه بسیجی است.»

اگر بخواهیم از چرایی اهمیت تفکر بسیج در دل جامعه صحبت کنیم، باید به شاخصه‌های اصلی آن توجه کرد. تفکر بسیجی مهم‌تر از بُعد تشکل و سازمان آن است، این نگاه که برگرفته از تعالیم اسلام ناب و سرمشق قرار دادن سیره و منش ائمه اطهار است، نقش‌های مهمی در خنثی‌سازی فتنه‌های دشمنان از یک‌سو و افزایش کارآمدی نظام دینی داشته است. به طور قطع در کنار نقش ولایت فقیه و امامین انقلاب، تفکر بسیج و منش بسیجی از عوامل اصلی پیشرفت‌ها و موفقیت‌های جمهوری اسلامی در همه عرصه‌ها بوده است. بر همین اساس، دشمنان به این نتیجه رسیدند که برای ضربه زدن به انقلاب اسلامی، باید به بسیج و تفکر بسیجی حمله و این مدل و نگاه را تضعیف کرد.

یکی از اولویت‌های جدی بسیج در گام دوم انقلاب، تلاش در جهت افزایش بصیرت و بینش سیاسی مردم ایران است. اهمیت این موضوع زمانی آشکار می‌شود که بدانیم جریان تحریف و همچنین نفوذ به شکل موریانه‌ای و نرم به دنبال استحاله نظام اسلامی است.

برخی از مهم‌ترین کارویژه‌های بسیج در گام دوم انقلاب را می‌توان به شرح ذیل نام برد:

الف- امیدآفرینی و ترویج نگاه خوش‌بینانه به آینده (به منظور مقابله با جریان تحریف): امیدآفرینی از آن رو اهمیت دارد که جریان تحریف با عملیات روانی و رسانه‌ای تلاش می‌کند آینده‌ای تیره و تار پیش روی ملت ایران ترسیم کند.

این در حالی است که حل مشکلات موجود در جامعه ایران منوط به تدبیر و اراده مسئولان اجرایی است که در این زمینه چالش جدی وجود دارد. به عبارت دیگر، قطعاً اهمیت عوامل داخلی کمتر از تحریم‌های خارجی نیست، لذا در صورتی که نگاه به ظرفیت‌های داخلی در بین مسئولان اجرایی کشور شکل بگیرد، آینده روشنی پیش رو خواهیم داشت. در این زمینه تفکر بسیجی می‌تواند راه‌گشا باشد.

ب- جهاد علمی: این امر در کاهش فاصله کشور با کشورهای توسعه‌یافته تأثیرگذار است. جهاد علمی به منظور تولید قدرت و رفع وابستگی‌های آسیب‌زا از کشور است.

ج- جوان‌گرایی: این موضوع از دلایل پیشرفت بسیج در همه ابعاد است؛ چرا که محور اصلی حرکت انقلاب اسلامی از بدو پیروزی تاکنون جوانان پرشور بوده‌اند. در واقع، بسیج جوان‌ترین مجموعه سازمانی منسجم در کشور است. یکی از خصوصیات بارز بسیج در این دوران همین مسئله است و جوانان انقلابی و در رأس آنها، دانشجویان بسیجی به عنوان موذنان جامعه هستند. مردم ما همواره از منعکس نشدن مشکلات‌شان به مسئولان گله‌مند بوده‌اند و حال بسیج دانشجویی با این رویکرد توانسته است پل ارتباطی مردم با مسئولان و حلقه واسطه حل مشکلات باشد. در واقع بسیجیان دانشجو با ریشه‌یابی مشکلات مردم آنها را با مسئولان و نهادها از جمله مجلس، دولت، قوه قضائیه و سایر نهادهای ذی ربط در میان گذاشته تا با تصمیم‌سازی و مطالبه‌گری از مسئولان آنها را به سوی آرمان‌های نظام، از جمله عدالت که از آرمان‌های انقلاب اسلامی و همچنین از محورهای گام دوم انقلاب است، راهنمایی و هدایت کرده و مشکلات کشور مرتفع شود؛ از همین رو خوشبختانه در سال‌های اخیر بسیج روی کیفیت نیروی انسانی و ارتقای سطح علمی در همه اقشار بسیج خوب کار کرده است که خود موجب کارآمدی بیشتر در عرصه‌های فرهنگی، علمی، اقتصادی و فنی و حرفه‌ای شده است. این خود می‌تواند یکی از مراحل تکمیل دولت اسلامی باشد. قطعاً اگر در حوزه منابع انسانی در همه ابعاد حرکت کنیم، بسیج مسیر پایه‌گذاری تمدن اسلامی را هموار خواهد کرد.

د: فراگیری و غیر جناحی بودن: در همین ارتباط رهبر معظم انقلاب فرمودند: «در بسیج باید طوری بسترسازی شود که هر کدام از آحاد ملت ایران بتوانند جای خود را در بسیج به راحتی پیدا کنند.» لذا سازماندهی عناصر مؤثر در جبهه انقلاب اسلامی در جهت انسجام نیروهای متعهد به انقلاب اسلامی از وظایف بسیج است. با توجه به مقتضیات زمان اکنون کارکرد بسیج سازماندهی اجتماعی نهضت روشنگری، شفاف‌سازی به ویژه نظارت بر عملکرد بخش‌های اقتصادی، مقابله با فساد اداری، رانت خواری و ارتقای سلامت اداری با حضور جهادی است. مقابله با جنگ اقتصادی، ترویج معنویت و اخلاق مداری، کمک به مبارزه با فساد، جوان‌گرایی و جوان‌پروری نیز از دیگر کارویژه‌های بسیج در مقطع کنونی است.

پیشتازان پیشرفت علمی

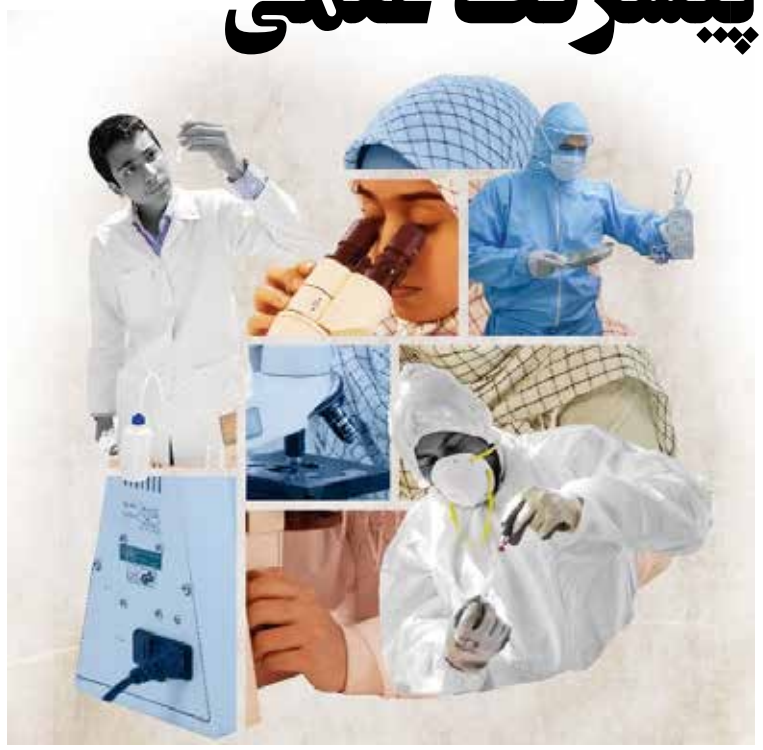

بی‌شک، سازمان بسیج یکی از ابتکارت مهم امام خمینی(ره) برای حراست از دستاوردهای انقلاب اسلامی است. سازمانی که مأموریت رفع و دفع موانع و آسیب‌ها، مقابله با تهدیدها و شرارت‌های بیرونی و پیشبرد اهداف انقلاب اسلامی تا تحقق تمدن نوین اسلامی را بر عهده دارد.

در این سرزمین، نام بسیج با رشادت و حماسه گره خورده است. نهادی که به تعبیر امام راحل «تشکیل بسیج در نظام جمهوری اسلامی ایران یقیناً از برکات و الطاف جلیه خداوند تعالی بود که بر ملت عزیز و انقلاب اسلامی ایران ارزانی شد.» و «شجره طیبه و درخت تناور و پرثمری است که شکوفه‌های آن بوی بهار وصل و طراوت یقین و حدیث عشق می‌دهد.» بسیج در فرهنگ انقلابی چنان جایگاه والا و مقدسی دارد که امام راحل در وصیت‌نامه سیاسی ـ الهی خود از پیشگاه خداوند تمنای حشر با بسیجیان را داشته و می‌فرمایند: «من همواره به خلوص و صفای بسیجیان غبطه می‌خورم و از خدا می‌خواهم تا با بسیجیانم محشور گرداند، چرا که در این دنیا افتخارم این است که خود بسیجی‌ام.»

در میان نقش‌ها و وظایف بسیج، حرکت پرشتاب در نهضت تولید علم و جنبش نرم‌افزاری از میان سایر نقش‌ها از برجستگی و اهمیت ویژه‌ای برخوردار است که نقشی راهبردی بوده و زلف استقلال و اقتدار و امنیت کشور و نظام با این نقش گره خورده است. در بزرگداشت هفته بسیج در سال‌های اخیر، نقش بسیج در حوزه علم و پژوهش اهمیت ویژه‌ای یافته است. رهبر معظم انقلاب استقلال و اقتدار کشور را به تحرک علمی کشور وابسته دانسته و می‌فرمایند: «کشوری که علم نداشته باشد نباید توقع عزت و استقلال و اقتدار داشته باشد.» نقش بسیج در نهضت تولید علم فراگیر و غیر قابل قیاس با سایر افراد در جامعه است. ورود بسیج به حوزه علم و فناوری مربوط به سال‌های آغازین پس از جنگ است. فعالیت بسیج در عرصه علمی، در سال ۱۳۷۱ با ایجاد سازمان تحقیقات و خودکفایی به صورت سازمان‌یافته و رسمی آغاز شد و چهار سال بعد در سال ۱۳۷۵ به سازمان مطالعات و تحقیقات بسیج تغییر نام یافت. با پیشرفت‌های شگرف و گسترده بسیج در ایجاد هزاران شرکت دانش‌بنیان و تولید علم، امروز چشم امید رهبری و باور و اعتماد مردم به تحرک انقلابی و جهادی بسیج در نهضت تولید علم دوخته شده است. حرکت بسیج در نهضت تولید علم حرکتی راهبردی، مرکب و چند لایه بوده و بر سایر مأموریت‌ها و وظایف بسیج به‌صورت مستقیم یا غیر مستقیم و در بازه زمانی کوتاه‌مدت یا بلندمدت تأثیر می‌گذارد.

حضور گسترده بسیج در همه لایه‌های علمی و پژوهشی کشور در دانشگاه‌ها، مدارس، مراکز تحقیقاتی و پژوهشی و حوزه‌های علوم دینی ظرفیت غیر قابل چشم‌پوشی برای ایجاد «نهضت تولید علم» و «جنبش نرم‌افزاری» در اختیار نظام قرار داده است. بسیج فرهنگی در حوزه‌های گوناگون تحت عناوینی، نظیر بسیج دانشجویی، اساتید، نخبگان و دانش‌آموزی وجود دارد. فعال شدن بسیج دانشجویی، اساتید و دانش‌آموزی، فرهنگ‌سازی و تولید علم را امکان‌پذیر کرده و بر سرعت آن می‌افزاید. در واقع، یکی از مخاطبان اصلی مطالبات و انتظارات رهبری، شورای عالی انقلاب فرهنگی، مراکز و دستگاه‌های راهبردی متولی تولید علم سازمان بسیج است و این سازمان انصافاً خوب عمل کرده است. رهبر معظم انقلاب در دیدارهای سالانه با نخبگان و استعدادهای برتر علمی کشور مطالبات بسیار مهمی در حوزه سرعت‌بخشی و کابردی کردن جنبش تولید علم داشته و دارند که به حق باید گفت بسیج با انگیزه بالا و ظرفیت بسیار خوبی که دارد، می‌تواند در جهت اجرایی شدن و عملیاتی کردن انتظارات معظم‌له اقدام کند.

حرکت کشور در حوزه علم و پژوهش و تحقق انتظارات رهبری، مسیر را برای رسیدن به قله‌های علم و دانش و تبدیل ایران به قطب علمی جهان هموار می‌کند. افزون بر این، باید گفت ایجاد تمدن بزرگ و نوین اسلامی مستلزم تحقق جنبش نرم‌افزاری و نهضت تولید علم است و تردیدی نیست که نقش بسیج در این مسیر پررنگ‌تر و کلیدی‌تر است. بسیج می‌تواند بین جامعه علمی کشور و دستگاه اجرایی تعامل و ارتباط برقرار کرده و مسئله محوری را به صورت جدی در دستور کار قرار دهد. بسیج همان‌گونه که در بسیاری از حوزه‌ها منشأ تحول و رسیدن به قله‌ها بوده و سرود ما توانستیم را نواخته است، انتظار می‌رود در حوزه تولید علم نیز بر مشکلات و موانع فائق آمده و عزت، اقتدار، امنیت و استقلال را تضمین و به ملت قهرمان ایران هدیه کند.

حضور بسیج در پیشرفت اقتصاد

رهبر معظم انقلاب «اقتصاد مقاومتی» را یکی از الزامات سیاست‌گذاری اقتصادی کشور برشمرده و فرمودند: «بسیج می‌تواند دستگاه‌های مسئول را، هم در جهت‌دهی، هم در هدف‌گذاری و هم در عمل یاری بدهد.» ایشان در ادامه افزودند: «مثل همین اقتصاد مقاومتی که بعضی از آقایان اشاره کردند، می‌تواند به‌عنوان مکمّل عمل کند، می‌تواند به‌عنوان امیدبخش عمل کند. بعضی از دستگاه‌های دولتی در بعضی از زمینه‌ها دچار ناامیدی می‌شوند و می‌گویند: نمی‌شود! چطور نمی‌شود؟ این همه کارهای بزرگ انجام گرفت، نمی‌شود یعنی چه؟ می‌گویند: نمی‌شود! بسیج وقتی که جلو افتاد، وقتی این نیروی جوان و پیشران، حرکت صحیح خودش را دنبال کرد، آن آدم ناامید و افسرده هم بانشاط می‌شود و امیدوار می‌شود.»

منظور رهبر معظم انقلاب از حضور بسیج در بدنه اقتصاد مقاومتی همانی است که در جمله ایشان آمده است؛ یعنی حضور مکملانه. حضوری که در آن بسیج تمام مسئولیت را برعهده ندارد؛ اما حداقل به منزله مُکمل در زمینه جهت‌دهی، هدف‌گذاری و نهایتاً در عمل به شکل مستقیم و غیرمستقیم ایفای نقش می‌کند؛ از همین‌رو در ادامه برخی از فعالیت‌هایی را که بسیج در طول این سال‌ها در آن ورود کرده است یا می‌تواند دستی در آن داشته باشد، آورده‌ایم.

۱ـ کمک به ایجاد و توسعه تعاونی‌ها و تشکل‌های اقتصادی مردم‌پایه در بخش‌ها و موضوعات گوناگون؛ از جمله تعاونی‌های روستایی و کشاورزی در جهت ایجاد هم‌افزایی و حذف واسطه‌گری غیرقانونی و کاذب از چرخه تولید و افزایش درآمد تولیدکنندگان واقعی و کمک به ایجاد کارگاه‌های تولیدی و بنگاه‌های کوچک و زودبازده روستایی و توسعه صنایع دستی به‌ویژه در روستاها در قالب طرح «هر روستا یک کارخانه با چند کارگاه».

۲ـ شناسایی فرصت‌ها، ظرفیت‌ها و امکانات استان و شهرستان برای رونق تولید متناسب با توانمندی‌های بومی (قطبی‌سازی محصولات)، متناسب با شرایط هر منطقه، استان یا شهرستان برای تولید یک یا چند موضوع خاص (برای نمونه بروجرد قطب مبل‌سازی، تویسرکان گردو، گیلان برنج و...).

۳ـ استفاده از تجارب محرومیت‌زدایی برای پیگیری منابع و امکانات مردمی و دولتی برای رونق تولید.

۴ـ ارائه خدمات مشاوره‌ای حرفه‌ای به کارآفرینان و سرمایه‌گذاران با کمک متخصصان بسیج و دستگاه‌های ذی‌ربط و ترغیب مردم و صاحبان سرمایه به ایجاد صنایع تبدیلی و فرآوری‌سازی، صنایع بسته‌بندی و صنایع جانبی در جهت ایجاد ارزش افزوده به‌ویژه در بخش کشاورزی متناسب با توانمندی‌های محلی با اولویت بخش‌ها و روستاهای بزرگ.

۵ـ تربیت نیروی انسانی و نیز توانمندسازی و آماده‌سازی مردم؛ «مردمی کردن اقتصاد» برای پذیرش نقش خود در اقتصاد «زنجیره تولید تا مصرف» و کانالیزه‌سازی و هدایت آنها به سمت اولویت‌های اقتصادی موردنیاز کشور و امیدآفرینی و ایفای نقش پیش‌برندگی و بسیج عمومی مردم برای سازندگی و همچنین تشویق و ترغیب آنها برای ورود به عرصه تولید در بخش‌های مختلف، از طریق اقدامات فرهنگی، مانند اجرای انواع آموزش‌ها، تهیه و تولید فیلم و کتاب یا برگزاری مسابقه و سایر اقدامات مشابه.

این را باید دانست که گسترش فرهنگ کار و تلاش و فرهنگ خودباوری و ترغیب مردم به مصرف کالاهای ایرانی و کمک به اصلاح الگوی مصرف و پیشگیری از گسترش فرهنگ اسراف از مسائل مهم و حیاتی کشور است که می‌توان در این زمینه از کمک متخصصان بسیج در حوزه مسائل اقتصادی بهره برد و با ایجاد ارتباط بین دانشگاه و بخش تولید محقق شدنی است.

شکوفایی در دل میدان

«جوان‌ها را یادشان بدهید و همه جا باید اینطور بشود که یک مملکت بعد از یک چند سالی بشود یک کشوری با ۲۰ میلیون جوان که دارد بیست میلیون تفنگدار داشته باشد. بیست میلیون ارتش داشته باشد. و این یک همچه مملکتی آسیب‌بردار نیست.» ۴۴ سال از این جمله تاریخی امام خمینی(ره) که در ۵ آذر ۱۳۵۸ ایراد فرمودند، می‌گذرد؛ جمله‌ای که موجب شد تا سیل پرخروش و میلیونی مردم برای نام‌نویسی در این ارتش بیست میلیونی به پا خیزند.

محفوظ ماندن مملکت از آسیب، هدف و غایتی که امام خمینی(ره) برای بسیج مستضعفین جمهوری اسلامی ترسیم کردند. بنابراین آنچه برای بسیج مهم و ضروری است، آسیب‌شناسی و گام برداشتن برای حل و فصل آن است و این مهم به فهم تکلیف‌گرایی و چگونگی پیدا کردن تکلیف از منبع متقن و صحیح نیاز دارد.

جملاتی از این دست که «وظیفه امروز بسیج تربیت نیروی تراز انقلاب اسلامی است»، «وظیفه امروز بسیج فعالیت قدرتمندانه در جنگ نرم است» و «وظیفه امروز بسیج حضور در صحنه‌های مختلف انقلاب است» جملات خط و ربط‌داری است که نشان از دغدغه‌مندی و آسیب‌شناسی گوینده دارد؛ اما آنچه از بسیج در طول چند دهه دیده‌ایم، حرکت و قدرت‌گیری بسیج درست زمانی بوده است که به جای این غالب جملات آنها را به میانه میدان دعوت کرده‌اند و به آنها مستقیم گفته‌اند وظیفه شما و برنامه ما این است. چنانکه در مبارزات بسیجیان با عناصر ضد انقلاب، منافق و معاند از دوران پیروزی انقلاب اسلامی تاکنون، در طول هشت سال دفاع مقدس، در میدان‌های علمی، در سازندگی کشور و در عرصه‌های آموزشی، فرهنگی، عقیدتی و ورزشی کشور این گونه بوده است. به نوعی می‌توان گفت همانطور که در سپاه پاسداران انقلاب اسلامی فرهنگ «بیا» بر فرهنگ «برو» مقدم و در جایگاه بالاتر قرار دارد، در بسیج نیز این قاعده حاکم است. اصولاً در برنامه‌هایی که جنبه مقاومت و ایستادگی در مقابل دشمنان در آن حاکم است، این نوع نگاه بسیار راهبردی و سازنده است.

وارد میدان کردن و مطالبه هدفدار و برنامه‌ریزی شده از بسیج مردمی همیشه راه‌گشا و چاره‌ساز بوده است. اگر در موسم طوفان‌الاقصی، رهبر معظم انقلاب درخواست متحد شدن و وارد میدان کردن مردم کرانه باختری را دارند، از همین منظر است و اگر مردم دنیا با نگاهی کاملاً سرد به کرانه باختری نظر می‌کنند، از این روست که نمی‌دانند هر اتحادی به یک فرمانده پیشرو و ایستاده در خط مقدم نیاز دارد که آنها را دعوت کند. به همین دلیل است که معظم‌له می‌خواهند که مردم کرانه باختری را مسلح کنند و مسلح کردن بیش از هر چیز به یک فرماندهی و پیش رونده نیاز دارد تا آسیب‌ها و نیازهای زمانه را به خوبی درک کرده، مردم را به همان سمتی که شایسته است، دعوت کند. بنابراین، اینکه رهبر معظم انقلاب می‌فرمایند: «این اعتقاد ماست که کرانه باختری هم مثل غزه باید مسلح بشود. دست قدرت [لازم است]. کسانی که علاقه‌مند به سرنوشت فلسطینند، اگر می‌توانند کاری بکنند، کار این است؛ در آنجا هم باید مردم را مسلح کنند. تنها چیزی که ممکن است از محنت فلسطینی‌ها بکاهد، عبارت است از همین که دست قدرت داشته باشند، بتوانند قدرت‌نمایی بکنند؛ والا با برخورد رام و مطیع و سازش‌کارانه، هیچ کاری به نفع فلسطینی‌ها انجام نخواهد گرفت.» به همین دلیل است که با شعارهای بیرون گود نه تنها حرکتی ایجاد نمی‌شود؛ بلکه اگر هم حرکتی رخ بدهد، بی‌سرانجام و بی‌هدف خواهد بود.

بنابراین شجره طیبه بسیج، مجموعه ممتازی است که مبتنی بر تکلیف‌گرایی است و مهم‌ترین عنصر در تکلیف‌گرایی تشخیص وظیفه است و این تشخیص وظیفه بر عهده فرماندهانی است که افزون بر آگاهی از آسیب‌ها و نیازهای جامعه در خط مقدم ایستاده باشند و دیگران را فرا بخوانند. حال اینجاست که چگونگی تشخیص وظیفه و عمل کردن به آن مطرح می‌شود. در اینجاست که جایگاه رفیع هادی و نگاه تیزبین رهبری جامعه اسلامی معنا می‌یابد. به واقع رهبر جامعه اسلامی همان حکیم فرزانه‌ای است که با اشراف کامل به دین و شریعت اسلامی از یک‌سو، و اشراف و تسلط و آگاهی تمام به وضعیت کنونی جامعه و موقعیت جبهه حق و باطل، وظیفه و تکلیف امروز دین‌داران را مشخص کرده و آنان را به عمل به تکلیف دعوت و تشویق می‌کند. بسیجی نیز مصداق همان پیرویی است که با بصیرت کامل دل در گرو فرمان ولی خود داشته و با مشخص شدن تکلیف وارد میدان شده و برای تحقق آن با تمام وجود اقدام می‌کند.

صبح صادق

هفته‌نامه
سیاسی، فرهنگی و اجتماعی
صاحب امتیاز
معاونت سیاسی نمایندگی ولی فقیه در سپاه

مدیرمسئول: یدالله‌جوانی
سردبیر: علی حیدری

شورای‌سیاست‌گذاری:
علی‌قاسمی، سیامک‌باقری، سعدالله‌زارعی، عزیزغضنفری، فرهادمهدوی، مهدی‌سعیدی، فتح‌الله‌پریشان، احدکریم‌خانی، حسین‌عبداللهی‌فر
دبیرتحریریه: سیدفخرالدین‌موسوی
مدیرفنی: محمدصالح‌نادری
نگارش‌وویرایش: محبوبه‌حاجی‌آقایی
صفحه‌آرا: علی‌اکبر هدایتی
عکاس: حامدگودرزی
ناظرچاپ: سعیدقاسمی

چاپ: مرکز چاپ سپاه: ۳۸۵۲۲۴۴۶(۰۲۱)
تلفن: ۱۱۰و۷۷۴۶۰۱۰۰ (۰۲۱)
basirat.ir
@ssweekly
نمابر: ۷۷۴۸۸۴۲۶
سامانه پیامک: ۳۰۰۰۹۹۰۰۳۳

شماره ۱۱۱۹ | دوشنبه ۶ آذر ۱۴۰۲

صبحانه

ریشه‌های محکم

تنها کسانی موفق هستند که آن را ابتدا در درون پرورانده‌اند و با آن رشد کرده‌اند، تسلیم هر شکست نشده‌اند و هر بار محکم‌تر و مقاوم‌تر روی پای خود ایستاده‌اند. موفقیت بر اساس تعریف خود، نه به میزان منزلت و اعتباری که جامعه به فرد می‌دهد، وابسته است و نه به قرار گرفتن در فهرست افراد معروف. تعریفش این است؛ موفقیت حقیقی، موفقیت درونی است. همین!

صادقانه

تلاش و جدیت، دلیل آمرزش

پیامبر(ص) فرمودند: «بعضی از گناهان به وسیله نماز و صدقه هم آمرزیده نمی‌شوند. سؤال شد یا رسول‌الله! پس چه چیز موجب آمرزش آن گناهان است؟ فرمود: جدیت و تلاش در طلب معیشت.»

مستدرک‌الوسائل و مستنبط‌المسائل، ج۱۳، ص ۱۳

تلخند

کشتار رژیم صهیونیستی تا سوت آتش بس موقت! کارتونیست: احمد رحماء از ترکیه

داستان

شرم

نفیسه محمدی
دبیر گروه جوان

دیوانه شده بود. دیوانگی که شاخ و دم نداشت. همین کارها، یعنی دیوانگی محض. چندبار خیز برداشت تا شیشه مغازه را پایین بیاورد، اما به هر زور و ضربی بود، جلویش را گرفته بودند. زیر بار نمی‌رفت. مدام فکر می‌کرد فریبش داده‌اند یا قصدشان این است که کلاه سرش بگذارند. باقی کتاب‌ها را جمع کرد و توی جعبه گذاشت. دو سه جمله هم زیر لب نثار کتابفروشی کرد و از مغازه بیرون آمد. کلی برای این کتاب زحمت کشیده بود. حالا نصف کتاب‌ها را برده بودند و شاگرد کتابفروشی همراه پیرمردی که همیشه آنجا پرسه می‌زد، حرف‌های نامعلومی می‌زدند. معلوم بود کتابفروش نیمی از کتاب‌ها را فروخته و خودش آفتابی نمی‌شد که جواب پس بدهد. شاگرد مغازه هم نمی‌توانست حامد را آرام کند.

اشک توی چشم‌هایش جمع شد. درست مثل وقتی که مادر به خواهر مریضش غذا می‌داد و معده بیمارش غذا را نمی‌پذیرفت. چقدر مادر تلاش می‌کرد و در نهایت جز غصه چیزی عایدش نمی‌شد.

حالا هم مرد جوان عمری زحمت کشیده بود و تمام تحقیقاتش را با هزینه شخصی چاپ کرده بود. دنبال کسی می‌گشت تا آنها را بفروشد و قسمتی از هزینه‌ها جبران شود و برود سراغ کتاب بعدی... اما حالا خبری از کتاب‌هایش نبود. فروشنده وعده سرخرمن می‌داد. می‌گفت برای چند مؤسسه پژوهشی ارسال کرده تا نظرشان را جویا شود و بتوانند همکاری بهتری داشته باشند و چه بسا حامد را به عنوان پژوهشگر بپذیرند؛ اما معلوم بود دروغ است. اگر دروغ نبود حتما خودی نشان می‌داد و خبری می‌شد.

تمام راه به خرده طلای مادر فکر می‌کرد که برای چاپ کتابش هزینه شده بود. سیگاری از جعبه بیرون کشید، اما مچاله کرد و بیرون انداخت. قرار بود هر طور شده ترک کند. ناامید بود، خیلی ناامید. ماشین را پارک کرد و کنار دیوار خانه نشست. کاش تا فردا کسی از کوچه رد نمی‌شد. مثلا رفته بود با خبر خوب برگردد. حالا به مادرش چه باید می‌گفت؟

دستش را به سمت جیب برد تا تلفن همراهش را بیرون بکشد، نبود. مثل برق گرفته‌ها از جا پرید. ماشین را زیرورو کرد. جعبه کتاب‌ها را، صندلی‌ها و صندوق عقب را، هرجا را گشت نبود. این چه بدشانسی بود؟ به سرعت سمت مغازه ابزارفروشی سرکوچه رفت. احسان داشت ابزارها را توی قفسه‌ها می‌چید. حامد را که دید، سلام گرمی کرد. حامد بی توجه گوشی مغازه را خواست تا شماره خودش را بگیرد. با هول و هراس از گوشی گمشده‌اش گفت. زنگ ممتد گوشی دلش را آرام کرد. فقط کاش کسی جواب می‌داد. صدایی شنید.

ـ سلام آقا این گوشی اینجا جامونده، ما اسم شما رو دیدیم جواب دادیم، شما صاحب گوشی رو می‌شناسی؟

حامد نفس راحتی کشید و گفت: «خودمم، اونجا کجاست، بیام گوشی رو ببرم؟ خدا خیرتون بده...»

صدای خنده از آن سوی خط آمد.

ـ به‌به آقا حامد رسولی! خودتی بابا؟ پاشو بیا کتاب فروشی حاتم...! فقط یه جعبه شیرینی هم بیار، آقا حاتم با یه مؤسسه مثل اینکه قرارداد شما رو بسته، چقدر خوشحال بود... اومدیا... کتابا رو هم برگردون جنگجوی کوهستان...!

یک لحظه انگار همه چیز در وجود حامد فرو ریخت و شرم و خجالت و شادی، وجودش را پر کرده بود.

راه نرفته

هلیکوپتر نباش

اکرم وصالی دلشاد
کارشناسی ارشد روانشناسی تربیتی

ـ عزیزم چند ساله؟
ـ چهار سالشه خاله‌اش!
ـ دخترم چایی می‌خوری؟
ـ نه ممنون چایی دوست نداره!

اینها تنها چند نمونه کوچک از جملاتی است که به ظاهر محبت‌آمیز هستند و ما امروزه در تمام مکان‌هایی که کودکان حضور دارند، می‌شنویم! جملاتی که تأثیر مخربی در رشد استقلال شخصی و خودکفایی و اعتماد به نفس یک کودک می‌گذارند!

این سبک رفتاری والدین در روان‌شناسی معروف به «والدین هلیکوپتری» است. این والدین بیش از حد مراقب کودکان خود هستند و به آنها اجازه استقلال شخصی را نمی‌دهند. برای جلوگیری از دام هلیکوپتری شدن ما والدین، راه‌های گوناگونی وجود دارد؛ از جمله با توجه به سن فرزندتان، دامنه تصمیماتش را گسترش دهید و کارها را مانند کارفرمایی کاربلد از دور نظارت و مدیریت کنید و به او فرصت کسب تجربه را بدهید. به کودک دبستانی خود اجازه انتخاب فعالیت فوق برنامه یا سرگرمی‌های مورد علاقه‌اش را بدهید و بچه‌های بزرگ‌تر را در انتخاب کلاس‌ها و رشته‌های دانشگاهی آزاد بگذارید و فرزند خود را گذشته از دست رفته خود تصور نکنید. در اختلافات بین فرزندتان با دوستان، همکاران و مدیرانش دخالت نکنید، اجازه دهید خود به میدان اجتماع پا بگذارد و تنها نحوه مدیریت شرایط را به او آموزش دهید و همدلانه به حرف‌هایش گوش دهید.

سلامت

قدرت ذهن

برای داشتن روزی سرشار از انرژی و انجام با کیفیت کارهای روزانه، یادگیری و مطالعه به تمرکز نیاز داریم. روش‌های بسیاری برای کمک به حفظ تمرکز وجود دارد؛ اما غذا هم نقش مهمی در تمرکز ما در طول روز دارد. با افزایش سن، بدن هم پیرتر می‌شود؛ اما می‌توانیم با افزودن مواد غذایی مناسب به رژیم غذایی، با پیری مقابله کنیم و جلوی کاهش قدرت تمرکز را بگیریم.

مصرف صبحانه را فراموش نکنیم؛ با مصرف غلات سبوس‌دار، لبنیات و میوه در وعده صبحانه، سطح مورد نیاز انرژی شما برای انجام کارهای‌تان تأمین می‌شود و قند خون لازم به مغزتان می‌رسد. البته زیاده‌روی نکنید؛ چراکه محققان کشف کرده‌اند که صبحانه پرکالری سبب اختلال در تمرکز خواهد شد.

امگا۳ را در رژیم غذایی خود بگنجانید؛ ماهی و گردو از منابع عالی امگا۳ هستند. شکلات تلخ اگر به مقدار کم مصرف شود، می‌تواند بسیار مفید باشد. مطالعات بسیاری نشان داده‌اند که ترکیب گیاهی به نام فلاونول موجود در دانه‌های کاکائو که در تهیه شکلات استفاده می‌شود، می‌تواند سلامت قلب شما را بهبود بخشد و به کاهش استرس کمک کند. استرس کمتر به شما کمک می‌کند بهتر تمرکز کنید.

بسیاری از مطالعات ثابت کرده‌اند که قهوه در دوزهای مناسب برای تمرکز مفید است؛ اما باید مراقب باشید و روزانه مقدار زیادی از آن را مصرف نکنید که ممکن است سبب بی‌خوابی، بی‌قراری و... شود. نوشیدن آب و عملکرد مغز با هم ارتباط مستقیمی دارند؛ پس برای داشتن تمرکز در طول روز، بدن باید هیدراته باشد، یعنی با کمبود آب مواجه نشود، بنابراین آب کافی در روز بنوشید.

غیر رسمی

ابوالفضل مایی

یکی از روزهای تابستان سال ۱۳۶۵، از روابط عمومی ریاست‌جمهوری زنگ زدند و گفتند که آقای رئیس‌جمهور عزم تبریز دارند و مایل هستند ملاقاتی با استاد تدارک شود که بهتر است چند نفر از شعرای تبریز هم در آن دیدار ملتزم و مشایع باشند.

روز بعدش معظم‌له به تبریز آمدند و چون حضور ایشان در منزل استاد یا منزل روز ورود آقا که منزل امام جمعه وقت بود، مناسب نبود، سالن استانداری را در نظر گرفتیم و حدود ۲۰ تا ۳۰ نفر از شعرای تبریز را هم دعوت کردیم. بعد از نماز مغرب بنده استاد را از منزل‌شان به میعاد ملازمت کردم.

دیدار آقا و استاد حکایتی است که با کلام توصیف نمی‌شود. بسیار صحنه دلاویزی بود. از این جهت که من با تمام رفتارها و سکنات استاد حکیم آشنایی دارم، برای من این نوع استقبال از استاد بسیار شگفت‌انگیز بود. این دو همدیگر را به آغوش کشیدند و استاد تا دست آقا را در دست گرفت، گریه عجیبی کرد.

دست آقا را به سینه فشرد و گفت: «ابوالفضل مایی». آخر این چه شقاوتی است که با این دست چنین بکنند؟ منظره تاریخی بود. گریه امانش نمی‌داد و تا دقایقی بعد از اینکه هر دو جلوس فرمودند، استاد همچنان می‌گریست و هنگام نشستن هم چندی دست‌شان را روی دست آقا گذاشته بودند.

سیدمحمدحسین بهجت‌تبریزی (شهریار)

حسن ختام

منتقم

برخی سکوت‌ها از هزاران فریاد رساترند. کودکانی که با شهادت‌شان ریشه‌های یک سرزمین، یک ملت و یک خانواده را برای ماندن، ایستادن و جنگیدن تنومند می‌کنند، از هزاران فریاد و هزاران گلوله کاری‌تر هستند؛ کودکانی که منجی پیروزی و منادی آزادیند.

ای کودکانی که طعم شیرین شهادت را نوشیده‌اید، خیال‌تان راحت که صدای مظلومیت‌تان به همه گوش‌ها و رنگ شهادت‌تان به همه چشم‌ها رسیده است. دل‌تان از سکوت دولت‌های ترسو نشکند؛ آن چیزی که باید بشکند، دل آنهاست از سکوت‌شما.

ای کودکان، ما را هم ببخشید اگر در گردونه عادت جا خوش کرده‌ایم. اگر دیگر با اضطراب و نگرانی جلوی تلویزیون نمی‌ایستیم، اگر دیگر مثل روزهای اول با حیرت به عکس‌های فجایع خیره نمی‌شویم. بهت نمی‌کنیم. اگر کم‌کم داریم به خبرهای کم‌اهمیت‌تر هم می‌پردازیم. اگر آخرین تقلاهای عاطفی‌مان را برای سرزنش نشدن به کار می‌گیریم.

ای کودکان! با این همه، خیال‌تان آسوده باشد که در گوشه‌ای از دنیا مردی ایستاده است که غم شما را به تمامی به دوش می‌کشد؛ مردی که وعده و ذخیره خداوند است برای انتقام از همه خون‌هایی که به ناحق بر زمین جاری شده است. مردی که پیامبر اسلام(ص) او را چنین نامید: «الا انّه المنتقم من الظالمین الا انّه مدرک کل ثار لاولیاء اللّه عز و جل...»؛ آگاه باشید که او [خاتم الاوصیاء مهدی موعود(ع)] انتقام‌گیرنده از ستمگران است... او خونخواه خون به ناحق ریخته همه بندگان صالح خداست.

کتیبه سبز

داغ تو

به مناسبت شهادت حضرت زهرا(س)

صدف چشم من از داغ تو گوهر بارست
چه کنم؟! کار علی بی تو به عالم، زارست!
اشتیاق تو مرا می‌کشد از خانه برون
ور نه از خانه برون آمدنم، دشوارست!
موقع آمد و شد، فاطمه جان! می‌بینم
دیده زینب تو مات در و دیوارست!
به گواهی شب و زمزمه مرغ سحر
اهل یثرب همه خوابند و علی بیدارست
روز در خانه، پرستار حسین و حسنم
کمکم کن! که نگهداری‌شان دشوارست!
یاد آن روز که با زینب تو می‌گفتم:
دخترم! گریه مکن! مادرتان بیمارست!
چاه داند که به من، عمر چه‌سان می‌گذرد
قصه کوتاه کنم ور نه سخن بسیارست

ژولیده‌نیشابوری

کشکیات

شما آشتو بپز

سوده پاکاری
طنزنویس

انشای امروز من درباره تعطیلی «من و تو» است؛ مامانم که دفتر آشپزیش با «بفرمایید شام» پر شده، اما آخرش ما همان دمپختک را می‌خوریم، ولی خیلی ناراحت است که «بفرمایید شام» را دیگر نمی‌بیند!

من که هر وقت «بفرمایید شام» نگاه می‌کردم کفگیر ته دیگ بود! چرا آن وقت‌ها به خاطر کفگیرِ ته دیگ «من و تو» را تعطیل نکردند پس؟!

وقتی به بابام گفتم: «خب کفگیر خورد چرا تعطیل شد؟»

بابایم گفت: «بچه چه می‌فهمی؟! سالی ۳۰ میلیون دلار خرج نکردن که رقاص و آشپز بیارن! یکی نبود به اینا بگه شما همون آشتو بپز چکار داشتین به براندازی آخوندا؟! حالا خوبتون شد؟!»

بابایم راست می‌گفت، پارسال سالومه و پوریا همش می‌گفتند باید رژیم آخوندی را برانداز یا ورانداز کنیم! یادم نیست.

تازه نیما هم‌کلاسیم هم می‌گفت: «بابایم شب‌ها با شلوارک آشغال‌ها را دم در خانه می‌گذارد و بعد هم اتو را به برق می‌زند و به مادرم می‌گوید قاشق را محکم به ته قابلمه بزند تا آخوندها فراری شوند و به وزنولا بروند!»

آقا اجازه، من اصلا نفهمیدم چی نوشتم ولی حالا تکلیف پوریا و سالومه چی می‌شود؟ کاش زودتر توی دیوار آگهی‌شان کنیم! چند روز پیش نیما طوطی‌اش را که دیگر نمی‌خواند زد توی دیوار و نوشت: «طوطی سخنگو»! فردایش یک نفر طوطی را خرید! کاش سالومه و پوریا رو هم کسی بخرد، آنها از طوطی نیما که بهترند و راست راستکی سخن می‌گویند.

این بود انشای من!